บทที่ 4
ผลการวิจัย และวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน และปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จึงใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล (depth interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และพิจารณาตามคุณสมบัติที่กำหนด สามารถแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน ได้แก่ ปัจจัยการสื่อสาร และปัจจัยแวดล้อม

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาสรุป ตีความ และนำมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังแสดงในผังอภิปรายผลในภาพ 6

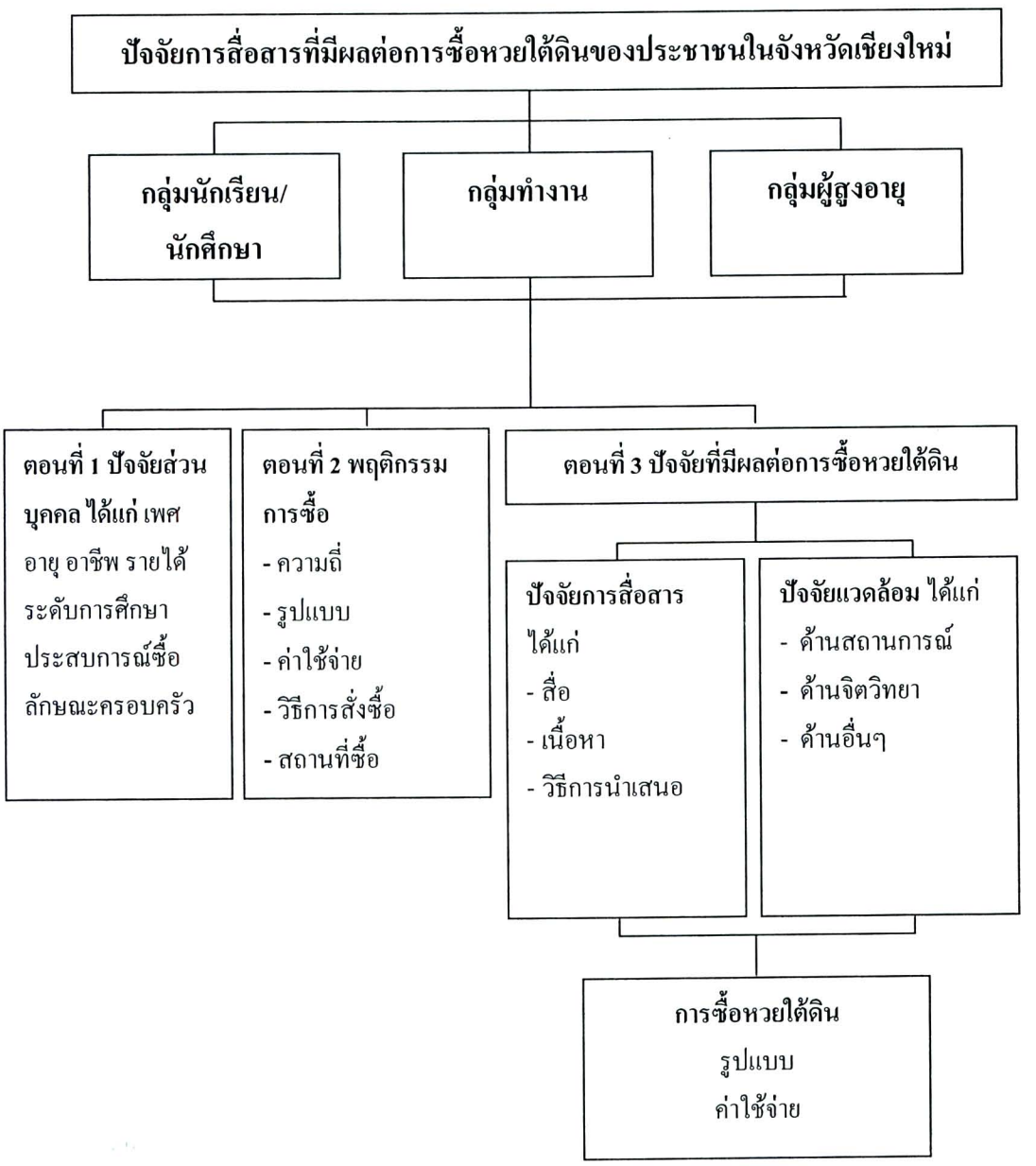

ภาพ 6 ผังอภิปรายผลการศึกษา

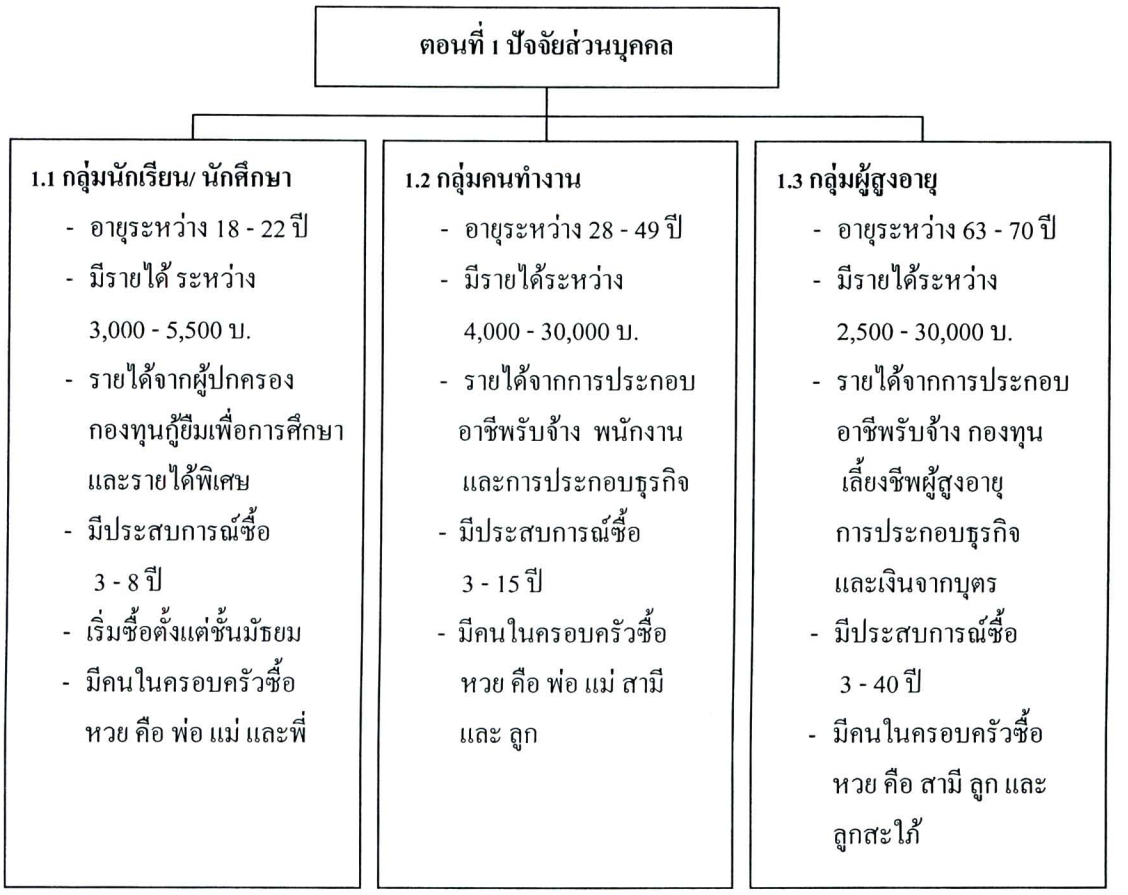

ภาพ 7 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 11 คน เพศชาย 1 คน อายุระหว่าง 18 - 70 ปี อาชีพนักเรียน นักศึกษา รับจ้าง พนักงาน เจ้าของกิจการ และแม่บ้าน มีรายได้ตั้งแต่ 2,500 - 30,000 บาท การศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาตรี ต่ำสุดคือไม่มีความรู้ มีประสบการณ์ซื้อตั้งแต่ 3 - 40 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินได้แก่ พ่อ แม่ พี่ชาย ลูก โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตาราง 4 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

นามแฝง	เพศ	อายุ	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	ระดับการศึกษา	ประสบการณ์ซื้อ (ปี)	คนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน
1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา							
1.1 นายสม	ชาย	18	นักเรียน	3,000	ม.6	3	ไม่มี
1.2 น.ส.นิด	หญิง	20	นักศึกษา	5,500	ป.ตรี	3	ไม่มี
1.3 น.ส. ยุ้ย	หญิง	22	นักศึกษา	5,000	ป.ตรี	8	พ่อ และแม่
1.4 น.ส. คีย์	หญิง	21	นักศึกษา	4,500	ป.ตรี	3	แม่ และพี่สาว
2. กลุ่มคนทำงาน							
2.1 นางตรี	หญิง	49	รับจ้าง	4,000	ป.4	15	ลูกชาย
2.2 น.ส.หง	หญิง	29	รับจ้าง	4,500	ม.3	3	พ่อ แม่ และสามี
2.3 นางอัง	หญิง	28	พนักงาน	12,900	ป.ตรี	5	สามี
2.4 นางพิน	หญิง	31	เจ้าของกิจการ	30,000	ม.6	14	แม่ และสามี
3. กลุ่มผู้สูงอายุ							
3.1 นางผึ้ง	หญิง	68	รับจ้าง	5,000	ป.7	3	ไม่มี
3.2 นางพร	หญิง	70	เจ้าของกิจการ	30,000	ป.4	4	ลูกสะใภ้
3.3 นางล้วน	หญิง	69	แม่บ้าน	2,500	ไม่รู้หนังสือ	40	สามี
3.4 นางรัตน์	หญิง	63	รับจ้าง	3,500	ป.4	30	ลูก

1.1 กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 18-22 ปี มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 - 5,500 บาท รายได้ที่นำมาใช้ในการซื้อมาจากจากผู้ปกครอง เงินจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และรายได้พิเศษ เริ่มซื้อหวยใต้ดินมาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยม ทั้งนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างบางคนรู้ว่าบุตรของตนเองซื้อหวยใต้ดิน แต่ไม่รู้ว่ามีค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อทั้งหมดเท่าไร นำเงินจากส่วนใดมาใช้ในการซื้อ รวมถึงไม่ได้มีการตำหนิ

นายสม เป็นนักเรียน อายุ 18 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 รายได้ส่วนใหญ่มาจากกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเดือนละ 2,000 บาท และรายได้พิเศษ 1,000 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 ปี ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีสมาชิกในครอบครัว คือ พ่อ แม่ น้องชาย ยาย และตนเอง โดยไม่มีสมาชิกคนใดในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน

นางสาวนิด เป็นนักศึกษา อายุ 21 ปี ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มีรายได้เดือนละ 9,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่มาจากเงินสนับสนุนการศึกษาที่ผู้ปกครองส่งมาให้ มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 ปี มีภูมิลำเนาอยู่อำเภอไชยปราการ ปัจจุบันอาศัยอยู่หอพักกับเพื่อนในอำเภอเมือง โดยไม่มีสมาชิกคนใดในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน

นางสาวยุ้ย เป็นนักศึกษา อายุ 22 ปี กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มีรายได้จากกองทุนกู้ยืมเงิน เพื่อการศึกษา เดือนละ 2,500 บาท และรายได้พิเศษเดือนละประมาณ 2,500 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 8 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีสมาชิกในครอบครัวคือ พ่อ แม่ พี่สาว และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ พ่อ และแม่

นางสาวยุ้ย เป็นนักศึกษา อายุ 21 ปี กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 มีรายได้จากกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเดือนละ 3,000 บาท และมีรายได้พิเศษเดือนละ 1,500 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน คือ แม่ พี่สาว และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ แม่ และพี่สาว

1.2 กลุ่มคนทำงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 28 - 49 ปี มีรายได้ตั้งแต่ 4,000 - 30,000 บาท รายได้ที่นำมาใช้ในการซื้อหวยใต้ดินมาจากการประกอบอาชีพเช่น อาชีพรับจ้างเงินเดือน และการประกอบธุรกิจ มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 - 15 ปี ทั้งนี้พบว่า คนที่มีรายได้น้อยจะประกอบอาชีพรับจ้าง และมีระดับการศึกษาไม่สูง

นางตรี เป็นคนงานอายุ 49 ปี จบการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้าง รายได้เดือนละ 4,000 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 15 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ สามี ลูกชาย และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ ลูกชาย

นางสาวหง เป็นคนทำงาน อายุ 29 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้าง รายได้เดือนละ 4,500 บาท ประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ พ่อ แม่ สามี ลูกชาย และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน คือ พ่อ แม่ และสามี

นางอัง เป็นคนทำงาน อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันมีอาชีพพนักงานมหาวิทยาลัย รายได้เดือนละ 12,900 บาท ประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 5 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ สามี ลูกชาย และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน คือ สามี

นางพิน เป็นคนทำงาน อายุ 31 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันอาชีพเจ้าของกิจการ รายได้เดือนละ 30,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่มาจากการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (หัตถกรรม) ประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 14 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ แม่ สามี และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ แม่ และสามี

1.3 กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 63 - 70 ปี มีรายได้ 2,500 - 30,000 บาท รายได้ที่นำมาใช้ในการซื้อหวยใต้ดินมาจากการประกอบอาชีพ เงินเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ การประกอบธุรกิจ และเงินจากบุตร มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 - 40 ปี

นางผึ้ง เป็นผู้สูงอายุ ปัจจุบันมีอายุ 68 ปี จบการศึกษาชั้น ป.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้เดือนละ 5,000 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 3 ปี อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัว คือ หลาน และตนเอง โดยไม่มีสมาชิกคนใดในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน

นางพร เป็นผู้สูงอายุ ปัจจุบันมีอายุ 70 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีรายได้ เดือนละประมาณ 30,000 บาท รายได้มาจากการธุรกิจส่วนตัว (ร้านขายของชำ) มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 4 ปี อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกใน คือ ลูก ลูกสะใภ้ หลาน และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ ลูกสะใภ้

นางล้วน เป็นผู้สูงอายุ ปัจจุบันมีอายุ 69 ปี เป็นแม่บ้าน รายได้มากจากบุตรเดือนละ 2,000 บาท และจากเบี้ยยังชีพคนชราเดือนละ 500 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 40 อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ สามี หลาน และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ สามี

นางรัตน์ เป็นผู้สูงอายุ ปัจจุบันมีอายุ 63 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีรายได้จากการประกอบอาชีพรับจ้างเดือนละ 3,000 บาท และเบี้ยยังชีพคนชราเดือนละ 500 บาท มีประสบการณ์ซื้อหวยใต้ดิน 30 ปี อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัวคือ สามี ลูก และตนเอง โดยมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินคือ ลูก

ภาพ 8 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

จากการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะซื้อหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงบางส่วนที่ซื้อหวยใต้ดินงวดละหลายครั้ง ซื้อหวยใต้ดินรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว หัว - ท้าย เต็ง โต๊ด วิ่ง กระด้าง และหวยแอร์ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อระหว่างงวดละ 300 - 10,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 33.33 ของรายได้) โดยนิยมสั่งซื้อหวยใต้ดินด้วยตนเอง หากมีความจำเป็นจึงจะฝากผู้อื่นซื้อ ได้แก่ ญาติ เพื่อน หรือคนที่ไว้ใจได้ สถานที่ซื้อ นิยมซื้อหวยใต้ดินที่บ้านของตนเอง โดยคนเดินโพยหรือคนขายจะมารับยังที่พัก สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา

จากการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของกลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อหวยใต้ดินงวดละ 2 -3 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้อหวยใต้ดินงวดละ 1 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อคือ 2 ตัว ล่าง - บน และหวยกระด้าง มีเพียงบางส่วนซื้อ 3ตัว หัว -ท้าย เต็ง โต๊ด มีค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละ

งวดอยู่ระหว่าง 300 - 900 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 16.36 ของรายได้) ส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยด้วยตนเอง หากมีความจำเป็นจึงจะฝากซื้อ และสถานที่ซื้อจะเป็นที่พักของตนเอง มีบางรายอาจไปซื้อที่บ้านของคนขาย แบ่งออกเป็น 4 ราย ดังนี้

นายสม กรณีนี้เป็นนักเรียนที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่ซื้อหวยใต้ดิน ผู้ปกครองรับรู้ว่าตนเองซื้อหวย แต่ไม่ได้ห้าม ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดิน 1 - 2 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 2ตัว ล่าง - บน 3 ตัวท้าย เต็ง โต๊ด และหวยกระด้าง (หวยใต้ดินชนิดหนึ่งที่อาศัยผลรางวัลเลขท้าย 2 ตัว ซึ่งเรียกกันในหมู่นักเล่นหวยว่า 2 ตัวล่าง) ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 300 - 400 บาท โดยทุกงวดจะไปซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของคนขาย ซึ่งเป็นร้านขายทั่วไปในชุมชน

นายสม กล่าวว่า

> ...งวดหนึ่ง ก็ หนึ่งครั้ง นาน น๊าน จะไปซื้ออีกครั้ง ถ้าไม่ลืม ก็ฝัน ตื่นเช้าอีกวันก็ไปซื้อเลย แต่ผมก็ซื้อทุกงวดครับ ไม่พลาด เล่น ขำ ขำ นะพี่ เวลาที่ชอบไปซื้อเหรอ ไม่ตายตัวนะ ส่วนใหญ่ถ้าไปร้านก็จะเป็นตอนเย็นเลิกเรียนไปซื้อของ
>
> (พ่อแม่รู้หรือเปล่า) เคยถามเหมือนกันนะ ผมก็ตอบว่า ใช่ เขาก็ถามซื้อเยอะไหม ผมก็บอกว่าไม่เยอะ แต่เขาก็ไม่ได้ว่าอะไรต่อ ก็บอกว่าอย่าไปซื้อเยอะนะ เก็บเงินไว้บ้าง
>
> ปกติก็ซื้อหมดแหละ สองตัว สามตัว ทั้งล่าง บน หัว ท้าย แหละครับ วิ่งนี่ผมไม่เคย ต้องซื้อเยอะ ๆ อย่างอื่น ก็ไม่มีนะ อืม.. พี่ แล้วหวยกระด้างนี่มันเป็นอย่างอื่นหรือเปล่าละ อืม.. มันก็เป็นเลข 2 ตัว 00 ถึง 99 ให้เลือกตัวละ 20 บาท เราจะเอาครึ่งเดียวก็ได้เขาก็ขายนะ สองตัวผมเล่นอันนี้แหละ จ่ายก็ตามเหรดปกติครับ บาทละ60
>
> อย่างที่บอกครับ ไม่เยอะ งวดหนึ่งก็ 300 - 400 แล้วแต่ ไม่ได้ fix ไว้ตายตัว ส่วนใหญ่จะเป็นสองตัว หวยกระด้างครับ ซัก 200 แล้วมั้ง
>
> ไปซื้อเองครับ มันใกล้บ้านเดินไปก็ถึง นี่ นี่ พี่ร้านขายของหน้าสี่แยกไปถามซื้อเขาก็ขาย พี่ก็ลองทำเป็นไปซื้อของสิ แล้วลองถามดู ให้ผมไปส่งก็ได้ (ซื้อด้วยวิธีอื่นไหม) ไม่ครับ ไปซื้อเอง มันก็ได้เห็นเลขนะจะนึกออก...

นางสาวนิด กรณีนี้เป็นนักศึกษาที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมาจากครอบครัวที่ไม่ซื้อหวยใต้ดิน โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่าตนเองซื้อหวย ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดิน 2 - 3 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดิน

ที่ซื้อได้แก่ เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวท้าย เต็ง โต๊ด ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 800 บาท โดยทุกงวดจะไปซื้อด้วยตนเอง และฝากเพื่อนซื้อ ซึ่งพักอยู่ห้องเดียวกัน

นางสาวนิด กล่าวว่า

...ก็ซัก สอง สามครั้งค่ะแล้วแต่.. ส่วนใหญ่หนูก็มีเลขของตัวเอง ถ้าเพื่อนมันขายไม่หมด มันเหลือ มันก็เอามาให้เลือกดู ก็ช่วยมัน หนูซื้อของมันมาตั้งแต่มัธยมแล้วค่ะ ตอนนี้ก็ยังมาอยู่หอด้วยกันอีก ก็ช่วยๆ กันค่ะ (ที่ไม่หมดมันคืออะไร) อ่อ..ที่บอกว่าเพื่อนขายไม่หมดเหรอค่ะ มันเป็นหวยกระด้าง

(พ่อแม่รู้หรือเปล่า) ไม่รู้หรอกค่ะ สมัยก่อนก็ซื้อกับเพื่อนคนนี้แหละพ่อ แม่ก็รู้จักมันนะ แต่โน่น บ้านมันอยู่ห่างจากบ้านหนูหลายหมู่บ้าน ถ้าพ่อแม่รู้เหรอ ไม่รู้สิ ไม่ว่าอะไรมั้ง ไม่เคยเห็นพูดว่าอะไร

ก็ซื้อ สองตัวล่าง กับเพื่อนนี่แหละ อย่างอื่นก็ฝากมันซื้อง่ายดี เลขที่ฝากมันซื้อ ก็สองตัวบน สองตัวล่าง สามตัวบ้าง พวกสามตัวท้าย พวกเต็ง โต๊ด จดให้มันเป็นงวด ๆ พวกนี้แทงไปไม่เยอะนะคือมันได้รางวัลเยอะอยู่แล้ว เราก็แทงไม่มาก แล้วมันก็โทรสั่งคนที่บ้านซื้อให้อีกที

เดือนหนึ่งก็ สี่ ห้า ร้อยค่ะ ก็ที่ซื้อกับเพื่อนหนูมันก็ สองสามร้อยแล้ว ส่วนพวกที่ฝากซื้อก็เอาเลขมอร์เตอร์ไซค์ ก็สอง สามร้อยเหมือนกัน ไม่แน่นอน แล้วแต่

ซื้อที่หอค่ะ ถ้าเลขประจำมันก็ลงให้ แล้วมันก็เอามาให้ดู ว่าจะเพิ่มไหม หรือถ้ามันขายไม่หมด มันก็เอามาให้ดูอีกที ถ้าใกล้วันหวยออกหนูก็จะฝากซื้ออีกที...

นางสาวยุ้ย กรณีนี้เป็นนักศึกษาที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมาจากครอบครัวที่ซื้อหวยใต้ดิน ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 700 - 800 บาท โดยจะซื้อด้วยตนเอง ทั้งที่บ้านของตนและบ้านของคนขาย

นางสาวยุ้ย กล่าวว่า

...ครั้งเดียวค่ะ ก่อนวันหวยออกซักวัน สองวัน บางทีลืม ก็ฝากแม่ซื้อเช้าวันหวยออกค่ะ บางทีก็ลืมจริง ๆ ก็โทรมาหาแม่ให้แม่ซื้อให้ ไม่แน่ไม่นอน

หวยที่ซื้อเหรอค่ะ เอ่อ .. ก็ เลขสองตัว สามตัว เลขสองตัวที่เล่นเหรอค่ะ ก็ทั้งบน ทั้งล่าง สามตัวน้องเล่นแต่ท้ายค่ะ แบบเต็งบ้าง แบบโต๊ดบ้างมั่ว ๆ

งวดหนึ่ง ก็ ประมาณ เจ็ดร้อย แปดร้อยค่ะ ส่วนใหญ่จะไปซื้อด้วยตนเอง บางทีพี่เค้าก็มาที่บ้านมาขายให้แม่ ถ้าน้องอยู่บ้าน น้องก็จะซื้อที่ตรงนั้นเลย หรือบางที่น้องไปกลางหมู่บ้านก็ แวะไปซื้อกับพี่เขาเลย...

นางสาวคีย์ กรณีนี้เป็นนักศึกษาที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมาจากครอบครัวที่ซื้อหวยใต้ดิน ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 800 - 900 บาท โดยจะซื้อด้วยตนเอง ทั้งที่บ้านของตนและบ้านของคนขาย

นางสาวคีย์ กล่าวว่า

...งวดหนึ่ง ไปซื้อครั้ง สองครั้ง ช่วงที่ซื้อบางครั้งก็เป็นต้นงวดเลย เพราะบางทีพี่อ็อด ก็เขามาให้เลือกก่อนค่ะ รู้จักกับเขา เขาก็เอามาให้เราเลือกก่อนที่เหลือก็โน่นค่ะวันสุดท้าย อันนี้เป็นของป้าส่วย เขาจะมาวันที่หวยออก ไม่ก็วันก่อนหวยออก ถ้ามาเจอคีย์ คีย์จะซื้อเอง แต่ถ้าไม่เจอคีย์ คีย์จะจดแล้วฝากแม่บ้าง พี่บ้าง

สองตัวบน สองตัวล่างค่ะ ตัวพวกนี้ไม่เยอะ แต่หลายเลขค่ะ อยากอื่นก็มีสามตัวท้ายทั้งเต็ง โต๊ด อันนี้เลขไม่เยอะ แต่เลขหนัก ๆ หน่อย

คีย์จะซื้อเองนะ ก็ต้องจ่ายเงินให้เขาก่อน ถ้าไม่ลืมจริงๆ ถึงจะฝากแม่พี่บ้างซื้อ เพราะป้าส่วย ชอบมาวันหวยออก บางทีคีย์ก็มีเรียนเช้า ไม่ทันก็จะจดทิ้งไว้ บางทีก็ลืม ก็ต้องโทรมาสั่งแม่ เค้ามาที่บ้านค่ะ มารับที่บ้านทุกวันหวยออกแหล ...

2.2 กลุ่มคนทำงาน

จากการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของกลุ่มคนทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้องวดละ 6 - 7 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อคือ 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด มีเพียงบางส่วนที่ซื้อวิ่ง และหวยกระด้าง โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละงวด ระหว่าง 1,000 - 10,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 25.00 – 33.33 ของรายได้) ส่วนใหญ่นิยมซื้อด้วยตนเอง หากมีความจำเป็นจึงจะฝากซื้อ และสถานที่ซื้อส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยที่พักของตนเอง บ้านคนขายหรือเจ้ามือ มีเพียงหนึ่งซื้อหวยใต้ดินในที่ทำงาน แบ่งออกเป็น 4 ราย ดังนี้

นางตรี กรณีนี้เป็นคนทำงานที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีรายได้น้อย ในแต่ละงวดซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวท้าย เต็ง ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 1,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของคนขาย หรือคนเดินโพยมาขายที่บ้านของตน

นางตรี กล่าวว่า

...งวดหนึ่ง ก็ ซื้อครั้งเดียว แค่นั้นสิ ที่ชอบซื้อเหรอ ก็สองตัว สามตัว เล่นทั้งล่าง ทั้งบน แต่ที่น้าจะเล่น สามตัวท้ายเป็นส่วนใหญ่นะ เอามันเต็ง ๆ ซะที ลองดูว่ามัน ดูมันว่าถ้าถูกมันได้ได้เต็ม ๆ

งวดหนึ่ง ก็ อืม...ซัก มันไม่แน่นะ แต่งวดหนึ่ง งวดหนึ่งก็พัน หลักพัน เป็นขั้นต่ำ จะเอาตัวเลขจริง ๆ นะ ก็โน่น สองพันโน่น

น้าชอบไปเที่ยวบ้านเจ้ามือนะ ไปซื้อถึงที่บ้านเลยนะ เวลาคนนั่น คนนี้มาซื้อ ฟังมันคุยกัน บางทีมันก็จะเอามาพูดกัน เลขนั้นเลขนี้ดัง ก็ตามเขาไปมั้ง ถ้าไม่ได้ไปที่บ้านเจ้ามือเหรอ อ่อ..บางครั้งมันได้ผ่านมาที่บ้านมันก็จะมารับแลขของเราเลยนะ มันก็จะว่า ตรี ตรี มีเลขอะไรบ้าง เราก็เอา เลขเลี้ยง และก็เลขอื่น ๆ ให้มันไปเลย...

นางสาวหง กรณีนี้เป็นคนทำงานที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีรายได้น้อย ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดิน 6 - 7 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่ 2ตัว ล่าง - บน 3ตัวท้าย เต็ง โต๊ด และวิ่ง ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 2,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของคนขาย และบ้านของตน

นางหง กล่าวว่า

...โห หลายครั้งนะ จำไม่ได้ ประมาณ ซัก หก เจ็ดครั้งนะ ถ้าคิดออกได้ก็จะไปซื้อเลย บางครั้งลูกก็บอกบ้าง คิดออกบ้าง ลืมบ้าง ตามเรื่องนะ ฮ่า ฮ่า ฮ่า (หัวเราะ)

เลขที่ชอบซื้อเหรอ โห เกือบทุกอย่างนะ สองตัว สามตัว วิ่ง เต็ง โต๊ดเอาหมดแหละ สองตัวแบบที่เล่นเหรอ ล่าง บน พวกนี้ไม่เยอะนะ โน่น สามตัว เต็ง อันนี้เน้น ๆ และก็เอาโต๊ดแถมไปนิดหน่อย ส่วนวิ่งก็นาน ๆ เล่นนะ ได้คิดว่างวดนี้มันออกแน่ๆ จะเล่น ลองดูซักที เผื่อไว้

งวดหนึ่งก็หลายพันนะ ซักสองพันน่าจะได้ ถ้าเล่นเยอะกว่านี้ก็ตายสิ อยากอื่นอีกนี่ ทุกวันนี้แค่เงินเดือนของตัวเองก็พอแค่ค่าหวยแล้ว ฮ่า ฮ่า ฮ่า อันนี้คนที่บ้าน เขาว่ากันนะ

มันก็ไม่แน่นะ บางทีก็ไปซื้อเอง บางทีเขาก็มาเอาที่บ้าน ไปซื้อเองเหรอ ก็ไปซื้อถึงที่ ถึงบ้านของเฮียน้อยนะ ก็ยังที่บอกนะ ว่าคิดออกก็ไปซื้อเลย...

นางสาวอัง กรณีนี้เป็นคนทำงานที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีรายได้มาก ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 3 ตัว หัว - ท้ายเต็ง โต๊ด และหวยกระด้าง ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 3,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเองด้วยเงินสด ที่บ้านของคนขาย นางอังกล่าวว่า

...งวดหนึ่งเหรอ ซื้อครั้งเดียวนะ ก็ไม่รู้อ่ะ ก็ซื้อแค่งวดละครั้งวันก่อนหวยออก ถ้าไม่งั้นก็เช้าวันหวยออกเลย รอแฟนด้วยนะ แฟนก็ซื้อไม่รู้เหมือนกัน แฟนก็แบบนี้แหละ เหมือนกันชอบมาบอกก่อนวันสุดท้าย ก็ซื้อก่อนวันสุดท้าย ก็จะซื้องวดเดียวก็วันเดียวแหละ แฟนมันก็ด้วยนี่แหละ ถ้ามันจะเอาเลขอะไรมันก็จะมาบอก

ที่ชอบซื้อนะ จะเป็นสามตัว หัว ท้าย จะเอาเต็งเป็นหลักนะ และก็เอาโต๊ดติดไปนิดหน่อย และก็หวยกระด้างนะ เขาเลขละ 40 บาท แล้วแต่ แรก ๆ เขาก็เป็นทองนะ สลึง แต่เดี๋ยวนี้ทองมันแพง เขาก็ถามเอาเป็นอะไรดี โหวตกันนะ บางทีก็เป็นไมโครเวฟ บางครั้งก็เป็นชุดผ้านวม บาทีมันก็แล้วแต่ถ้าของมันค่าน้อยเขาก็ขายไม่ถึง 40 มันแล้วแต่ แต่ถ้าใครไม่เอาของ ก็เอาเป็นเงินก็ได้ คิดตามหวยใต้ดินนะบาทละ 60

งวดหนึ่งที่ซื้อก็ซักสามพันนะ อย่างพวกสามตัวเต็งนี่ก็ซัก ห้าร้อย พวกเลขรถนี่นะ อย่าง 166 นี่ก็ 500 ประมาณนี้ ถ้าเลขแบบนี้ไม่เอาโต๊ดนะ ไม่รู้นะ มันไม่พอที่จะกลับเลขนะ ถ้าเป็นอย่างเลขบ้านสิ 42/ 8 ก็จะซื้อ 428 เลขอย่างงี้จะเอาโต๊ดด้วยซัก 100

ปกติเหรอ ไปซื้อเอง ก็ที่บ้านแม่หมอนนี่ไง รั้วติดกันนี่ เดินข้ามไปซื้อเลย แต่ซื้อเงินสดนะ จ่ายให้เลย...

นางพิน กรณีนี้เป็นคนทำงานที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีรายได้มาก ในแต่ละงวดจะซื้อเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่เลข 3 ตัว หัว - ท้ายเต็ง โต๊ด และวิ่ง ค่าใช้จ่ายงวดละประมาณ 5,000 - 10,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเอง หรือฝากซื้อ ที่บ้านของตนเอง ที่บ้านของคนขาย

นางพิน กล่าวว่า

...ซื้อครั้งเดียวนะ รอฝัน รอเลขเจ๋ง ๆ ที่ชอบซื้อนะ จะเป็นวิ่ง สามตัว หัว ท้าย เต็ง โต๊ด สอง ตัว ไม่ค่อยเล่นเยอะเท่าไหร่

ก็อย่างงวดนี้ก็มีเลขที่จะเอา 5,000 แล้วนะ บางทีก็เป็น 10,000 มันก็แล้วแต่นะ ปกติเหรอ เวลาไปซื้อก็จะไปซื้อคนเดียวนะ ถ้ามันไม่จริงๆ ก็จำเป็น ต้องฝากเขาซื้อบ้าง

ไปซื้อที่บ้านป้าเพ็ญ ที่กาดนี่แหละ ไปซื้อถึงบ้านมันตอนเย็นๆ ถ้ามันไม่รับ หรือว่าเลขแทงเยอะ ก็ฝากซื้อต่างอำเภอ...

2.3 กลุ่มผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้องวดละ 1 - 2 ครั้ง รูปแบบที่นิยม 2 ตัวบน - ล่าง 3 ตัวหัว - ท้าย เต็งโต๊ด มีเพียงหนึ่งคนที่ซื้อหวยแอร์ โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละงวดอยู่ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10.00 – 40.00 ของรายได้) ส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยด้วยตนเอง หากมีความจำเป็นจึงจะฝากซื้อ และสถานที่ซื้อส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยที่พักของตนเอง มีเพียงรายที่ไปซื้อหวยใต้ดินยังที่บ้านคนขาย และที่ทำงาน แบ่งออกเป็น 4 ราย ดังนี้

นางผึ้ง กรณีนี้เป็นผู้สูงอายุที่ติดหวยใต้ดิน มีประสบการณ์ซื้อไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละงวดซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่ เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 1,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของตน

นางผึ้ง กล่าวว่า

...ก็ เพิ่งมาเล่นตั้งแต่ที่อี่ทุมขายนี่แหละ ใช่ เขามาขาย (งวดหนึ่งเล่นกี่ครั้ง) ก็มันก็มีออกครั้งเดียว ครั้งเดียว เขาก็มาขายครั้งเดียว นั่นสิ มันก็ออกเดือนหนึ่งก็สองครั้งล่ะสิ แค่นี้แหละ ไม่ได้ซื้อบ่อย

สองตัว ทั้งบน ทั้งล่าง อย่างของแม่นี่ก็ อย่าง 39 อันหนึ่ง 93 อันหนึ่ง 39 เลขมันสวย แล้วก็สามตัว หัว ท้าย เต็งนี่แหละ เล่นแค่นี้ ไม่ได้เล่นอะไรมาก งวดหนึ่งก็เป็นพันนะ รวมๆหลายตัว มันก็ซักพันนะ ก็มันหลายตัวนิ ก็เล่นไม่ได้เยอะนะ

เขาก็จะมาขายนะ มาที่ทำงาน ถ้าไม่ได้ไปก็ฝากบอกให้มันมาที่บ้านนี่นะสิ มันชอบมาก่อนวันหวยออกนะ ถ้าไม่งั้นก็เช้าวันหวยออก ไม่เคยไปซื้อที่อื่นนะ ไม่ค่อยได้ไปไหน แก่แล้วนะ (แล้วฝากใครซื้อหรือเปล่า) ไม่มีนะ เขาจะเข้าบ้านมาทุกงวดแหละ...

นางพร กรณีนี้เป็นผู้สูงอายุที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีประสบการณ์ซื้อไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละงวดซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่ เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง และโต๊ด ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 2,000 - 3,000 บาท โดยจะไปซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของคนขาย

นางพร กล่าวว่า

...งวดหนึ่ง ก็ซื้อครั้งเดียวนะสิ ซื้อตอนเช้าวันหวยออก ง่ายดีซื้อสองตัว สามตัว สองตัวก็น้อย น้อย ไม่ค่อยซื้อมาก ส่วนมากเราก็ซื้อสามตัวนะ ถ้ามันโดน มันโดนเยอะ ร้อย สองร้อย มันได้เยอะ ถ้าสองตัวนี่ ต้องหลายร้อย มันบาทละ 60 นี่ สามตัวก็เล่นหัว ท้ายนะสิ บาทละ 500 วิ่งนี่เล่นไม่เป็นเลยไม่เล่น มันให้เท่าไรว่ะ ไม่รู้จำไม่ได้ (กระซิบ) มันได้บาทเท่าไรนะ อืม ครั้งก่อนย่านอมมันให้บาทหรือสองบาท ไม่ ไม่เข้าใจ ก็เลยไม่เล่น ไม่เป็น ตอนนั้นก็วิ่งไปที่ย่านอม สองร้อยมันได้เท่าไรก็ไม่รู้ อืม..ก็เลยไม่เล่น มันได้ไม่เยอะ ลองดูนั่นแหละ มันได้ไม่มาก ครั้งเดียวนั้นแหละ เอ้อ..วิ่ง มันได้น้อยต้องเล่นเป็นหมื่น ให้ตายสิ

งวดหนึ่งก็ซื้อ เฉพาะตัวแม่นะ พันกว่า เผลอ..ก็สามพันกว่าบาทนะ มันก็ไม่แน่นะ ก็เอาเปอร์เซ็นแทง นั่นสิแม่นะ แรกเริ่มก็ซื้อที่พี่นอมนี่สิ เขาก็มาขายตามบ้าน ถ้าแม่ไม่อยู่ไปโรงบาลอย่างนี้ก็จดทิ้งไว้ ฝากพี่วัน แม่พี่นันลูกสะใภ้แม่นี่แหละมันซื้อเหมือนกัน...

นางล้วน กรณีนี้เป็นผู้สูงอายุที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีประสบการณ์ซื้อไม่ต่ำกว่า 10 ปี ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่ เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง และหวยแอร์ (ใบละสี่สิบ) มีค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 1,000 - 1,500 บาท โดยจะซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของตน

นางล้วน กล่าวว่า

...ซื้อครั้งเดียวนะ งวดหนึ่งก็ซื้อครั้งเดียว ยายนี่ซื้อ บางครั้งมันก็เสียเยอะเหมือนกันนะ พันกว่าเกือบพันห้านี่แหละ (แล้วมีเงินจ่ายให้เขา

เหรอ) คือ คือ อย่างวันที่ 16 นี่เรายังไม่จ่ายให้เขา เดียวพองวดวันที่ 1 เราค่อยจ่ายให้เขา แล้วก็ซื้ออันใหม่ เขาไม่ว่าอะไร เพราะเขาพูดกับเราอย่างนี้แหละ เขาชวนอยู่แล้ว ยายกอบแก้วเนี๊ยะ พี่กอบแก้วเนี๊ยะนะ ใบสี่สิบมี ใต้ดินมี

ที่ยายซื้อเหรอ เกือบทุกอย่าง ใครๆ ก็เรียกยายล้วนหางว่าว ก็เพราะบิลของยายมันยาว เหมือนหางว่าวนะสิ ฮ่า ฮ่า ฮ่า (หัวเราะ) มีทั้งสองตัว ล่าง บน สามตัว หัว ท้าย และหวยใบสี่สิบ (หวยแอร์)

เขาก็มาหาบ้านทุกหลังแหละ เราไม่ไป เราไม่ไปซื้อบ้านเขานะ อย่างพรุ่งนี้มันจะออก พรุ่งนี้มาแล้ว นี่ประเดี๋ยวนี้ เดี๋ยวเขาจะมาเอาแล้ว พันเอ็ดเนี๊ยะ วันพรุ่งนี้ วันมะรืนก็มาเอา แล้ว...

นางรัตน์ กรณีนี้เป็นผู้สูงอายุที่ติดหวยใต้ดิน ซึ่งมีประสบการณ์ซื้อไม่ต่ำกว่า 10 ปี ในแต่ละงวดจะซื้อหวยใต้ดินเพียง 1 ครั้ง รูปแบบหวยใต้ดินที่ซื้อ ได้แก่ เลข 2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว ท้าย และเต็ง ค่าใช้จ่ายแต่ละงวดประมาณ 1,000 - 1,500 บาท โดยจะซื้อด้วยตนเอง ที่บ้านของตน นางรัตน์ กล่าวว่า

...เดือนหนึ่งมันสองครั้งใช่ไหม งวดหนึ่งก็ซื้อครั้งเดียวเท่านั้นแหละ ก่อนวันสุดท้าย กินข้าวตอนสายๆ ซักประมาณ 11 โมง เขาก็เข้ามาแล้ว บ้านอยู่ใกล้กัน โน่นถ้าทางท้ายหมู่บ้าน ทางลุงแหวงเย็น ๆ เขาถึงจะเข้าไป

ปกติก็ซื้อทั้งสองตัว สามตัวแหละ สามตัวหัวท้ายเต็งแหละ แต่ที่เน้นก็สองตัวหัวท้าย งวดหนึ่ง มันก็ไม่แน่ไม่นอน ถ้าเอากันจริง ๆ ว่า ก็ซักพันกว่า พันกว่าไม่เกินพันห้านะ

ซื้อคนเดียวนะ ไม่รู้ ไม่ไว้ใจใครนะ เกิดว่าฝากเขาไปแล้วเขาลืมละ เราก็ไปเห็นกับตาว่าเขาลงให้เราแล้ว บางทีเขาก็มาขายที่บ้านนะ บางงวดเราก็ไปซื้อที่บ้านเขา ถ้าเกิดงวดนี้มันยังไม่มาบ้านเรา ถ้าเจอมันกลางทางก็บอกให้มันมาหา ก็เป็นอันว่ารู้กัน...

ตาราง 5 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

นามแฝง	ความถี่ (ครั้ง / งวด)	รูปแบบที่ซื้อ	ค่าใช้จ่าย (บาท / งวด)	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ คิดเป็นร้อยละ (ของรายได้)	วิธีการซื้อ	สถานที่ซื้อ
1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา						
นายสม	1 - 2	2 ตัว ล่าง 3 ตัว ท้าย เต็ง โต๊ด กระด้าง	300 - 400	10.00 - 13.33	ด้วยตนเอง	บ้านคนขาย
น.ส. นิด	2 - 3	2 ตัว ล่าง - บน 3ตัว ท้าย เต็งโต๊ด กระด้าง	800	14.55	ด้วยตนเอง ฝากซื้อ	หอพัก
น.ส. ยุ้ย	1	2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว ท้าย เต็ง โต๊ด	700 - 800	14.00 – 16.00	ด้วยตนเอง ฝากซื้อ	บ้านตนเอง บ้านคนขาย
น.ส. คีย์	1 - 2	2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว ท้าย เต็ง โต๊ด	800 - 900	17.78 – 20.00	ด้วยตัวเอง และฝากซื้อ	บ้านตนเอง

ตาราง 5 (ต่อ)

นามแฝง	ความถี่ (ครั้ง / งวด)	รูปแบบที่ซื้อ	ค่าใช้จ่าย (บาท / งวด)	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ คิดเป็นร้อยละ (ของรายได้)	วิธีการซื้อ	สถานที่ซื้อ
2. กลุ่มคนทำงาน						
นาง ตรี	1	2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว ท้าย เต็ง	1,000	25.00	ด้วยตนเอง	บ้านตนเอง บ้านเจ้ามือ
น.ส. หง	6 - 7	2 ตัวล่าง - บน 3 ตัว หัว - ท้าย เต็ง โต๊ด วิ่ง	2,000	44.45	ด้วยตนเอง	บ้านคนขาย บ้านตนเอง
น.ส. อัง	1	3 ตัว หัว - ท้าย เต็ง โต๊ด กระด้าง	3,000	23.26	ด้วยตนเอง	บ้านคนขาย บ้านตนเอง
นาง พิน	1	2 ตัวล่าง - บน 3 ตัว หัว - ท้าย เต็ง โต๊ด วิ่ง	5,000 - 10,000	16.67 - 33.33	ด้วยตนเอง	ที่ทำงาน บ้านตนเอง

ตาราง 5 (ต่อ)

นามแฝง	ความถี่ (ครั้ง / งวด)	รูปแบบที่ซื้อ	ค่าใช้จ่าย (บาท / งวด)	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ คิดเป็นร้อยละ (ของรายได้)	วิธีการซื้อ	สถานที่ซื้อ
3. กลุ่มผู้สูงอายุ						
นาง ผึ้ง	1	2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว หัว – ท้าย เต็ง	1,000	20.00	ด้วยตนเอง	ที่ทำงาน บ้านของตน
นาง พร	1	2 ตัว ล่าง - บน 3 ตัว หัว – ท้าย เต็ง โต๊ด	2,000 - 3,000	6.67 – 10.00	ด้วยตนเอง	บ้านของตน
นาง ล้วน	1	2ตัว ล่าง - บน 3ตัว หัว – ท้าย เต็ง หวยแอร์	1,000 - 1,500	40.00 – 60.00	ด้วยตนเอง	บ้านตนเอง
นาง รัตน์	1-2	2ตัว ล่าง - บน 3 ตัว ท้าย เต็ง	1,500	42.68	ด้วยตนเอง	บ้านตนเอง

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในแต่ละกลุ่ม เพื่อหาปัจจัยมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ครอบครัวเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินแต่ละด้าน พบว่า นักเรียน/ นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ซื้อหวยใต้ดินมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่าครอบครัวที่ไม่ซื้อหวยใต้ดิน จึงสรุปได้ว่า ครอบครัวมีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดินที่แตกต่างกัน (ตาราง 6)

ตาราง 6 วิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัวกับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

พฤติกรรมการซื้อ	**คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง**	
	ครอบครัวที่ไม่ซื้อหวยใต้ดิน	**ครอบครัวที่ซื้อหวยใต้ดิน**
ความถี่	1 - 3 ครั้ง	1 - 2 ครั้ง
รูปแบบ	นิยมซื้อ 2 ตัว ล่าง บน 3 ตัวท้าย เต็ง โต๊ด และกระด้าง	นิยมซื้อ 2 ตัว ล่าง บน 3 ตัวท้าย เต็ง โต๊ด
ค่าใช้จ่าย	300 – 800 บาท	700 - 900
คิดเป็นร้อยละ	10.00 - 14.55 ของรายได้	14.00 – 20.00 ของรายได้
วิธีสั่งซื้อ	ด้วยตนเอง และฝากซื้อ	ด้วยตนเองและฝากซื้อ
สถานที่ซื้อ	ที่พัก บ้านคนขาย	ที่พัก และบ้านคนขาย

2. กลุ่มคนทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคลคือ รายได้เปรียบเทียบกับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า คนทำงานที่มีรายได้น้อยจะมีความถี่ในการซื้อสูงกว่าคนที่มีรายได้มาก ส่วนคนทำงานที่มีรายได้มากนิยมซื้อรูปแบบที่มีเงินรางวัลสูง และมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่าคนที่มีรายได้น้อย จึงสรุปได้ว่า รายได้มีผลต่อความถี่ รูปแบบ และค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดินที่แตกต่างกัน (ตาราง 7)

ตาราง 7 วิเคราะห์ปัจจัยด้านรายได้กับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

พฤติกรรมการซื้อ	คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง	
	มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท	**มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท**
ความถี่	1 - 6 ครั้ง	1 ครั้ง
รูปแบบ	นิยมซื้อ 2 ตัวล่าง บน 3 ตัวหัว ท้าย เต็ง โต๊ด	นิยมซื้อ 3 ตัวหัว ท้าย เต็ง โต๊ด
ค่าใช้จ่าย	1,000 - 2,000 บาท	3,000 - 10,000 บาท
คิดเป็นร้อยละ	25.00 - 44.45 ของรายได้	23.26 - 33.33 ของรายได้
วิธีสั่งซื้อ	ด้วยตนเอง	ด้วยตนเอง
สถานที่ซื้อ	ที่พักของตน และบ้านคนขาย/ เจ้ามือ	ที่พักของตน และบ้านคนขาย

3. กลุ่มผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ประสบการณ์ซื้อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ซื้อน้อยจะมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ซื้อมาก จึงสรุปได้ว่า ประสบการณ์ซื้อมีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดินที่แตกต่างกัน (ตาราง 8)

ตาราง 8 วิเคราะห์ปัจจัยด้านประสบการณ์ซื้อกับพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

พฤติกรรมการซื้อ	คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง	
	ประสบการณ์ซื้อน้อยกว่า 5 ปี	ประสบการณ์ซื้อมากกว่า 10 ปี
ความถี่	1 ครั้ง	1 - 2 ครั้ง
รูปแบบ	นิยมซื้อ 2 ตัว ล่าง บน 3 ตัว หัว ท้าย เต็ง โต๊ด	นิยมซื้อ 2 ตัวล่าง บน 3 ตัว หัว ท้าย เต็ง หวยแอร์
ค่าใช้จ่าย	1,000 - 3,000 บาท	1,000 - 1,500 บาท
คิดเป็นร้อยละ	10.00 - 20.00 ของรายได้	40.00 - 42.68 ของรายได้
วิธีสั่งซื้อ	ด้วยตนเอง	ด้วยตนเอง
สถานที่ซื้อ	ที่พัก ที่ทำงาน	ที่บ้านของตน บ้านคนขาย

4. การวิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน แบ่งตามกลุ่มอาชีพ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียน กลุ่มคนทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ (ตาราง 9 และ 10) พบว่า

รูปแบบในการซื้อพบว่า แต่ละกลุ่มมีการซื้อหวยใต้ดินที่หลากหลาย และมีลักษณะคล้ายกัน แต่หากวิเคราะห์ความนิยมรูปแบบในการซื้อของแต่ละกลุ่มจะเห็นว่า บางกลุ่มนิยมซื้อรูปแบบที่ต่างกันออกไป เช่น กลุ่มนักเรียนนิยมซื้อเลข 2 ตัว และหวยกระด้าง ในขณะที่กลุ่มคนทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุนิยมซื้อรูปแบบ 3 ตัว หัวท้าย เต็งโต๊ด

ค่าใช้จ่าย พบว่า แต่ละกลุ่มมีค่าใช้จ่ายในการซื้อที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มนักเรียน/ นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในการซื้อ 300 - 900 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 16.36 ของรายได้ คนทำงานมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.00 - 33.33 ของรายได้ และผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่าย 1,000 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 40.00 ของรายได้

ส่วนความถี่ วิธีการสั่งซื้อ และสถานที่ซื้อ กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการซื้อไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่นิยมซื้องวดละ 1 ครั้งเท่านั้น โดยนิยมซื้อด้วยตนเอง และสถานที่ซื้อคือ ที่พักของตน หรือบ้านของคนขาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

1.1 กลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่มีจากครอบครัวที่ซื้อหวยใต้ดินมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่ากลุ่มนักเรียน/ นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ไม่ซื้อหวยใต้ดิน

1.2 กลุ่มคนทำงานที่มีรายได้น้อยมีความถี่ในการซื้อสูงกว่าคนที่มีรายได้มาก ส่วนคนที่มีรายได้มากนิยมซื้อหวยรูปแบบที่มีเงินรางวัลสูง และมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่าคนที่มีรายได้น้อย

1.3 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ซื้อน้อยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ซื้อมาก

2. พฤติกรรมการซื้อหวยได้ดิน

2.1 กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ส่วนใหญ่ซื้อหวยใต้ดินงวดละ 2 -3 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้อหวยใต้ดินงวดละ 1 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อ ได้แก่ 2 ตัวล่าง - บน และหวยกระด้าง มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 300 - 900 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 16.36 ของรายได้)

2.2 กลุ่มคนทำงาน ส่วนใหญ่ซื้อหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้องวดละ 6 - 7 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อ ได้แก่ 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 1,000 - 10,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 25.00 – 33.33 ของรายได้)

2.3 กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ซื้องวดหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้องวดละ 1 - 2 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อ ได้แก่ 2 ตัวบน - ล่าง 3 ตัวหัว - ท้าย เต็งโต๊ด มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 1,000 - 3,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10.00 – 40.00 ของรายได้)

ส่วนวิธีการสั่งซื้อ และสถานที่ซื้อของทั้ง 3 กลุ่ม คือ นิยมซื้อด้วยตนเอง และเลือกสถานที่ซื้อ คือ ที่พักของตน หรือบ้านของคนขาย

วิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มจะซื้อหวยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง เนื่องจากคนขายหรือคนเดินโพยมารับยอดซื้อเพียงงวดละ 1 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างยินดีที่ซื้อตามกำหนดเวลาที่คนขายมารับยอดซื้อ ส่วนในระหว่างนั้นผู้ซื้ออาจมีตัวเลขที่ต้องการซื้อเพิ่มเติม หากไปซื้อล่วงหน้าก็จะเป็นการเสียเวลา มีกลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วนที่ซื้อหวยใต้ดินงวดละหลาย ๆ ครั้ง เนื่องจากกลัวลืม และบางครั้งก็บังเอิญผ่านจุดที่มีการซื้อขายหวยใต้ดินจึงเข้าไปซื้อเพิ่มเติม

จากพฤติกรรมการซื้อด้านความถี่จะเห็นว่า ความถี่การซื้อขึ้นอยู่ผู้ขายหรือคนเดินโพยเป็นผู้กำหนด เนื่องจากกระทำซ้ำ ๆ จนทำให้ผู้ซื้อเคยชิน และยึดเอาการกระทำนั้นเป็นหลักในการซื้อต่อมา

พฤติกรรมการซื้อด้านรูปแบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีรูปแบบในการซื้อที่หลากหลายเช่น กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา และผู้สูงอายุบางราย นิยมซื้อ 2 ตัว ล่าง - บน เนื่องมาจากรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบการซื้อทั่วไป มีวงเงินในการซื้อไม่สูงมาก การตรวจผลรางวัลง่าย ไม่ซับซ้อน และซื้อเป็นประจำ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุกร เสรีรัตน์ (2545: 50) ได้กล่าวว่า การซื้อในลักษณะประจำ การตัดสินใจประเภทนี้มักเกิดกับการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีราคาต่ำ ซื้อเป็นประจำ ใช้เวลาในการตัดสินใจน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ ความแตกต่างของตรา และมีความภักดีต่อตรานั้น ๆ จะไม่ซื้อตราอื่น ไม่ว่าจะมีการส่งเสริมการขายด้วยวิธีลด แลก แจก แถม นอกจากนั้นแล้วมีการซื้อหวยแบบ 3 ตัว หัว ท้าย เต็ง โต๊ด กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา และผู้สูงอายุบางรายจะมีปริมาณการซื้อไม่สูงมาก เนื่องจากมีรูปแบบการซื้อที่ซับซ้อนกว่าแบบ 2 ตัว ผู้ซื้อต้องอาศัยความชำนาญในการตรวจผลรางวัล แต่กลุ่มคนทำงานกลับพบว่านิยมซื้อรูปแบบ 3 ตัว หัว ท้าย เต็ง โต๊ด เนื่องจากรูปแบบการเล่นนี้มีผลตอบแทนสูง บางรูปแบบให้อัตราผลตอบแทนถึง 500 เท่าของมูลค่าในการซื้อ นอกจากนั้นยังพบว่า มีการซื้อหวยใต้ดินรูปแบบเฉพาะเช่น หวยกระด้าง หวยแอร์ พบว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา และกลุ่มผู้สูงอายุบางรายมีการซื้อหวยใต้ดินรูปแบบนี้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีเฉพาะในแต่ละพื้นที่ หรือคนขายในแต่ละเจ้าเท่านั้น เช่น หวยกระด้างที่มีรูปแบบการซื้อง่าย ไม่ซับซ้อน คล้ายกับการเล่นหวยแบบ 2 ตัว แต่หากถูกรางวัลสามารถเลือกผลตอบแทนได้หลากหลาย เช่นเงินรางวัล ทรัพย์สินมีค่า สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ส่วนหวยแอร์หรือใบละสี่สิบมีรูปแบบการซื้อคล้ายกับหวย 3 ตัว แต่สามารถตรวจผลรางวัลได้หลากหลายกว่ารูปแบบทั่วไป จึงทำให้มีเพียงกลุ่มตัวอย่างบางรายที่ซื้อ เนื่องจากอาจต้องมีการศึกษารายละเอียดวิธีการเล่น และการตรวจผลรางวัลก่อนตัดสินใจซื้อสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุกร เสรีรัตน์ (2545: 50) กล่าวว่า การซื้อสินค้าในลักษณะที่ต้องตัดสินใจปัญหาหลายประการ ผู้ซื้ออาจประสบกับความยุ่งยากในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ซื้อไม่ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของผลิตภัณฑ์นั้นเลย ไม่ว่าจะเป็นวิธีการใช้ ตราหรือคุณภาพผลิตภัณฑ์ นอกเหนือจากนั้นพบว่า กลุ่มคนทำงานบางส่วนซื้อหวยรูปแบบ วิ่ง ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า มีเพียงบางรายเท่านั้นที่นิยมซื้อถึงแม้จะมีวิธีการเล่นง่าย ที่อาศัยเลขหนึ่งหลักในการแทงทำให้มีโอกาสถูกรางวัลสูง แต่ในการซื้อมีการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการซื้อต่อเลขในปริมาณมาก ผู้ซื้อจะต้องอาศัยประสบการณ์ และข้อมูลคาดการณ์ตัวเลขสูง จึงทำให้มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่นิยมซื้อ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุกร เสรีรัตน์ (2545: 50) กล่าวว่า การซื้อสินค้าในลักษณะที่ต้องตัดสินปัญหาบางประการ ในการซื้อบางครั้งผู้ซื้ออาจต้องตัดสินใจมากกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะการซื้อ

นั้นอาจเป็นการซื้อตราใหม่ ๆ หรือผู้ซื้อทราบรายละเอียดของข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้ซื้อจึงต้องหาข้อมูลเพิ่มขึ้นจาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวุฒิ นิยมศรีสมศักดิ์ (2544: 22 - 23) เรื่อง พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบที่นิยมซื้อคือ 2 ตัวบนและ 2 ตัวล่าง รูปแบบที่นิยมเล่นน้อยคือ วิ่งบน โดยมีสาเหตุในการเล่นหวยใต้ดินคือ สามารถเลือกเลขได้ตามต้องการ มีโอกาสถูกรางวัลสูง ส่วนค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดินของแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับอาชีพ และรายได้ของแต่ละคน

พฤติกรรมการซื้อด้านค่าใช้จ่าย พบว่า กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในการซื้อ 300 - 900 บาทต่องวด หากนำมาเปรียบเทียบกับรายได้พบว่า กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษานำเงินมาใช้ในการซื้อหวยใต้ดินคิดเป็นร้อยละ 10.00 - 16.36 ของรายได้ ส่วนกลุ่มคนทำงานมีค่าใช้จ่ายในการซื้อ 1,000 - 10,000 บาทต่องวด หากเปรียบเทียบกับรายได้พบว่า กลุ่มคนทำงานนำเงินมาใช้ในการซื้อหวยใต้ดินคิดเป็นร้อยละ 25.00 - 33.33 ของรายได้ทั้งหมด และส่วนกลุ่มผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายในการซื้อ 1,000 - 3,000 บาทต่องวด หากเปรียบเทียบกับรายได้พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุนำเงินมาใช้ในการซื้อหวยใต้ดินคิดเป็นร้อยละ 10.00 - 40.00 ของรายได้ทั้งหมด ขัดแย้งกับผลการวิจัยของรัตนา นิพิทสุขการ (2545: 85 - 87) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ซื้อหวยใต้ดินจะประกอบอาชีพรับจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างรวมถึงนักเรียน/ นักศึกษา มีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดินต่อครั้งต่ำกว่า 200 บาท

พฤติกรรมการซื้อด้านวิธีการซื้อ พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มนิยมผู้ซื้อจะนิยมไปซื้อหวยใต้ด้วยตนเอง เนื่องจากต้องการหลักฐานในการซื้อ มีเพียงกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่จะฝากซื้อ เนื่องจากมีเหตุจำเป็น โดยจะฝากบุคคลที่มีความไว้ใจได้เท่านั้น เนื่องจากหวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมาย จากผลการวิจัยจึงพบว่าผู้ซื้อมีความกังวนต่อการถูกโกง และมีป้องกันความผิดพลาดในการซื้อเช่น คนเดินโพยไม่ได้ลงโพย เพื่อใช้ในการตรวจผล ป้องกันการลืม เป็นต้น โดยจะซื้อด้วยตนเอง และต้องได้หลักฐานในการซื้อด้วย หลักฐานดังกล่าวเรียกกว่า “บิลหวย” ซึ่งจะเป็นหลักประกัน หรือเป็นหลักฐานอ้างอิงเมื่อถูกรางวัล แต่ในขณะเดียวกันหลักฐานในการซื้อนั้นก็เป็นหลักฐานในการตรวจจับของตำรวจด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นจะเห็นว่าหากมีความจำเป็นผู้ซื้อ จะอาศัยบุคคลที่ไว้ใจเท่านั้นในการซื้อ จึงแสดงให้เห็นว่า การซื้อหวยใต้ดินเป็นการซื้อที่เปิดเผยเฉพาะกลุ่มเท่านั้นในขณะที่ผู้ซื้อก็ป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการซื้อด้วย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีวิธีการซื้อที่ไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรมการซื้อด้านการเลือกสถานที่ซื้อพบว่า นิยมซื้อที่บ้านพัก หรือที่ทำงาน ในช่วงเช้าของวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือก่อนหน้านั้น 1 วัน เนื่องจากคนขายหรือคนเดินโพยจะนัดหมาย และอำนวยความสะดวกโดยมารับยอดซื้อเป็นประจำ จากผลการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นว่าคนขายหรือคนเดินโพยอาศัยวิธีการอำนวยความสะดวกกับผู้ซื้อ โดยมีการนัดหมายอย่างชัดเจนทำเป็นประจำ และเป็นคนในพื้นที่ ส่วนบางรายที่ไปซื้อยังบ้านคนขาย หรือเจ้ามือ เนื่องจากต้องข่าวสารเกี่ยวกับหวย มีความจำเป็นต้องไปยังสถานที่นั้น เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 อ้างใน บุษรา นารี, 2553: 11 - 12) การเลือกผู้ขาย (dealer choice) คือผู้บริโภคจะเลือกสถานที่ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยจะเลือกจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น ใกล้บ้าน หรือสถานที่ขายมีราคาถูก ไว้ใจได้ เป็นต้น

จากภาพรวมพฤติกรรมการซื้อ จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีตอบสนองการซื้อในด้านความถี่ รูปแบบ ปริมาณการซื้อ สถานที่ซื้อ และสถานที่ซื้อ การตอบสนองการซื้อแต่ละด้าน กลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง และในแต่ละงวดอาจไม่ซ้ำกันเสมอไป เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่น เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการ สถานการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 อ้างใน บุษรา นารี, 2553: 11 - 12) กล่าวว่า การตอบสนองของผู้ซื้อจะมาจากการเลือกทางเลือกที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะจากบรรดาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่สำหรับความต้องการหรือปัญหาที่ได้กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า ผู้บริโภคจะมีการตอบสนองการซื้อหรือการตัดสินใจซื้อในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การเลือกผลิตภัณฑ์ การเลือกตราสินค้า การเลือกผู้ขาย การเลือกเวลาในการซื้อ และการเลือกปริมาณในการซื้อ การตัดสินใจซื้อเป็นขั้นตอนที่ผู้บริโภคพร้อมจะกระทำการตัดสินใจสำหรับทางเลือกที่ได้กำหนดไว้แล้วจากทางเลือกต่าง ๆ โดยทางเลือกที่เลือกกระทำถือว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหานั้น ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นคือ ความตั้งใจที่จะกระทำการซื้อสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือตราใดตราหนึ่ง ความตั้งใจซื้อนี้ไม่จำเป็นจะต้องก่อให้เกิดการซื้อเสมอไป เพราะยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจว่าจะซื้อดีหรือไม่ รวมทั้งสภาพความพร้อมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การตัดสินใจซื้อจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ (1) ความตั้งใจซื้อ (purchase intention) เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การซื้อจริงโดยจะมีการพิจารณาข้อดีของตราสินค้า คุณภาพและผลประโยชน์ทั้งหมดของสินค้า เพื่อทำการเปรียบเทียบกันและสรุปเป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการที่เกิดขึ้น (2) สถานการณ์ในขณะที่ทำการตัดสินใจ (situational influences) ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ทำเลที่ตั้ง การตกแต่งภายใน กลิ่น เสียง และการจัดร้าน ลักษณะของตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ซื้อประกอบกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม เงื่อนไขการซื้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเวลา เช่น ซื้อครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่ ซื้อในช่วงเวลาอะไร และเวลาเลิกงาน หรือสุดสัปดาห์

การจงใจไปเดินซื้อเป็นความตั้งใจและต้องซื้อ สภาพอารมณ์ ปริมาณเงินสดที่มีอยู่ (3) ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ (decision time) เป็นปัจจัยอีกตัวที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ การเลือกซื้อสินค้าอาจเป็นการใช้เวลาเป็นปี หรือ เป็นการตัดสินใจเลือกซื้อฉับพลัน

ตาราง 9 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน แบ่งตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	ความถี่ (ครั้ง / งวด)	รูปแบบที่ซื้อ	ค่าใช้จ่าย (บาท / งวด)	วิธีการซื้อ	สถานที่ซื้อ
กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา	ส่วนใหญ่ซื้องวดละ 2 - 3 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้องวดละ 1 ครั้ง	นิยมซื้อแบบ 2ตัวล่าง - บน และกระด้าง มีเพียงบางส่วนที่ซื้อ 3ตัวหัว-ท้ายเต็ง โต๊ด	300 - 900	ด้วยตนเอง ฝากซื้อ	ที่พัก และบ้านของคนขาย
กลุ่มคนทำงาน	ส่วนใหญ่ซื้องวดละ 1 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้องวดละ 6 - 7 ครั้ง	นิยมซื้อแบบ 3ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด มีเพียงบางส่วนที่ซื้อวิ่ง และกระด้าง	1,000 - 10,000	ด้วยตนเอง ฝากซื้อ	ที่พัก ที่ทำงาน บ้านของคนขาย/ เจ้ามือ
กลุ่มผู้สูงอายุ	ส่วนใหญ่ซื้องวดละ 1 ครั้ง มีเพียงหนึ่งรายที่ซื้องวดละ 1 - 2 ครั้ง	นิยมซื้อ 2ตัวบน - ล่าง 3 ตัวหัว-ท้าย เต็งโต๊ด และมีบางส่วนซื้อหวยแอร์	1,000 - 3,000	ด้วยตนเอง ฝากซื้อ	ที่พัก ที่ทำงาน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายในการซื้อของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	เปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน (บาท/งวด)			รูปแบบที่ซื้อ
	รายได้	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	คิดเป็นร้อยละ (ของรายได้)	
กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา	3,000 - 5,500	300 - 900	10.00 -13.33	นิยมซื้อ 2 ตัวล่าง - บน และกระด้าง
กลุ่มคนทำงาน	4,000 - 30,000	1,000 - 10,000	25.00 - 33.33	นิยมซื้อ 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง และโต๊ด
กลุ่มผู้สูงอายุ	2,500 - 30,000	1,000 - 3,000	10.00 – 40.00	นิยมซื้อ 2 ตัวบน - ล่าง 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง และโต๊ด

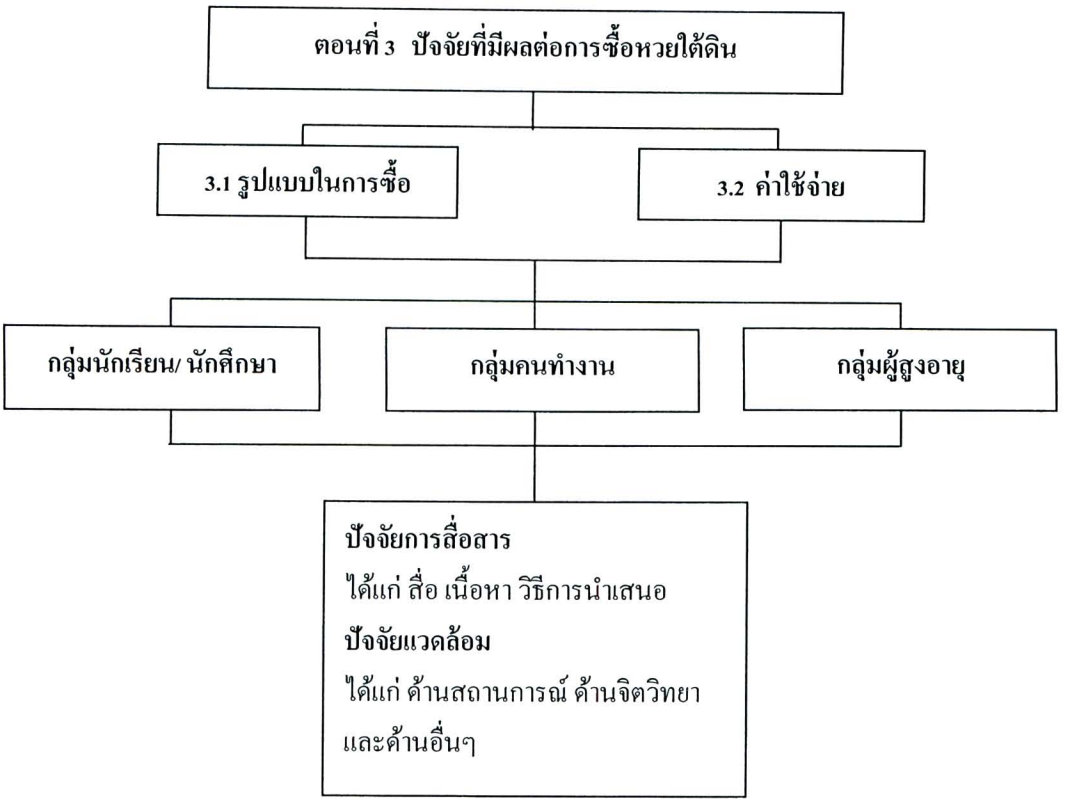

ภาพ 9 ผังอภิปรายตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน

องค์ประกอบของการสื่อสาร (the component of human communication) ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารจะการสะท้อนกลับไปยังสิ่งแวดล้อมในการสื่อสาร รวมถึงพฤติกรรมของผู้รับสารและผู้ส่งสาร (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2545: 1) และในปี 2553 ได้สร้างแบบจำลองแมทริกซ์การสื่อสาร (Wittaya's communication matrix model) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ของการสื่อสารที่มีต่อพฤติกรรมของผู้รับสารในแต่ละด้าน โดยองค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร เนื้อหา การนำเสนอ สื่อที่ใช้ ผู้รับสาร และการตอบสนอง รวมถึงบริบท/ สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2553: ระบบออนไลน์) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดแบบจำลองแมทริกซ์การสื่อสาร(Wittaya's communication matrix model) มาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินด้านรูปแบบ และค่าใช้จ่ายของผู้ซื้อแต่ละกลุ่ม ดังนี้

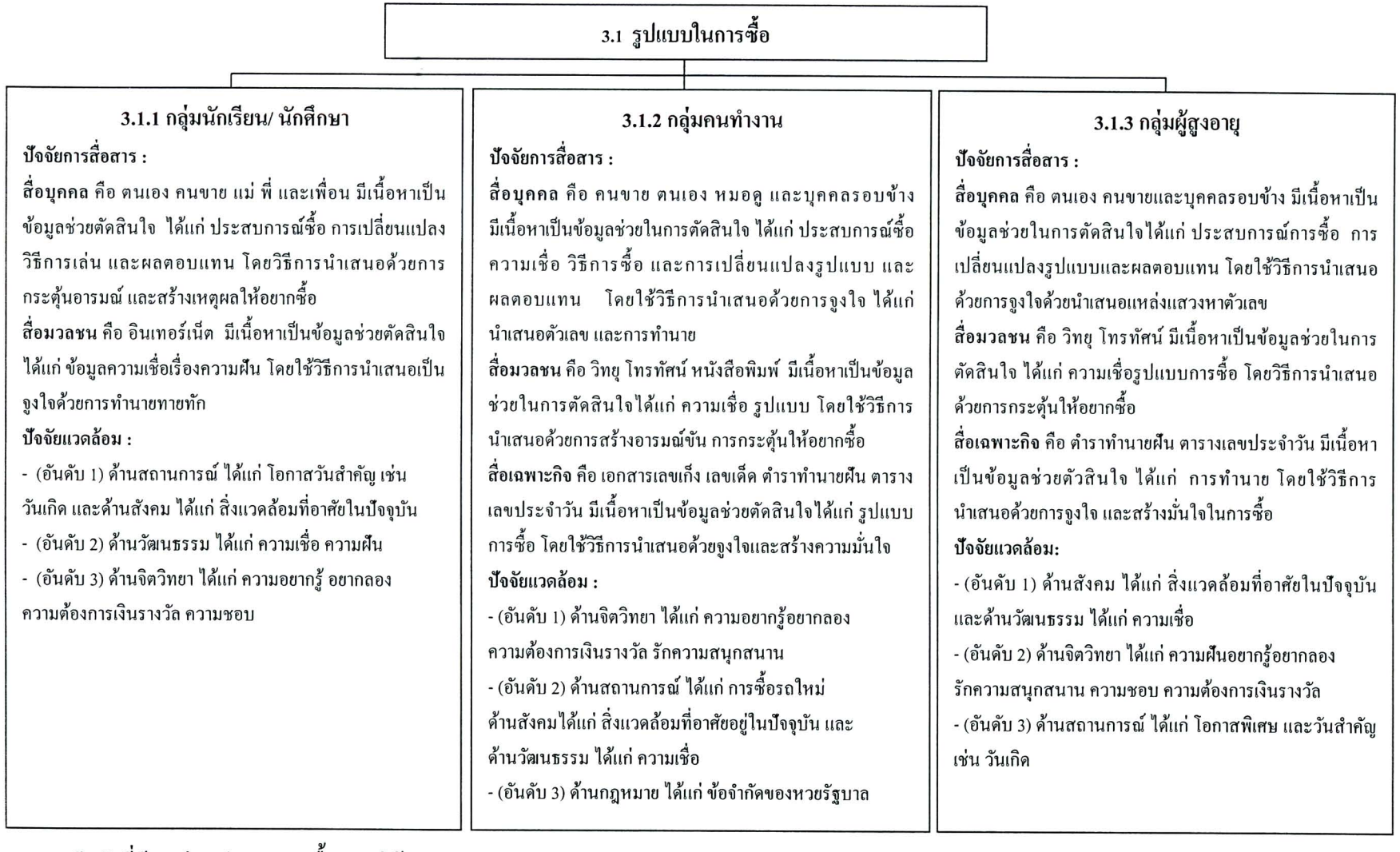

ภาพ 10 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน

3.1 ด้านรูปแบบ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน โดยนำแนวคิดต่างๆ มาใช้วิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยการสื่อสาร และปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยได้ดิน มีผลการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยการสื่อสาร พบว่า สื่อที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน คือ

ลำดับที่ 1 สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนขาย บุคคลรอบข้าง

ลำดับที่ 2 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

ลำดับที่ 3 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ตำราทำนายฝัน เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด ตารางเลขประจำวัน

เนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบ ผลตอบแทน ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและผลตอบแทน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ หรือกระตุ้นให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า (1) ด้านสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน (2) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อโชคลาง ความฝัน (3) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ และด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความต้องการเงินรางวัล ความชอบ รักความสนุกสนาน อยากรู้อยากลอง (4) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อกัดของสลากกินแบ่งรัฐบาล เช่น ตัวเลขที่ต้องการหวยรัฐบาลไม่มีขาย

ผลการวิจัยสามารถจำแนกได้ตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 4 ราย คือ นายสม นางสาวนิด นางสาวยุ้ย และนางสาวคีย์ ผลการวิจัยพบว่า

กรณีนายสม

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง คนขาย
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจได้แก่ วิธีการเล่นและผลตอบแทน
วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์	โอกาสในวันสำคัญ เช่น วันเกิดของตนเอง
ด้านจิตวิทยา	ความต้องการเงินรางวัล
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน เช่น อยู่ใกล้แหล่งซื้อขายหวย
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อโชคลาง

นายสม กล่าวว่า

...ตัวเราจะรู้เอง ว่าจะเอาอะไร ตอนแรก ถ้าไม่รู้ ผมก็ถามพี่คนขาย ผมชอบซื้อสองตัวครับ ผมว่ามันถูกง่ายดี ส่วนสามตัวผมว่ามันถูกยากครับ แต่มันได้เงินเยอะนะ ก็แอบซื้อติดไว้มั่ง อย่างหวยกระด้าง ตอนแรกก็คือไปซื้อของ เห็นเขาขายกันที่ร้าน เราก็เลยเข้าไปดู พอพวกเขากลับ ผมก็ถามป้า เขาเล่นยังไง เขาก็อธิบายให้ฟัง ก็ดูจากเลขตรงนั้นครับ ก็มั่ว ๆ ตอนนั้นซื้อไป 40 บาทครับ ก็ขอซื้อเลขครึ่งเดียว พี่เขาก็ขาย งวดนั้นซื้อก็ถูกเลย อีกอย่าง ก็วันเกิดครับ ถ้างวดก่อนวันเกิด กับหลังวันเกิด อันนี้เยอะหน่อย เพราะต้องเอาเลขพ.ศ. เกิดบ้าง เลขอายุบ้าง ถ้าอยากรวยก็ซื้อแบบเต็งครับ อันนี้รวยเร็ว เขาให้ตั้งบาทละ 500 เขาบอกกันว่า ผีบอกบน คนบอกล่าง แต่ผมเล่นทั้งล่าง ทั้งบนกลัวพลาด... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนายสม)

กรณีนางสาวนิด

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1.	สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อน
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง และผู้อื่น
	วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
2.	สื่อมวลชน	อินเทอร์เน็ต
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลความเชื่อและรูปแบบการซื้อ
	วิธีการนำเสนอ	จูงใจ และกระตุ้นให้อยากซื้อ ได้แก้ การทำนาย

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์	วันสำคัญเช่นวันเกิดของตนเอง
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ความฝัน
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ในปัจจุบัน เช่น บุคคลรอบข้างซื้อ

นางสาวนิด กล่าวว่า

...หนูว่า ตัวหนูเองนี่แหละ ไม่มีใครบอกหรอก ให้ซื้ออะไร ก็ถ้าฝันก็ไปค้นในเน็ตว่าฝันแบบนี้ แบบนี้เอาอะไร มีเยอะนะหลายเว็บ มันจะบอก

ว่าเลขอะไร ค้นไปเรื่อยค่ะ ครั้งก่อนเห็นเจ้าฟ้าชายมาที่ห้อง ก็ถามอี่จิ๊บ มันก็บอกเอาอายุเจ้าฟ้าชาย เอาพ.ศ. เกิดท่านด้วย อันนี้มันมีให้เล่นหลายอย่าง มันไม่งง เวลา เราไม่รู้อะไรก็ถามเพื่อนเอา มันบอกให้หมด อี่นี่มันชำชอง ญาติมันขายด้วย เลขกระด้างนี่ เพื่อนมันขาย มันบอกช่วยกูหน่อย ค่ามือถือกู เราซื้อของมันมานาน ก็ช่วยๆ มันหน่อย ไอ่ที่ซื้อนะพวกพ.ศ.เกิด วันเกิด สองตัวหมด... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนางสาวนิด)

กรณีนางสาวยุ้ย

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1. สื่อบุคคล ตนเอง แม่
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง และผู้อื่น
   วิธีการนำเสนอ กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
2. สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ความเชื่อและรูปแบบการซื้อ
   วิธีการนำเสนอ กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ ได้แก่ การทำนาย การนำเสนอเลขเด็ด เลขเสี่ยงโชค

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องโชค
ด้านจิตวิทยา ความชอบ ความรู้สึกมั่นใจ รักความสนุก
ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน
ด้านสถานการณ์ วันสำคัญ เช่น วันเกิดของตนเอง

นางสาวยุ้ย กล่าวว่า

...คือถ้าจะเอาเลขแบบนั้นแบบนี้ ส่วนใหญ่มันก็ขึ้นอยู่กับเรานะ พี่เขาไม่บอกหรอกว่าเลขอะไรมันจะถูก เขาก็กลัวออกเยอะด้วยมั้ง นอกจากถ้าน้องฝันหรืออะไรแบบนี้ ก็บอกแม่ แม่ก็บอกตีบอกว่า เอา 67 68 นะแบบนี้ค่ะ บางทีเราก็เก็งเองมั้ง เป็นเลขที่เราชอบ อย่างน้องชอบเลข 8 อย่างงี้ แล้วเราเคยไปดูดวง ในเน็ตมันบอกว่าเราเกิดวันนี้สมพงษ์กับเลขนี้

เราพอดีแปดมันก็ในนั้นด้วยเราก็เอา 8 มาพ่วงก็เป็นเลขสามตัว อย่างที่เอาตอนนี้ก็ 981 น้องก็กลับเอา 189 981 สลับเอา ตัวนี้เต็งมั้ง แต่ก็เอาโต๊ดไป ส่วนสองตัวก็ เอา 19 91 81 18 อย่างนี้ค่ะ เอาเลขรถ มันเป็นสามตัวอยู่แล้ว 14 ตุลาคม ที่ผ่านมา น้องก็ต้องซื้อเลขพศ. เลขวันเกิด เลขอายุแล้ว เลขนี้เรามั่นใจ มันออกแน่ๆ ไม่รู้สิ มันคิดเองมั้งค่ะ เราชอบด้วย มันได้ลุ้น น้องว่าดูดวงนะ คือถ้าเราดูดวงแล้วมันบอกเลขเราด้วย เราก็เอามาแทง... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนางสาวยุ้ย)

กรณีนางสาวคีย์

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	คนขาย และบุคคลในครอบครัว ได้แก่ แม่ พี่
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการซื้อ วิธีการเล่น และการเปลี่ยนแปลงผลตอบแทน
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการเปรียบข้อมูล และสร้างความสนิทสนม

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคม
ด้านสถานการณ์	โอกาสพิเศษ และวันสำคัญ อาทิ วันเกิดของตนเอง และคนในครอบครัว

นางสาวคีย์ กล่าวว่า

...พวกโต๊ด เต็งอย่างนี้เราไม่รู้ก็ถาม พี่บ้าง แม่บ้าง ป้าคนขาย มันเล่นยังไง ได้เท่าไร เขาก็บอกเราหมด ถ้าคิดว่ามันคุ้มไหม คีย์ว่ามันคุ้มนะคือมันเล่นเท่าไรก็ได้ เล่น บาทสองบาทมันเล่นได้หลายแบบ ปกติก็คือคีย์ยังไม่จ่ายนะพี่เขาให้เชื่อ งวดต่องวด แต่เป็นเครดิตแม่นะ ก็ลงเป็นชื่อแม่แต่คีย์ก็จด ๆไว้ ว่าของคีย์มีเลขอะไรบ้าง บางทีเขารู้ว่าเราซื้อเลขอะไร เขาก็มาบอกที่บ้านว่าเลขนั้น เลขนี้ไม่รับ จ่ายครั้งเดียว รู้สึกจะเป็นเลข เบิ้ล เลขหาบ อย่างของหนู่ก็ 121 เป็นเลขที่บ้าน แม่ก็เอา แบบนี้เขาก็จ่ายครึ่งเดียว เดี๋ยวนี้ไม่รู้เป็นอะไร ตั้งแต่ออกหวยแบบใหม่ มันชอบออกเลขแบบนี้คนขายเขาเลยขาดทุน ก็เลยลด จ่ายให้เราแค่ครึ่งเดียว พวกเลขดัง ๆ หลวงพ่อคูณ เลข ร.5 อะไรพวกนี้ ถ้ามันมี เขาก็บอกก่อนเลขว่าอั้นนะ คือรับไม่ผิด จ่ายครึ่งเดียว เลขพวกนี้มันเป็นเลข 2 ตัวค่ะ พี่อ๊อดเขาจะเอามา

ให้เราเลือกก่อน คือมันตายตัวค่ะมันเป็นตาราง 00 99 เขาก็เอามาให้เราเลือกก่อน เราก็เลือกเลขที่เราชอบ คือถ้ามีคนซื้อแล้ว เลขนั้นก็ซื้อไม่ได้ล่ะ ก็ต้องเปลี่ยนเลขพี่เขาถึงเอามาให้เราก่อน อันนี้ถ้าถูกคือได้เป็นทองค่ะ มันน่าลุ้นนะค่ะ วันเกิดค่ะ วัดเกิดพ่อ วันเกิดแม่ วันเกิดตัวเอง พอใกล้วันเกิดใคร เราก็ดูเขาอายุเท่าไร ก็เอาเลขสองตัว กลับไปกลับมา ก็อยากได้เจ๋ง ๆ ก็ซื้อเต็ง ตัวละ 50 100 มันก็คูณเข้าไปสิ... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา กรณีนางสาวคีย์)

3.1.2 กลุ่มคนทำงาน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 4 ราย คือ นางตรี นางสาวหง นางสาวอัง และนางพิน ผลการวิจัยพบว่า

กรณีนางตรี

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1. สื่อบุคคล	หมอดู คนขาย
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ/ผลตอบแทน
วิธีการนำเสนอ	จูงใจและกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ ได้แก่ การทำนาย การนำเสนอข้อมูลตัวเลขเด็ด
2. สื่อมวลชน	วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ความเชื่อ รูปแบบการซื้อ
วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อโดยการนำเสนอข่าวสาร ความเชื่อ แหล่งแสวงหาตัวเลข
3. สื่อเฉพาะกิจ	เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการนำเสนอข้อมูลตัวเลขที่ใช้ในการซื้อและการตีความ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความชอบ
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อโชคลาง
ด้านกฎหมาย	ข้อจำกัดของหวยรัฐบาล เช่นตัวเลขที่ต้องการไม่มีขาย
ด้านสถานการณ์	โอกาสพิเศษ เช่น ทะเบียนรถใหม่

นางตรี กล่าวว่า

...ทีวี หนังสืออย่างเช่นพวกปลาไหลบ้าง ต้นไม่แปลกบ้าง ก็เอามาตีเป็นเลข แต่ฟังข่าว ฟังข่าววิทยุนี่สิ ข่าวหนานโฮ๊ะนิ เดี๋ยวนี้จะเอาศพสองสองศูนย์นี่ไง ฮ่า ฮ่า ฮ่า ศพนี่แหละ ศพเด็กสองพันกว่านี่แหละ นั่น.. หนานโฮ๊ะบอกให้ซื้อ และก็สมุด หนังสือ ซองนั่นนะ หนองลี ฮ่า ฮ่า ฮ่า (หัวเราะ) บางครั้งมันก็ไม่ถูก บางครั้งมันก็ถูก มันมีตั้งหลายอย่าง ตามเขานั่นแหละ หนังสือพิมพ์เหรอ คือถ้าอ่าน มันมีพวกรถชน ข่าวเด็กทำแท้งพวกนี้ เราก็ดูสิมันมีอะไร รถชนใหญ่ๆ อะไรน๊าที่ผลับที่มันตายเยอะๆ มันลงไทยรัฐ ตายกี่ศพ โห ตอนนั้นมันดังมาก เจ้ามือนี่ไม่รับเลย เขากลัวมันออก วันที่ซื้อรถใหม่ๆ พอได้เลขรถมา ก็เอามาแทง อย่างท้ายรถ 487 ก็เอาทั้งสามตัว อย่างงี้เอาทั้งเต็ง โต๊ด แล้วก็เอา 87 78 แถมด้วยนี่แหละ แล้วแต่ว่ารักชอบแบบไหน ชอบสองตัว ก็ตีเป็นสองตัว ชอบสามตัว ก็ตีสามตัว หวยรัฐบาลมันไม่มีขาย เราจะลองฟังเชื่อคำเจ้านาย มันดูสิว่า ซื้อกับคนร่างดำแดง ใหญ่ อย่างนี่แหละ จริงหรือไม่จริงลองดูสิ เจ้านายบ้านหม้อ บอกว่า อยู่ดี กินดี แล้วอย่างนี้ อะไรอีกอย่างนะ มันพูดนิดเดียวสามคำมันก็จบ มันเป็นคนมาดูเอง เราก็เอามือให้มันดู มันว่าทุกอย่างต้องดิ้นรนด้วยตนเอง ห้ามกินสัตว์ใหญ่ เอ้า แล้วทำไมซื้อเนื้อควายมาแล้ว ฮ่า ฮ่า ฮ่า (พูดติดตลก)... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางตรี)

กรณีนางสาวหง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง คนเดินโพย คนในครอบครัว
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ รูปแบบและวิธีการซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยผลตอบแทน วิธีการซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคม
ด้านจิตวิทยา	ความอยากรู้อยากลอง
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อเรื่องโชคลาง
ด้านสถานการณ์	โอกาสพิเศษ เช่น วันสำคัญ วันเกิด

นางหง กล่าวว่า

...ก็เล่นมา ไม่รู้จะบอกยังไง ว่ามันรู้มาจากไหน เราก็ถามก่อนจะเล่น ก็ถามว่าเล่นยังไง ได้กี่บาท ก็เล่นไป ถามคนนั้น คนนี้ คนขายบ้าง แต่พวกเลขนี่คือมันมาจากเรา เราคิดอะไร คือมัน มันรู้ของมันเอง ว่าจะเอาเลขสองตัว สามตัวจะเอาเลขอะไร ลูกบอกบ้าง คือ ก็ขอลูก มันพึ่งหัดพูด ก็ให้มันพูดออกมา เอาเลขอะไรดี คือถ้าเอาเลขลูก ก็เอาเลขของเราเอง คิดเอง สมมุติ อยู่ดีดี งวดนี้อาจซื้อแปดก็เก็ง ๆ เอาสามตัว 824 อย่างงี้ 24 ก็มาจาก พ.ศ.เกิด เรานี่สิ วิ่งนี่ก็ลองเล่นดู เห็นเขาเล่นกันมันได้เยอะเล่นง่าย แต่มันต้องแทงเยอะ ๆ นะ และก็เขาจะเก็บเป็นเงินสดด้วย... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางสาวหง)

กรณีนางอัง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง คนขาย
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบ วิธีการซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจโดยการชักชวนให้ซื้อ และนำผลตอบแทนที่น่าสนใจ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความต้องการเงินรางวัล อยากรวยทางลัด รักความสนุกสนาน
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน
ด้านสถานการณ์	โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันเฉลิมพรชนม์พรรษา เป็นต้น

นางอัง กล่าวว่า

...ก็อย่างสามตัว ทุกครั้งเราเล่น ตัวละ 10 ใช่ไหม 1 บาทมันได้ 500 เราก็ได้ ห้าพัน แต่ถ้าเราเล่นได้เยอะ ๆ จากสี่พันห้า พันเราก็ได้เยอะ ไม่เอาโต๊ด มันกลับไม่กี่เลข คือเอาตรง ๆ หวยกระด้างนี่ แรกเขาก็มาถามขายให้เรา มันก็บอกว่า รางวัลเป็นทองสลึง เบอร์ละ 40 หรือว่าถ้าเราไม่เอาทองจะเอาเป็นเงินก็ได้ มันก็ตีเป็นตัวเงินให้ บางเดือนก็มันก็จะถามงวดนี้เอาเป็นอะไรดี ถ้าเป็นพวกผ้านวมหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าเลขที่เราซื้อก็ไม่ใช่ 40 ล่ะ ก็ลดลงตามของรางวัล จะเอาเลขวันเกิดของคนในบ้านนี่แหละ

ที่จะเอาเป็น พ.ศ. เกิด สองตัวท้ายพ.ศ. ปีใหม่ นี่ อย่างเลขปีใหม่เดี๋ยว งวดวันพรุ่งนี้ มะรืน นี้นี่ เขาเอากัน เอาทั้ง พ.ศ. ค.ศ. มันมีโอกาสสำคัญ พวกนี้เอาเถอะ มันล็อค วันแม่ วันเกิดเจ้าฟ้าชาย วันพ่อ วันพระเทพ วันอะไร วันตายสมเด็จย่า เอาเถอะมันชอบออก แล้วแต่ว่าจะเอาเป็นเลข สองตัว สามตัว ที่ชอบซื้อคือจะเอาเต็งเป็นหลัก และก็เอาโต๊ดนิดหน่อย กระด้างนี่นะมันเล่นกันเอาสนุกๆ เป็นของเป็นว่า ถ้าอยากรวยไว ๆ ก็เล่น วิ่ง เล่นเต็ง ๆ มันแล้วแต่ละที่นะ... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางอัง)

กรณี 4 นางพิน

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1.	สื่อบุคคล	เพื่อนบ้าน และคนในครอบครัว คือ แม่
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง
	วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการสร้างความน่าเชื่อถือ การนำเสนอเลขเด็ด
2.	สื่อมวลชน	วิทยุ โทรทัศน์
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบ
	วิธีการนำเสนอ	สร้างอารมณ์ขัน และกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
3.	สื่อเฉพาะกิจ	ตำราทำนายฝัน เอกสารตารางเลขประจำวัน
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบ
	วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ โดยการเปรียบเทียบข้อมูลและการทำนาย

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความมั่นใจ ความชอบ
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ในปัจจุบัน
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ

นางพิน กล่าวว่า

...เล่นมาตั้งแต่ประถมแล้ว ก็เล่นตามแม่ ตอนแรกก็ซื้อบาท สองบาท เคยถูกได้บาท ตอนนั้น 70 นะ งวดต่อมาก็ซื้อเพิ่มเลย เคยถูกนะหมื่นกว่า งวดหน้าก็เพิ่มไปอีกหน่อย มีเงินแล้วนี่ บางครั้งก็มีคนโทรมานะ เลขโทร เขาโทรมาจากรุงเทพ ไม่รู้นะว่าเป็นใคร แต่ญาติคนข้างบ้านจะมาบอกว่า

เลขคนกรุงเทพ ตะโกนบอก เลขโทร เลขดัง วิทยุชุมชน ข่าวหนานโฮ๊ะว่าอย่างนั้นอย่างนี้ ก็สมมุติว่า หมู่บ้านนั้นช้างม้าวัวควาย มันเกิดเรื่องประหลาด งูเข้าบ้านนั้นบ้านนี้ก็ตีเลขไปเอง คลื่น อะไรนะของแม่ริมทีวีก็หลากหลายข่าวนี้แหละ ข่าวที่เขาว่า ช่อง 7 ว่าอย่างนั้น ช่องนั้นว่าอย่างนี้ คนเกิดในรถอย่างนี้ ก็รีบหาเลขรถเลยนะสิ ตำราทำนายฝันเลขล็อคประจำวัน หวยออกวันไหน สมมุติหวยออกวันจันทร์ มันจะเป็นกากบาทอย่างนี้นะ มันจะเป็น 0 1 8 มีหลายเลขในนั้น แล้วเราก็สลับเอามันคล้ายๆกับในของไทยรัฐที่อยู่ในกลม ๆ ไอ้ที่หลังท้ายเรียงเบอร์ ไม่ค่อยชอบกันเท่าไร มันมีหลายอัน เยอะเกิน ติดใจก็ซื้อต่อ ถ้าเริ่มไม่ถูกก็เปลี่ยนที่มั่ง วิ่งนะ คือนาน ๆ นะ มันต้อง แบบว่ามีเลขเด็ด คือตัวนี้มาแน่ ๆ ก็คนนั้นคนนี้ มันบอก อย่างงวดนั้น นายหลวงเขาออกจากโรงบาล ต้องเล็งละเลขรถ ในหลวง 0968 ก็ดูในทีวีนั่นแหละ ท่านออกโรงบาลบ้าง ไปทำพิธีอะไรบ้าง ดูถ่ายทอดสด ก็เล็งเลย งวดนั้นจำไม่ได้ล่ะ มันมาแน่ ๆ ถ้าไม่ 9 ก็ 8 มันสวยทั้งคู่ก็แทงวิ่ง 9 กับ 8 ตัวละ 500 วันที่เขานับยอดผ้าป่า ยอดกฐิน ยอดทำบุญก็เอามาแทงบ้างไม่แน่นอนนะ... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงานกรณีนางพิน)

3.1.3 กลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 4 ราย คือ นางผึ้ง นางล้วน นางพร และนางรัตน์ ผลการวิจัยพบว่า

กรณีนางผึ้ง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1. สื่อบุคคล		ตนเอง เพื่อนบ้าน
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการซื้อ
	วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการนำแสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข
2. สื่อมวลชน		วิทยุ
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ การนำเสนอข่าวสาร ความเชื่อ ซึ่งผู้ซื้อนำมาใช้ในการตีความเป็นตัวเลขในการซื้อ
	วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์ อยากรู้อยากลอง ความชอบ รักความสนุกสนาน

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ความฝัน

ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน เช่น มีเพื่อนบ้านซื้อหวยใต้ดิน

นางผึ้ง กล่าวว่า

...ก็คือเราไปรับจ้างทำงานที่บ้านย่ามี แล้วเขามาขาย ก็เห็นเขารุมกันอยู่ตรงนั้น เราก็ไปถามว่าเล่นอะไรกัน เราก็ไม่เคย ตอนนั้นไม่รู้เอาเลขอะไรก็ลองเล่นตัวสองตัว แล้วมันติดใจ ดูเขาลุ้นวันหวยออก มันสนุกหลัง ๆ มาเขาเอาอะไรนะ ที่เป็นอยู่หลังใบตรวจหวยนะ บางอันมันก็บอกว่าตรงเราก็ลองซื้อดู เขาพาไปน้ำบ่อยา ไปดูเลขก็ไปกับเขา (ไหนบอกว่าแก่แล้วไปไหนไม่ได้ไง) ฮ่า ฮ่า มันก็มีบ้าง ก็มันดังเราก็อยากรู้อย่างเห็นไปดูบ้าง เวลาเราทำงานเขาเปิดข่าวหนานโฮ๊ะ เลขอะไรดัง ๆ หนานโฮ๊ะมันก็บอก รถชนบ้าง เลขอะไร มันก็บอก เราก็เอาเลขพวกนั้นแหละ เลขมันสวย คือ มันชอบเลขนี้ เลขนี้เราก็ซื้อ อย่างอะไรนะที่บอกเมื่อกี้ 39 ใช่ไหมเลขนี้คือมันชอบ มันสวย ก็เอาเลขนี้ ดูเขาลุ้นกัน มันสนุกดี ก็คือเราไปรับจ้างทำงานที่บ้านย่ามี แล้วเขามาขาย ก็เห็นเขารุมกันอยู่ตรงนั้น อืม .. เลขฝันนี่สองตัว สามตัว ได้หมด แล้วแต่จะตีเป็นแบบไหน... (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ กรณีนางผึ้ง)

กรณีนางพร

ปัจจัยการสื่อสาร

1. สื่อบุคคล ตนเอง คนขาย
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ
   วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการวิธีการนำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข
2. สื่อมวลชน โทรทัศน์
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ข่าวสารความเชื่อ
   วิธีการนำเสนอ กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
3. สื่อเฉพาะกิจ เอกสารตารางเลขประจำวัน
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการซื้อ
   วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการเปรียบเทียบข้อมูล และการทำนาย

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อโชคลาง

ด้านจิตวิทยา ความต้องการเงินรางวัล

ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน

ด้านสถานการณ์ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่างๆ เช่น ป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล วันพ่อ เป็นต้น

นางพร กล่าวว่า

...ตอนนั้นเจ็บตา ไปผ่าตา ลอกตา ตอนนั้นโดนมาก มาก ได้แสนสี่ก็ดูจากพวกนี่แหละ (ตารางเลขหวยส่วนตัว) สมมุติว่ามันมาเลขนี่ เราก็เอามาสลับกันเอา อย่างนี่สิ สมมุติว่ามันมาเจ็ด หัวมันมาเจ็ด เราจะเอามาสลับกับอะไร ตามใบนี่แหละ ใบนี้มันออกบ่อย ถ้าเดือนนี้ไม่มีเลขอีก มันไม่มีเลขถูกใจ เราต้องมาดูเลขประจำวันใบนี้ เพราะว่า ถ้าหวยมันออกวันอังคาร มันจะเป็นเลข3 เพราะวันพุธมันจะมีเลข 4 อยากรวยก็ถ่ายไว้สิ ดูสิเค้ามาจับมันจนมันอ่อนไปหมดแล้ว (แล้วไปเอามาจากที่ไหน) ใบนี้เหรอก็พี่จิตเอามาให้เมื่อก่อนนะ นานมาแล้ว ตั้งแต่ซื้อแรก ๆ คือบางทีเห็นพระเจ้าอยู่หัวในทีวี ท่านนั่งรถ เอาแล้วดูแล้ว เลขรถ ซื้อสามตัว สองตัวก็น้อยไม่ค่อยซื้อมาก ส่วนมากเราก็ซื้อสามตัว ถ้ามันโดน มันโดนเยอะ ร้อย สองร้อย มันได้เยอะ ถ้าสองตัวนี่ ต้องหลายร้อย มันบาทละ 60 นี่ สามตัวก็เล่นหัว ท้ายนะสิ บาทละ 500 วิ่งนี่เล่นไม่เป็นเลยไม่เล่น มันให้เท่าไรว่ะ ไม่รู้จำไม่ได้ (กระซิบ) อืม..ครั้งก่อนย่านอมมันให้บาทหรือสองบาทไม่ ไม่เข้าใจ ก็เลยไม่เล่น ตอนนั้นก็วิ่งไปที่ย่านอม สองร้อยมันได้เท่าไรก็ไม่รู้ ก็เลยไม่เล่น ต้องเล่นเป็นหมื่น ให้ตายสิ สิ้นปีสิ เลขสิ้นปี เลขร.5 เลขพระเจ้าอยู่หัว ก็เลขอายุท่าน เลขวันแม่ มันก็มีบ้างนะ อย่างพ.ศ.เกิดอันนี้ต้องเอาอยู่แล้ว เลขมันสวย มันงาม เราชอบ ก็เอาเลขนี้ คิดเอาเองนะถ้าเราเจ็บ เราเป็นอะไรนี่คือเราจะมีโชค ไปนอกโรงบาลเลขห้องนี่มันก็เอาโต๊ดถูกหมุนสี่ครั้ง บางครั้งก็สองตัว สามตัว มันถูกยาก หมุนสี่ครั้งวันนั้นเข้าหมดแต่มันกลับกันหมด ก็ไม่ถูกไปซะถูกยาก ซื้อไว้ ก็กันถูกรางวัลใหญ่แค่นั่นแหละ... (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ กรณีนางพร)

กรณีนางล้วน

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1. สื่อบุคคล คนขาย เพื่อนบ้าน ตนเอง
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ วิธีการเล่น และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและผลตอบแทน
   วิธีการนำเสนอ กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
2. สื่อเฉพาะกิจ ตำราทำนายฝัน
   เนื้อหา ข้อมูลช่วยตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการซื้อ
   วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการการเปรียบเทียบข้อมูล และการทำนาย

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา ความต้องการเงินรางวัล
ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ความฝัน
ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น เช่น มีเพื่อนข้างบ้านซื้อ

นางล้วน กล่าวว่า

...เดี๋ยวนี้เลขเบิ้ล บาท 500 มันจ่ายเรา 250 นะ เลขห่ามก็ด้วยบางทีครึ่งก็ไม่ครึ่งจริง จ่าย 200 เลขห่ามก็อย่างเช่น 969 มันจะตองก็ไม่ตอง แต่มันมีเลขมาห่ามกันอยู่ สองตัวอย่างงี้แหละ แล้วเลขเบิ้ลก็ 33 44 อย่างนี้แหละ 2 ตัวก็ซื้อ บน 10 ล่าง 10 ก็ 20 02 66 77 88 99 ตามนั้นแหละ สามตัวก็ซื้อ 565 595 โต๊ดไม่เอา เต็งอย่างเดียว โต๊ดมันให้น้อย มันให้เราบาทเดียว บาทละร้อย เราเอามาเยอะหลายเลข เป็นหางว่าว ชอบไปถามเพื่อนข้างบ้าน ถ้าฝัน ก็ไปถาม ตอนนั้นฝันรถหายไปขอตำราจากย่าข้างบ้านนี้แหละ แม่นมาก ๆ เล่มนี้แหละทำนายฝัน แล้วบางทีงวดนี้หวยออกวันอะไร วันอังคาร 3 ใช่หรือเปล่า ไม่ใช่ๆ งวดนี้มันออก วันพุธใช่ไหม อืม พุธ 4 แล้วเราก็หาเลขอะไรมาใส่อีกตัว อย่างวันพุธ เป็นวันที่ 1 ก็ 41 ก็ได้ใช่ไหม ก็ลองเรียงดูสิ จันทร์ 2 อังคาร 3 พุธ 4 พฤหัส 5 ศุกร์ 6 หรือ 9 เสาร์ 7 อาทิตย์ 8 เลข 0 เลข 9 เลข 6 ก็อยู่ในวันเดียวกัน อันไหนก็ได้ ส่วนมาก มันใบ 40 เน๊าะ ก็หัวจ่าย 4000 ท้ายจ่าย 4000 หมุนสี่ครั้งจ่าย 1800 สองตัวบน สองตัวล่าง ก็จ่าย 200 มันก็คล้าย ๆ กับหวยแอร์ มี 5 หลักคล้ายหวยรัฐแล้วเอามาติดแอร์ นั่นแหละ... (สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุกรณีนางล้วน)

กรณี 4 นางรัตน์

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

1. สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อนบ้าน
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการซื้อ ความเชื่อ
	วิธีการนำเสนอ	กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ
2. สื่อมวลชน	โทรทัศน์ วิทยุ
	เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการซื้อ
	วิธีการนำเสนอ	การจูงใจ และกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความอยากรู้อยากลอง
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ความฝัน
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน เช่น อยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวยใต้ดิน

นางรัตน์ กล่าวว่า

...เอาจากฝัน และก็เลขเด็ด ข่าวเค้าบอกว่ามีเลขเด็ดก็เอาตามเขา บางครั้งก็คนในหมู่บ้าน เค้าคุยกัน โห เลขนั้นดัง ก็ตามเค้าอย่างงี้แหละ

บางครั้งก็ดูในทีวี มันชอบก็มีข่าวอะไรมา อย่างเช่น หมูมันเกิดลูกช้าง เป็น เป็นอะไรอย่างงี้แหละ ก็เลยตีกันเข้าไป บางครั้งก็ดูรถชน ไปดูเลขรถเค้า วิทยุก็มีข่าว อย่างข่าวหนานโฮ๊ะ นี่แหละ วัดนั้นเกิดอะไรขึ้น บางทีเค้าก็บอกเป็นตัวเลขด้วย หนานโฮ๊ะนะ ปกติซื้อทั้ง 2 ทั้ง 3 แหละ สามตัวหัวท้ายแหละ เน้นสองตัว ตอนซื้อก็ดูเค้า ว่าเค้าแทงกันยังไง แปลกนะถ้าเราไม่เอา มันชอบออก อย่างเลขที่บ้านนี่แหละ เลขที่ 100 งวดกำลังออกนี่แหละ หยุดงวดนั้น เพราะคนนั้นไม่ขาย เรา ก็แทงตามเค้า ตอนนั้นก็ไปเกี่ยวข้าว เค้ามาขายกลางทุ่ง ก็ดูกันเลยลองซื้อ พอถูกครั้งแรก ก็ติดเลย...
(สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุ กรณีนางรัตน์)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา

1.1 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

- สื่อบุคคล คือ ตนเอง คนขาย และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น ประสบการณ์ซื้อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ วิธีการเล่น ผลตอบแทน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการกระตุ้นอารมณ์ และสร้างเหตุผลให้อยากซื้อ

- สื่อมวลชน คือ อินเทอร์เน็ต มีเนื้อหาเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลเรื่องความเชื่อ ความฝัน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ เช่น การทำนาย ทายทัก

1.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

อันดับ 1 คือ ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเกิด และด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายหวยใต้ดิน

อันดับ 2 คือ ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน

อันดับ 3 คือ ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล

2. กลุ่มคนทำงาน

2.1 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

- สื่อบุคคล คือ คนขาย ตนเอง หมอดู และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ วิธีการซื้อ ผลตอบแทน และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเล่นและเงินรางวัล โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ เช่น การนำเสนอตัวเลขเสี่ยงโชค และการทำนาย ทายทัก

- สื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น ข่าวสารความเชื่อ เลขเด็ด โดยการนำเสนอด้วยการสร้างอารมณ์ขันและกระตุ้นให้อยากซื้อ

- สื่อเฉพาะกิจ คือ เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัดสินใจ เช่น รูปแบบการซื้อ เลขเด็ด โดยการนำเสนอด้วยการจูงใจ และสร้างความมั่นใจในการซื้อ

2.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

อันดับ 1 คือ ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล รักความสนุกสนาน

อันดับ 2 คือ ด้านสถานการณ์ ได้แก่ การซื้อรถใหม่ วันเกิด ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมปัจจุบันมีการซื้อขายหวยใต้ดิน และด้านวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อ โชคลาง และความฝัน

อันดับ 3 คือ ด้านกฎหมาย ได้แก่ รูปแบบที่ต้องการรัฐบาลไม่มีขาย

3. กลุ่มผู้สูงอายุ

3.1 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

- สื่อบุคคล คือ ตนเอง คนขาย และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ประสบการณ์ซื้อ ตัวเลข รูปแบบ วิธีการเล่นรูปแบบใหม่ การเปลี่ยนแปลงเงินรางวัล โดยนำเสนอด้วยการจูงใจให้แหล่งแสวงหาตัวเลข
- สื่อมวลชน คือ วิทยุโทรทัศน์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ข่าวสารความเชื่อ เลขเด็ด โดยนำเสนอด้วยการกระตุ้นให้อยากซื้อ
- สื่อเฉพาะกิจ คือ ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาที่เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ โดยนำเสนอด้วยการจูงใจและสร้างความมั่นใจในการซื้อ เช่น การทำนายทายทัก

3.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

อันดับ 1 คือ ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยมีผู้ซื้อหวยใต้ดิน และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน

อันดับ 2 คือ ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง รักความสนุกสนาน และความต้องการเงินรางวัล

อันดับ 3 คือ ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ

ตาราง 11 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยการสื่อสาร	ปัจจัยแวดล้อม
นักเรียน/ นักศึกษา	**สื่อบุคคล** คือตนเอง คนขาย แม่ พี่ และเพื่อน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและผลตอบแทน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการกระตุ้นอารมณ์ และสร้างเหตุผลให้อยากซื้อ **สื่อมวลชน** คืออินเทอร์เน็ต มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัดสินใจ ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน ตัวเลขในการเลี่ยงโชค โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจด้วยการทำนายทายทัก	**อันดับ 1** ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสวันสำคัญ เช่นวันเกิด และ ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยมีการซื้อขาย **อันดับ 2** ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน **อันดับ 3** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล ความชอบ
คนทำงาน	**สื่อบุคคล** คือ คนขาย ตนเอง หมอดู และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ วิธีการซื้อ ผลตอบแทน และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเล่น โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจด้วยการนำเสนอข้อมูลตัวเลขเด็ด และการทำนาย **สื่อมวลชน** คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น ความเชื่อ รูปแบบการซื้อ โดยวิธีการนำเสนอด้วยการสร้างอารมณ์ขันการกระตุ้นให้อยากซื้อ	**อันดับ 1** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล รักความสนุกสนาน **อันดับ 2** ด้านสถานการณ์ ได้แก่ ซื้อรถใหม่ และด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยมีการซื้อขายหวย และด้านวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อโชคลาง ความฝัน

ตาราง 11 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยการสื่อสาร	ปัจจัยแวดล้อม
คนทำงาน (ต่อ)	**สื่อเฉพาะกิจ** คือ เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัวสินใจ เช่น ตัวเลขในการเสี่ยงโชค โดยวิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ และสร้างมั่นใจในการซื้อ	**อันดับ 3** ด้านกฎหมายได้แก่ รูปแบบที่ต้องการซื้อรัฐบาลไม่มีขาย
ผู้สูงอายุ	**สื่อบุคคล** คือ ตนเอง คนขายและบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ประสบการณ์การซื้อ ตัวเลขในการเสี่ยงโชค รูปแบบ วิธีการเล่น และการเปลี่ยนแปลงเงินรางวัล โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจนำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข **สื่อมวลชน** คือ วิทยุ โทรทัศน์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ข่าวสารความเชื่อ ตัวเลขในการเสี่ยงโชค โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการกระตุ้นให้อยากซื้อ **สื่อเฉพาะกิจ** คือ ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัดสินใจได้แก่ ตัวเลขในการเสี่ยงโชค โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจด้วยการทำนาย และสร้างมั่นใจในการซื้อ	**อันดับ 1** ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่มีการซื้อขายหวย และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน **อันดับ 2** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ อยากรู้อยากลอง รักความสนุกสนาน ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล **อันดับ 3** ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษและวันสำคัญต่างๆ

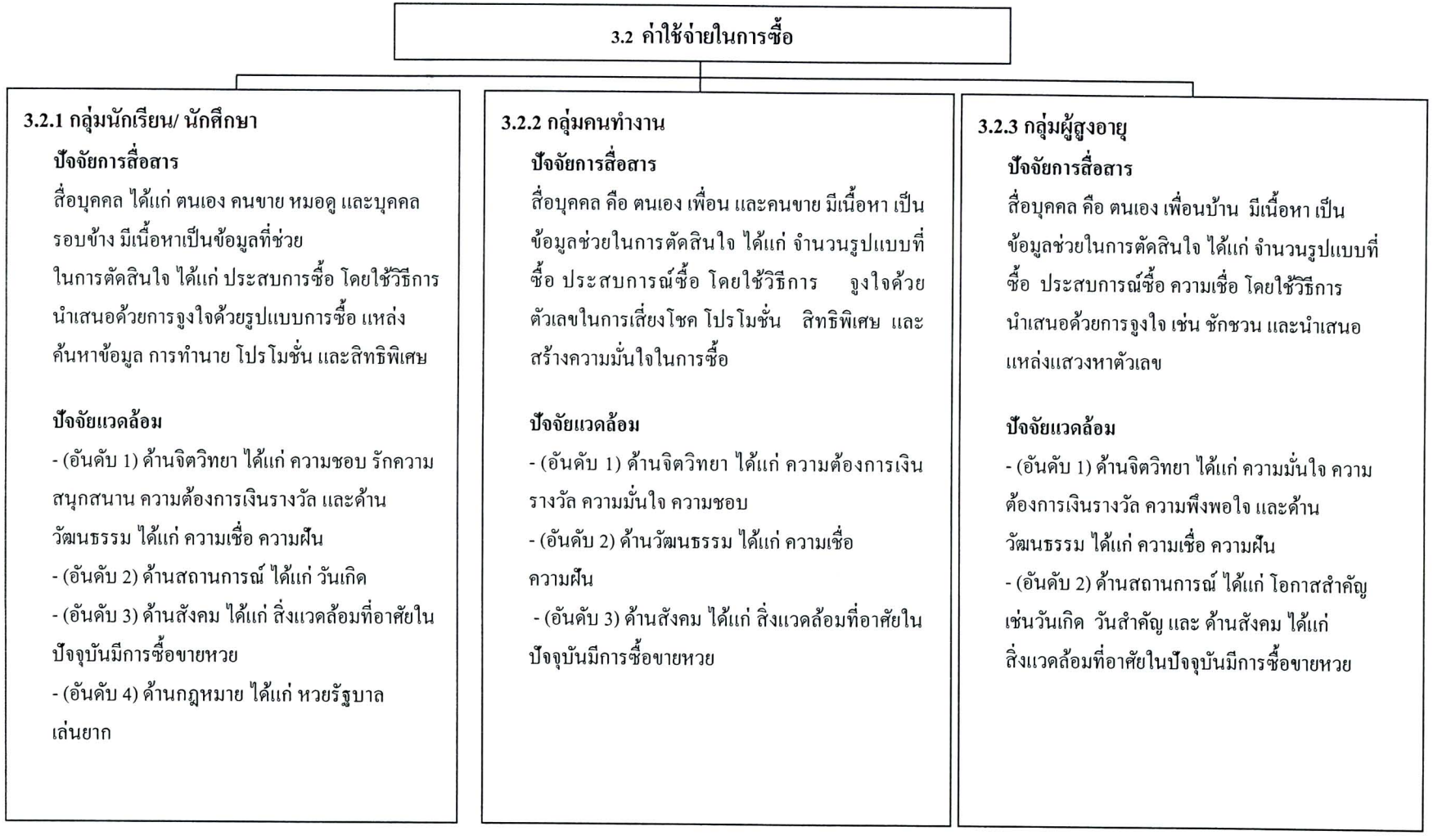

ภาพ 11 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน

3.2 ด้านค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน โดยนำแนวคิดต่างๆ มาใช้วิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยการสื่อสาร และปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายการซื้อหวยได้ดินของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยการสื่อสาร พบว่า สื่อที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินคือ

สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง เพื่อน คนขาย หมอดู และบุคคลรอบข้าง เนื้อหาที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน คือ เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ จำนวนรูปแบบที่ซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอ คือ การจูงใจโดยเสนอสิทธิพิเศษ โปรโมชั่น ตัวเลขในการเสี่ยงโชค และการทำนาย

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า (1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล ความสนุกสนาน (2) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชคลาง ความฝัน (3) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่มีการซื้อขาย (4) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษและวันสำคัญต่าง ๆ (5) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของสลากกินแบ่งรัฐบาล

ผลการวิจัยสามารถจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กรณี ได้แก่ นายสม นางสาวนิด นางสาวยุ้ย และนางสาวคีย์

กรณี 1 นายสม

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง คนขาย
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยตัดสินใจด้านตัวเลข รูปแบบที่แบบที่ซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการนำเสนอตัวเลขในการเสี่ยงโชค

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ความฝัน
ด้านจิตวิทยา	รักความสนุกสนาน

นายสม กล่าวว่า

...มันก็แล้วแต่ครับ ปกติก็พอ ๆ กันทุกงวด แต่ว่าถ้างวดไหน มีฝันก็ซื้อเพิ่มนิดหน่อย มันก็แล้วแต่หวยด้วยนะครับ ถ้าสองตัว ผมเล่นทั้งกระด้าง และก็ 2 ตัวบน อยู่แล้ว อันนี้เป็นเลขประจำผม ส่วนสามตัวก็มี

เลขประจำไปกี่ตัว บางทีไม่รู้จะเอาเลขอะไร ก็ถามพี่เขา มีเลขอะไร ดัง ดังบ้าง ถ้าเอาก็ซื้อเพิ่มครับ ผมเล่นแบบขำๆ ครับ ซื้อมันก็หลายตัว เล่นพอให้ลุ้น... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนายสม)

กรณี 2 นางสาวนิด

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อน
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น ประสบการณ์ซื้อของตนเองและผู้อื่น
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการนำเสนอตัวเลขในการเสี่ยงโชค

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์	วันเกิดของตนเอง
ด้านจิตวิทยา	ความชอบเสี่ยงดวง
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ความฝัน
ด้านกฎหมาย	ข้อจำกัดของสลากกินแบ่งรัฐบาล เช่น หวยรัฐบาลเล่นยาก

นางสาวนิด กล่าวว่า

...หนูว่าตัวหนูเองนี่แหละ ไม่มีใครบอกหรอกว่าให้ซื้ออะไร อะไร เท่าไร เรากำหนด ถ้าเราเอาเลขเยอะ เราก็เสียเงินเพิ่มด้วย มันซื้อง่ายค่ะ หนู่ไม่ซื้อรัฐบาลเลยนะค่ะ มันเล่นยาก อันนี้มันมีให้เล่นหลายอย่าง คือ มันไม่งง เวลา เราไม่รู้อะไรก็ถามเพื่อนเอา มันบอกให้หมด ญาติมันขาย ครั้งก่อนเห็นเจ้าฟ้าชายมาที่ห้อง ก็ถามอี่จิ๊บมันดู มันก็บอกเอาอายุบ้าง เลขห้องบ้าง ก็ไปค้นว่าฝันแบบนี้ แบบนี้เอาอะไร มีเยอะนะ มันจะบอกว่า เลขสมพงษ์อะไร ค้นอายุ ค้นไปเรื่อยค่า เอามาแทงเอา ยิ่งถ้าใกล้วันเกิด แทงเยอะหน่อยค่ะ พ.ศ.เกิด วัน เกิด อายุ เลขที่เราชอบ ที่เรารักอย่างนี้ เยอะหน่อย ... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนางสาวนิด)

กรณี 3 นางสาวยุ้ย

ปัจจัยการสื่อสาร

สื่อบุคคล ตนเอง

เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ

วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการนำเสนอตัวเลขในการเสี่ยงโชค

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ความฝัน

ด้านสถานการณ์ วันเกิดของตนเอง

ด้านจิตวิทยา ความต้องการเงินรางวัลเพื่อนำไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก

นางสาวยุ้ย กล่าวว่า

...เราแทงมันหลายเลข อย่างทุกวันนี้เลขฝันเอย เลขวันเกิดเอย เลขอะไรต่อมิอะไร มันก็หลายตัว เราแทงตัวนั้นตัวนี้ 20 30 บาท มันรวม ๆ กันมันเยอะ ก็มันก็หลายบาทแล้วพี่ วันเกิดค่ะ ใกล้วันเกิด งวดวันเกิด อย่างน้องเกิด 14 ตุลาคม ก็ต้องตามเลย ตั้งแต่งวดก่อน 1 ตุลา งวด 16 ตุลา แล้วก็ 1 พฤศจิกา สามงวดนี้เลขอายุ เลขพ.ศ. ต้องตามนะ มันชอบออก ก็อยากได้เงินไว้ใช้ ไว้ซื้อนั่นนี่ เห็นเขามีเราก็อยากมีมั้ง เขาใช้ BB iphone น้องก็อย่างมีมั้ง ถ้าถูกก็ดีเราก็จะมีตังค์ซื้อมันก็มีบ้างนะ ถ้าน้องมีเงินเยอะ อืม ก็จะซื้อเยอะหน่อย ก็ถ้างวดนี้คือฝันว่า แบบเด็ด ๆ เช่น งูรัดบ้างอะไรบ้าง ฮ่า ฮ่า มันแบบแปลก ๆ อย่างนี้ ตีเลยค๊า อย่างครั้งก่อนฝันว่า รถชน เลขรถน้อง จัดเลย เป็นร้อย เงินค่ะ เงินที่แม่ส่งมากับจ็อบนอกเรา ถ้ามันได้มาก ก็ไม่รู้ก็ซื้อเท่าเดิม เงินมันตายตัวนะ...

(สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนางสาวยุ้ย)

กรณี 4 นางสาวคีย์

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล ตนเอง แม่ คนขาย หมอดู

เนื้อหา เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ โปรโมชั่นลด แถม และรูปแบบการซื้อ

วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการทำนาย การให้คำปรึกษา และการให้ข้อแลกเปลี่ยน

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์	โอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด
ด้านจิตวิทยา	ความต้องการลุ้นมากขึ้น
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ผีสาง โชคลาง
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน

นางสาวคีย์ กล่าวว่า

...ก็ถ้าเราซื้อหลายเลขมันก็เสียเงินเยอะ บางทีแม่ก็บอกว่าทำไมไม่เอาเลขนี้เยอะๆ หน่อย พอเขาทักมาเราก็เพิ่มหน่อย อีกอย่างเราต้องซื้อให้ถึงร้อย 100 บาท เขาถึงจะแถมให้ 10 บาท คือถ้าไม่เอาแถม ก็จะลดให้มันก็เหมือนกับว่าถ้าเราตั้งเป้าไว้จะซื้อ 400 เราก็ได้เลขเพิ่มมาอีกตั้ง 40 ไม่รู้นะ มันเหมือนได้เลขเยอะขึ้นได้ลุ้นมากขึ้น บางทีไปดูหมอกับแม่ (คำเมืองเขาเรียก “ดูเมื่อ”) เราก็ถามจะมีโชคไหม อย่างเขาบอกช่วงเดือนนี้ถึงเดือนนี้เราจะมีโชค เราก็ซื้อเลขของเราเยอะหน่อย ก็อย่างวันเกิด อายุก็ซื้อหลาย ๆ เลขค่ะ ปกติถ้าไม่อะไร คีย์ก็ไม่ซื้อนะ พวกเลขอายุ จะเอาแต่ พ.ศ. มากกว่า... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กรณีนางสาวคีย์)

3.1.2 กลุ่มคนทำงาน แบ่งออกเป็น 4 กรณี ได้แก่ นางตรี นางสาวหง นางอัง และนางพิน

กรณีนางตรี

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อนบ้าน
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ โปรโมชั่น ความเชื่อ และปริมาณรูปแบบที่ซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยกระตุ้นให้อยากซื้อ ด้วยกานำเสนอตัวเลข และข้อแลกเปลี่ยน

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความมั่นใจ
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อเรื่องโชค
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน เช่น เพื่อนบ้านซื้อหวย

นางตรี กล่าวว่า

...ตัวเราเองสิ ถ้าเรามั่นใจเลขนั้น มั่นใจตัวนั้น เราก็แทงเยอะ ๆ อย่างเช่น ได้ลด ร้อยละ10 ถ้าเราอยากได้ส่วนลดเราก็ซื้อถึงร้อย เขาถึงจะลดให้ บางทีเค้าทำพิธี จนต้องเบียด ๆ กัน อี่คนนั้นเป็นลม อี่อีกคน ก็เห็นผีเด็ก มึงทำลูกกูทำไม มึงทำลูกกูทำไม ตัวนี้แทงก็ไม่ถึง 500 เหมือนกัน โน่นสิ น้าไรสิ แทงเยอะ เลขบ้านบ้าง คนหนึ่งฝันเลขหนึ่ง อีกคนหนึ่งฝันอีกเลขหนึ่ง อย่างนี้แหละ... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางตรี)

กรณีนางสาวหง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง คนขาย เพื่อน
เนื้อหา	เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ความคุ้มค่าในการลงทุน และโปรโมชั่นส่วนลด
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความชอบ
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อส่วนบุคคลเรื่องโชค

นางหง กล่าวว่า

...หนึ่งเลขที่เรารัก เราซื้อเลขนี้มานานแล้ว เราทุ่มให้มันเยอะหน่อย เพราะเราลงทุนมาเยอะแล้ว ไม่กล้าเสี่ยงเปลี่ยน คือเราซื้อเจ้ามือคนนี้ประจำ จะเพิ่มหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับเราอีกที ไปบอกให้เจ้ามืออีกที ประจำก็คือมีอยู่แล้ว หากเพิ่มก็แล้วแต่ว่าเลขที่คนอื่นว่ากัน สมมุติว่ามันตรงกับเลขของเรา คนอื่นข่าวลือว่ามันดัง เราก็เอาเพิ่มไป แต่ถ้ามันเป็นเลขอื่นไม่ใช่เลขของเราก็ไม่สนแล้ว ก็มันได้ส่วนลด ร้อยละ 10 ซื้อร้อยจ่าย 90 จะแถมก็ได้ เค้าให้ 110 เราก็จ่าย 100 ก็เหมือนกันนั่นแหละ ถ้าเลขนี้มันมั่นใจแล้วแต่ว่าจะมากหรือน้อย... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางสาวหง)

กรณีนางอัง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล ตนเอง คนขาย

เนื้อหา รูปแบบที่ซื้อ โปรโมชั่น ประสบการณ์ซื้อ

วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา รักความสนุก ความต้องการเงินรางวัล และความมั่นใจ

นางอัง กล่าวว่า

...มันเกี่ยวกับตัวเลขที่เราซื้อนะ อย่างพวกเต็งก็หลายร้อย เพราะเราเอาหลายเลข กูจ่ายเป็นเงินสดนะ คือเวลาซื้อเงินสดมันลดให้ร้อยละ 10 เดี๋ยวนี้ถ้าเราซื้อเชื่อนะมันไม่ลดให้แล้ว จะซื้อเยอะซื้อน้อยก็ช่าง คือหลัง ๆ มา เจ้ามือมันไม่รับบ้าง มันลดครึ่งหนึ่งบ้าง เลขพวกนั้น ก็เอาน้อยลง อยากได้สิเงิน และก็มีลดมีแจก เราซื้อ 100 ก็จ่าย 90 ถ้าเราไม่เอาลดมันก็แถมให้ ก็อย่างซื้อ 100 ก็แถมให้ 10 บาท มีค่าเท่ากัน อย่าง166 ก็ประมาณ 500 ถ้าเลขอย่างนี้ ถ้างั้นไม่เล่นเยอะหรอก แต่เราก็เอาสนุก ยิ่งหลายเลข มันน่าลุ้น อันไหนมั่นใจก็เล่นมันเยอะ ๆ ถ้าถูกมาก็คือรวย เคยนะเมื่อปีที่แล้วได้ 50000 เลข 113 ไม่นะก็ซื้อของเท่าเดิม เศรษฐกิจดีไม่ดีมันก็ไม่เกี่ยว ขนาดตำรวจจับกันยังไม่ได้ลดเลย ก็ซื้อเท่าเดิม... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางอัง)

กรณีนางพิน

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล ตนเอง เพื่อน คนขาย

เนื้อหา ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ปริมาณรูปแบบที่ซื้อ การสั่งซื้อ และสิทธิพิเศษ เช่นการให้ซื้อเชื่อ

วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการนำเสนอเลขเด็ดทำให้สร้างความมั่นใจซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา ความชอบเสี่ยงดวง

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องโชค

ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน เช่น อยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวย มีเพื่อนที่ซื้อหวย เป็นต้น

นางพิน กล่าวว่า

...ถ้ามีเลขเยอะ มันหลายเลข มันก็เสียเงินซื้อเพิ่มขึ้น ไม่จำกัดนะ แล้วแต่ว่า อยากซื้อเลขอะไรมาก บางทีก็ซื้อเลขละพัน บางทีเพื่อนที่มาเลย์ก็โทรมาฝากซื้อเลขละหลายพัน ถ้าถูกกับเขาบ่อยก็ซื้อกับเขาเยอะด้วย ปกติเค้าจะมาแค่ครั้งเดียว ถ้าเรามีเลขตัวอื่นเพิ่มก็จะซื้อกับคนอื่น อีกอย่าง คือถ้าเราไม่มีตังค์ก็เชื่อก่อน ไว้ค่อยจ่ายมันได้... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงาน กรณีนางพิน)

3.1.3 กลุ่มผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 4 กรณี ได้แก่ นางผึ้ง นางพร นางล้วน และนางรัตน์

กรณีนางผึ้ง

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อน
เนื้อหา	เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ปริมาณรูปแบบที่ซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการชักชวนให้ซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อโชคลาง
ด้านจิตวิทยา	ความชอบเสี่ยงดวง
ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน เช่น เพื่อนซื้อ

นางผึ้ง กล่าวว่า

...พวกเลขที่วิทยุ ข่าวอะไรนั้นนะ ถ้าเราไม่ชอบเราก็เอาไม่เยอะแต่ละงวด มันหลายเลขมันก็ทำให้เราเสียเยอะด้วย เพราะเรามีเลขประจำอยู่แล้ว เราก็เอา 20 บ้าง 30 บ้าง นั่นแหละ มันเยอะนะ มาจากหลายที่หลายเลข ทั้งข่าว ทั้งเลขขูดบ้าง เลขบ้าน โห เยอะ ก็บางทีไปขูดด้วยกันเราเอาเลขนี้น้อยไป อี่พวกที่ไปด้วยกัน มันก็บอกว่าทำไมเอาน้อย ทำไมไม่เอาเยอะ ๆ ก็ตามมันไปนะ... (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ กรณีนางผึ้ง)

กรณีนางพร

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อนบ้าน
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ปริมาณรูปแบบที่ซื้อ และประสบการณ์ซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา	ความมั่นใจ ความต้องการเงินรางวัล
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อ ความฝัน

นางพร กล่าวว่า

...สมมุติว่า เรามั่นใจล่าง บน จะเอากี่ร้อยก็ว่าไป นั่นสิ ถ้าหัว ท้าย จะเอากี่ร้อยก็ว่าไปนั่นสิ บางครั้งเราก็แทงไปเรื่อย ๆ มันก็ออก เราก็ถูกไปนั่นละสิ ฮ่า ฮ่า ฮ่า ก็เอาเปอร์เซ็นต์แทง นั่นสิแม่นะ ตอนนั้นที่ถูกสองแสน ก็แทงพันบาทหรือสองพันกว่าไม่รู้นะ มันซื้อหลายเลข ก็คุ้มอยู่ เราซื้อมานาน สมมุติว่า เอาเลขนี่นิดหน่อย ตามสองร้อย ไม่พอใจก็เอามาเพิ่มอีก แล้วก็เอาเลขอื่นสลับมั่ง ก็อย่างครั้งก่อนเรามีเลข 377 ในใจอยู่แล้ว พอดีเมียไอ้สุขมันฝันว่าช้างเข้าบ้านมา 3 ตัว โอ้ .. ตรงกับเลขกูว่ะ ก็ใส่เพิ่มไปอีก มั่นใจ ใส่เพิ่มเลย ถ้าเป็นเลขที่เราไม่ชอบก็ไม่เยอะ ตัวที่เอาเยอะ ๆ ตัวนั้นนะมันมั่นใจนะสิ ก็เลขในใจพวกนี้แหละ มั่นใจเอาตัวนี้ ใหญ่ ใหญ่ไปเลย ฮ่า ฮ่า เอาแทงเยอะ มันได้เยอะเราก็ดีใจ มันสนุก เราก็ชอบ หวยรัฐบาลก็ซื้อเหมือนกันบางครั้งก็ 8 ใบ 9 ใบ ตอนนี้ก็ 3 ใบแล้ว แต่ก็ซื้อหวยใต้ดินเท่าเดิม ไม่ลดหวยรัฐบาลนาน ๆ ถูกทีเคยตำรวจจับก็กลัวสิ กลัวมาก เห็นเค้าโดนกันก็กลัว แอบซื้อเอา ลูกหลานเดือดร้อนนะสิ ถ้าต้องไปเอา ดีนะถ้ามันจะไปเอา... (สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ กรณีนางพร)

กรณีนางล้วน

ปัจจัยการสื่อสาร

สื่อบุคคล	เพื่อนบ้าน หมอดู
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่แหล่ง แหล่งแสวงหาตัวเลข และปริมาณรูปแบบที่ซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสถานการณ์	โอกาสพิเศษ และวันสำคัญ เช่น วันเกิด
ด้านจิตวิทยา	ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล
ด้านวัฒนธรรม	ความเชื่อโชคลาง

นางสาวนิด กล่าวว่า

...อี่ผันข้างบ้านนี่ มันพาไปดูดวง ดูหมอ แม่นมาก มาก มันชื่อวัด อะไรน๊า ร้องปู่มู่น หรือเปล่า แถวป่าแดดนู้น ฝรั่งอะไรไปเต็มไปหมด เมื่อก่อนนี้ได้ 800 900 บาท เขาทักว่า จะมีผู้ชายสูง ผิวขาวจะเอาโชคมาให้ก่อนสิ้นปี ถ้าเขามาบอกเลขก็แทงหนักๆ หน่อยนะ ทุกวันนี้มันได้น้อย โชคมีน้อย ตอนนี้คนขายไม่แถม ซื้อยี่สิบก็จ่ายยี่สิบ ไม่เหมือนก่อนซื้อยี่สิบสองจ่ายยี่สิบ ตั้งแต่เขาลดรางวัลครึ่งหนึ่ง ไม่แถมด้วย เจ้ามือมันเจ๊งหลายงวดนี่แหละ ถ้าเลขเด็ดจะก็จะเยอะหน่อย ตัวละ20 30 นี้แหละ แต่ถ้าเลขไหนถ้าเขาบอกว่า จ่ายครึ่งเดียว เราก็ลดไม่ซื้อมาก ถ้าใกล้วันเกิดตานะก็ซื้อ ซื้อเพิ่มอีกหน่อย เผื่อไว้ ก็คือถ้าเราอยากได้เยอะ เราก็ซื้อเยอะ แต่แม่รายได้ไม่เยอะ ก็ซื้อหลายเลขหน่อย รายได้เอามันน้อย ก็ใช้อย่างประหยัด แต่ใจเรามันชอบนิ ทำไงได้ ตำรวจหรือ ไม่มี ไม่มีเราก็ซื้อเท่าเดิม แต่คนขายสิ มันมายาก มันพกไปพกมามันก็กลัว... (สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุกรณีนางล้วน)

กรณีนางรัตน์

ปัจจัยการสื่อสาร

สื่อบุคคล	ตนเอง หมอดู ร่างทรง คนขาย
เนื้อหา	ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ตัวเลขในการเสี่ยงโชค และความเชื่อ

วิธีการนำเสนอ จูงใจ และกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อด้วยการนำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านจิตวิทยา ความชอบเสี่ยงดวง ความมั่นใจ

ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อโชคลาง

นางรัตน์ กล่าวว่า

...ดูหมอ ดูร่างทรง เค้าก็บอกว่าดวงเราสมพงษ์กับเลขตัวนี้ ก็เลยลองดู ไม่เยอะนะ 20 - 40 สูงสุดแล้ว แต่เลขประจำ (เลขเลี้ยง) อันนี้ก็เยอะ ๆ หน่อย ก็หลักร้อย เลขที่บ้านมั่ง เลขที่เรารัก ก็เลยซื้อประจำมัน เช่นตอนนี้ตาเต็งตาย ใช่ไหม คนนั้นคนนี้เขาก็บอกให้เอา อายุ 77 เจ้ามือก็ไม่เอาแล้ว มันเป็นเลขเบิ้ล จ่ายก็จ่ายครึ่งเดียว ก็เลยไม่ซื้อเยอะ มันเสียความรู้สึก เอาของเราแล้วตอนจะจ่ายคืน ไม่เอาอย่างนี่แหละเน๊าะ แต่มันก็ออกนิเน๊าะเลขพวกนี้ อย่างวันแม่ ก็เอาเลข 12 พ.ศ. เกิด ก็เพิ่มเข้ามาแหละ แต่ไม่เยอะ เรามั่นใจ ว่างวดนี้มันแน่ ๆ เราก็จะเพิ่มเอาเลขนั้นเยอะอีกหน่อย อย่างนี่ 477 คือเอาว่า งวดนี้มันมีเจ็ดแน่ ๆ ก็เอาเยอะอีกหน่อย เราทำงานเป็นวีคนี่นะ รายได้ไม่แน่นอนก็ตามนั้น ตอนนั้นมีหวยออนไลน์ เค้าบอกว่าให้หยุด ตอนนั้นหาซื้อยาก แต่ก็ซื้ออยู่นะ คนไหนเล่นจะจับ ตอนนั้นไม่เห็นมีเลย เป็นบางคนที่ขาย หวยรัฐบาลนี่นาน ๆ จะซื้อหนึ่งใบแหละ เพราะว่ามันไม่เข้าเลย เข้าแค่สองตัว หัวกับหาง ต้นข้างหน้า 2 ก็สองตัวเดียว มันไม่ได้แหละ ยาก ถ้าได้ทำงานงานได้ดีก็แทง เยอะ ตัวละสองสามร้อยขึ้นไปนั้นแหละ แต่มันหลายตัวนะ... (สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุ กรณีนางรัตน์)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน

1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา

1.1 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า สื่อบุคคล เช่น ตนเอง คนขาย หมอดู และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ เช่น

ประสบการณ์ซื้อ และปริมาณรูปแบบที่ซื้อ โดยใช้วิธีการจูงใจด้วยตัวเลขในการเสี่ยงโชค แหล่งค้นหาข้อมูล การทำนาย โปรโมชั่น สิทธิพิเศษ มีผลทำให้มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงขึ้น

1.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

ลำดับ 1 ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความชอบ รักความสนุก ความต้องการเงินรางวัลเพื่อนำไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อโชคลาง ความฝัน

อันดับ 2 ด้านสถานการณ์ ได้แก่ วันสำคัญ วันเกิด

อันดับ 3 ด้านสังคม ได้แก่ อาศัยอยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวยใต้ดิน

อันดับ 4 ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของหวยรัฐบาล เช่น หวยรัฐเล่นยาก

2. กลุ่มคนทำงาน

2.1 ปัจจัยการสื่อสารที่ผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า สื่อบุคคล เช่น ตนเอง เพื่อน และคนขาย มีเนื้อหาคือจำนวนรูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจด้วยตัวเลข รูปแบบการซื้อ นำเสนอโปรโมชั่น สิทธิเศษ รวมถึงสร้างความมั่นใจในการซื้อทำให้มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงขึ้น

2.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

อันดับ 1 ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความมั่นใจ ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล

อันดับ 2 ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน

อันดับ 3 ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในปัจจุบัน เช่น อยู่ในสังคมที่มีการซื้อหวยใต้ดิน หรือมีเพื่อนซื้อ

3. กลุ่มผู้สูงอายุ

3.1 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า สื่อบุคคล เช่น ตนเอง เพื่อนบ้าน มีเนื้อหาคือจำนวนรูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง ความเชื่อ โดยการนำเสนอด้วยการจูงใจ การชักชวน และนำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลขมีผลต่อการเพิ่มจำนวนรูปแบบในการซื้อทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นด้วย

3.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า

อันดับ 1 ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความมั่นใจ ความต้องการเงินรางวัล และความชอบ และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อโชคลาง ความฝัน

อันดับ 2 ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายหวยใต้ดินและด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด วันสำคัญ

ตาราง 12 ปัจจัยที่มีผลต่อการค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยการสื่อสาร	ปัจจัยแวดล้อม
นักเรียน/ นักศึกษา	สื่อบุคคล คือตนเอง คนขาย เพื่อน คนในครอบครัว และหมอดู เนื้อหา จำนวนรูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของผู้อื่น วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยตัวเลขรูปแบบในการซื้อ แหล่งค้นหาข้อมูล การทำนาย การนำข้อเสนอโปรโมชั่นสิทธิพิเศษ	**อันดับ 1** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความชอบ รักความสนุกสนาน ความต้องการเงินรางวัล และด้านวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน **อันดับ 2** ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสสำคัญ วันเกิด **อันดับ 3** ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ปัจจุบันมีการซื้อขายหวย **อันดับ 4** ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของหวยรัฐบาล
คนทำงาน	สื่อบุคคล คือ ตนเอง เพื่อน และคนขาย เนื้อหา จำนวนรูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยตัวเลขรูปแบบในการซื้อ การนำข้อเสนอโปรโมชั่น สิทธิพิเศษ และสร้างความมั่นใจในการซื้อ	**อันดับ 1** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความต้องการเงินรางวัล ความมั่นใจ ความชอบ **อันดับ 2** ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน **อันดับ 3** ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมอาศัยอยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายหวย

ตาราง 12 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยการสื่อสาร	ปัจจัยแวดล้อม
ผู้สูงอายุ	สื่อบุคคล คือ ตนเอง เพื่อนบ้าน เนื้อหา จำนวนรูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง ความเชื่อ วิธีการนำเสนอ จูงใจด้วยการชักชวน นำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข	**อันดับ 1** ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความมั่นใจ ความต้องการเงินรางวัล ความพึงพอใจ และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อโชค ความฝัน **อันดับ 2** ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสสำคัญ เช่น วันเกิด และ ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ปัจจุบันมีการซื้อขายหวยใต้ดิน

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า ปัจจัยการสื่อสารเป็นปัจจัยสนับสนุนการหาข้อมูล ในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดรูปแบบซื้อ โดยสื่อที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

สื่อบุคคลมีผลต่อรูปแบบการซื้อหวยใต้ดิน มีผลต่อการซื้อของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ตนเอง คนขาย และคนรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการกำหนดรูปแบบการซื้อ เช่น ประสบการณ์ซื้อของตนเอง และผู้อื่น รูปแบบตัวเลข วิธีการเล่น โดยการจูงใจ กระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกลุ่มคนซื้อด้วยกัน ซึ่งเป็นคนที่อยู่รอบตัว เพื่อสร้างความสนิทสนิทและเป็นกันเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน (2538 อ้างใน มายาคิง, 2553 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวว่า สื่อบุคคลในการสื่อสารที่ก่อให้เกิดผลดี หมายถึง สื่อที่สามารถนำข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารได้โดยตรง และ ชักจูงใจผู้รับสารได้โดยวิธีการพูดคุยกันแบบกันเอง สามารถทำให้การเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปในลักษณะที่ยืดหยุ่นปรับให้เข้ากับ ผู้รับสารเป็นราย ๆ ไปได้ และยังทำให้ทราบความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารได้ทันที นอกจากนั้นแล้วสื่อมวลชนมีผลกับกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาที่เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสิน เช่นความเชื่อ ตัวเลข นำเสนอข้อมูลด้วยการสร้างอารมณ์ขัน กระตุ้นให้อยากซื้อมีผลต่อการการกำหนดรูปแบบการซื้อหวยใต้ดินเช่นกัน เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของคนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mccombs and becker (1979 อ้างใน กลุ่มพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กองสุขศึกษา, 2553: ระบบออนไลน์) ได้กล่าวว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveileance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของคนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้

3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนให้บุคคล มีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับคนอื่นได้

4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

สอดคล้องผลการวิจัยของ มาริกา กิจฉลอง (2550: 129-132) เรื่อง การเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเล่นการพนันของคนกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เล่นหวยจะหาข้อมูลเกี่ยวกับหวยจากสื่อบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อมวลชน พบว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับหวย

นอกเหนือจากนั้นแล้วสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ตำราทำนายฝัน เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด และตารางเลขประจำวัน เป็นสื่อที่ใช้เฉพาะกลุ่มผู้ซื้อหวย จากผลการวิจัยจะเห็นว่า สื่อเฉพาะกิจมีผลต่อกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ นั่นแสดงให้เห็นว่า ลักษณะอาชีพ อายุ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการซื้อที่แตกต่างกัน โดยสื่อเฉพาะกิจจะมีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการกำหนดรูปแบบในการซื้อ สอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2538 อ้างใน มายาคิง, 2553 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวว่า สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยเนื้อหาเฉพาะ และจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม เช่น หนังสือ คู่มือ จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพ สไลด์ นิทรรศการ เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะที่ดีของสื่อเฉพาะกิจ ก็คือ ผู้ส่งสารสามารถส่งข่าวเฉพาะเรื่องให้กับผู้รับสารเป้าหมายได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้น และสามารถทำให้ผู้รับสารเป้าหมายได้รับทราบข้อมูลข่าวสารความรู้โดยตรง และถูกต้องอันจะส่งผลต่อการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการได้

จากปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อรูปแบบสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ซื้อหวยใต้ดินมีการเปิดรับสื่อหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของปัจจัยส่วนบุคคล โดยผู้ซื้อจะนำข้อมูลที่ได้จากสื่อบุคคลอาทิ ตนเอง คนขาย และบุคคลรอบข้าง สื่อมวลชนอาทิ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อเฉพาะกิจอาทิ เอกสารเลขล็อค ตารางวิเคราะห์ สถิติการซื้อมาใช้ในการกกำหนดรูปแบบในการซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชระ คงพินิจบรรจง (2552: 48 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยเถื่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่” ผลวิจัยพบว่า วิธีการเลือกแทงเลขหวย มีดังนี้ (1) ได้จากการฝัน (2) จากการใช้สูตรของตนเอง (3) ได้จากการสังเกตจากอุบัติการณ์พิเศษ (4) ดูจากสถิติเก่า ๆ ในการออกรางวัล (5) ได้ข่าววงในเรื่องการล็อครางวัล (6) จากคู่มือเสียโชคชนิดต่างๆ (7) ได้จากการขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ปัจจัยแวดล้อม ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อรูปแบบในการซื้อเป็นอย่างมาก จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อรูปแบบในการซื้อของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ

ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล ทำให้ความมีรูปแบบการซื้อเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องการเพื่อเพิ่มช่องทางในการลุ้น ความสนุกสนานในการเล่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา นิพิทสุขการ (2545: 85 - 87) เรื่อง พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบซื้อหวยใต้ดินส่วนใหญ่ชอบในการเสี่ยงโชค เหตุผลที่เริ่มเล่นเพราะความต้องการเงินรางวัล และสามารถเลือกเลขได้ตามใจชอบ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการซื้อเพิ่มมากขึ้น คือ ความเชื่อโชคลาง ความฝัน โอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด วันสำคัญ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วการที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวย หรือมีบุคคลรอบข้างซื้อหวยใต้ดิน เช่น คนในครอบครัว เพื่อน หรือแม้กระทั่งการอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการซื้อขายหวยใต้ดินมีผลทำให้มีแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับหวยซึ่งกันและนำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นข้อมูลช่วยในการกำหนดด้านรูปแบบในการซื้อ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชระ คงพินิจบรรจง (2552: 48 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยเถื่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่” พบว่า ปัจจัยจูงในการเล่นหวยเถื่อน เรียงตามระดับคะแนนมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ดังนี้ (1) ความต้องการความสนุกตื่นเต้น เร้าใจ (2) ต้องการสร้างความหวังในชีวิต (3) มีเลขเด็ดมาให้ซื้อ (4) ต้องการหารายได้เสริมให้กับครอบครัว (5) เล่นเป็นประจำอยู่แล้ว (6) เล่นตามกลุ่มเพื่อน (7) เพื่อนชักชวนให้เล่น

ปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน พบว่า ปัจจัยการสื่อสารเป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วยตัดสินใจซื้อเพิ่มมากขึ้น โดยสื่อที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือสื่อบุคคล ได้แก่ตนเอง คนขาย หมอดู และบุคคลรอบข้าง ที่มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วย ในการตัดสิน เช่น ประสบการณ์ซื้อ รูปแบบการซื้อ ความเชื่อ โปรโมชั่น และการเปลี่ยนแปลงผลตอบแทนโดยการเสนอแบบจูงใจ เสนอสิทธิพิเศษ แหล่งข้อมูล ทำให้กระตุ้นอารมณ์อยากซื้อ และความมั่นใจในการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการซื้อตัวเลขนั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของเสถียร เชยประทับ (2528 อ้างใน กลุ่มพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กองสุขศึกษา, 2553: ระบบออนไลน์) กล่าวว่าสื่อบุคคลจะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสาร หวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมหลังการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

ปัจจัยแวดล้อม ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อรูปแบบในการซื้อเป็นอย่างมาก จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อรูปแบบในการซื้อของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล และความมั่นใจในตัวเลขของตน มีผลให้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มปริมาณการซื้อต่อหนึ่งรูปแบบสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของลีนีนาฏ ธรรมณี (2547: 119)

ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินคือ นิสัยความชอบ กำลังซื้อ รูปแบบที่จูงใจ และราคาถูก จำนวนรูปแบบในการซื้อเพิ่มมากขึ้น และมีผลต่อการใช้จ่ายรวมต่องวดสูงขึ้นตามมา ส่วนวัฒนธรรมความเชื่อ ความฝัน และสถานการณ์วันสำคัญ โอกาสพิเศษ เป็นสถานการณ์ที่เป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการ และสร้างความมั่นใจในการซื้อของแต่ละคนส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อในงวดนั้นด้วย เช่น หากกลุ่มผู้ซื้อมีสถานการณ์ดังกล่าวในงวดนั้น จะมีการแสวงหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดตัวเลข อาจเป็นสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจเพื่อตีความความเชื่อของตน โดยเชื่อว่าหากเกิดสถานการณ์ดังกล่าว ตนเองจะมีโอกาสถูกรางวัลสูง จึงมีผลให้กลุ่มตัวอย่าเพิ่มปริมาณการซื้อต่อตัวเลขสูงขึ้น รูปแบบในการซื้อเพิ่มมากขึ้น และค่าใช้จ่ายในการซื้อต่องวดสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 อ้างใน บุษรา นารี, 2553: 11 - 12) ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (cultural stimulus) เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี เทศกาล ความเชื่อ เป็นสิ่งกระตุ้นมีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดความต้องการซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนา นิพิทสุขการ (2545: 85 - 87) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าหลักในการเลือกเลขมาจากเลขสำคัญประจำตัว เช่น ทะเบียนรถ เลขที่บ้าน วันเกิด ปีเกิด วาระพิเศษ และโอกาสพิเศษมีผลทำให้ปริมาณในการซื้อหวยใต้ดินมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของลีนีนาฎ ธรรมณี (2547: 119) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า หลักในการซื้อหวยส่วนมากจะนิยมซื้อตามเลขบัตรประจำของแต่ละบุคคล เช่นหมายเลขทะเบียนรถ เลขที่บ้าน เบอร์โทรศัพท์เป็นต้น จะเห็นว่าปัจจัยในการกำหนดรูปแบบตัวเลขหากมีจำนวนมากส่งผลให้ผู้ซื้อมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นส่วนปัจจัยด้านสังคมพบว่า หากผู้ซื้ออยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวยใต้ดิน มีบุคคลรอบข้างซื้อมีผลทำให้ผู้ซื้อเกิดการคล้อยตาม และรับข้อมูลจากสังคม หรือกลุ่มคนเหล่านั้นเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดรูปแบบและทำให้มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ (2541 อ้างใน บุษรา นารี, 2553: 11 – 12) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสังคม (social factor) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยกลุ่มนี้ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ กลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลในกลุ่มทางด้านค่านิยม การเลือกพฤติกรรมการดำเนินชีวิต รวมทั้งทัศนคติและแนวความคิดของบุคคล เนื่องจากบุคคลต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และข้อจำกัดหวยรัฐบาล เช่นตัวเลขที่ต้องการซื้อไม่มีขาย หวยรัฐบายมีวงเงินขั้นต่ำในการซื้อสูง หากมีเงินจำนวนเงินในการซื้อน้อยสามารถซื้อตัวเลขที่ต้องการได้เพียงชุดเดียว ไม่มีบริการรับตัวเลขถึงบ้านเป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการซื้อทั้งในด้านรูปแบบ และค่าใช้จ่าย มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างนิยมซื้อหวยใต้ดินมากกว่าหวยรัฐบาล ซึ่งหวยใต้ดินสามารถตอบสนองได้มากกว่าในทุก ๆ ด้าน

นอกเหนือจากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน คือ ปัจจัยการสื่อสาร และปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา กลุ่มคนทำงานและกลุ่มผู้สูงอายุ โดยสามารถนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังแสดงในผังอภิปรายในภาพ 12

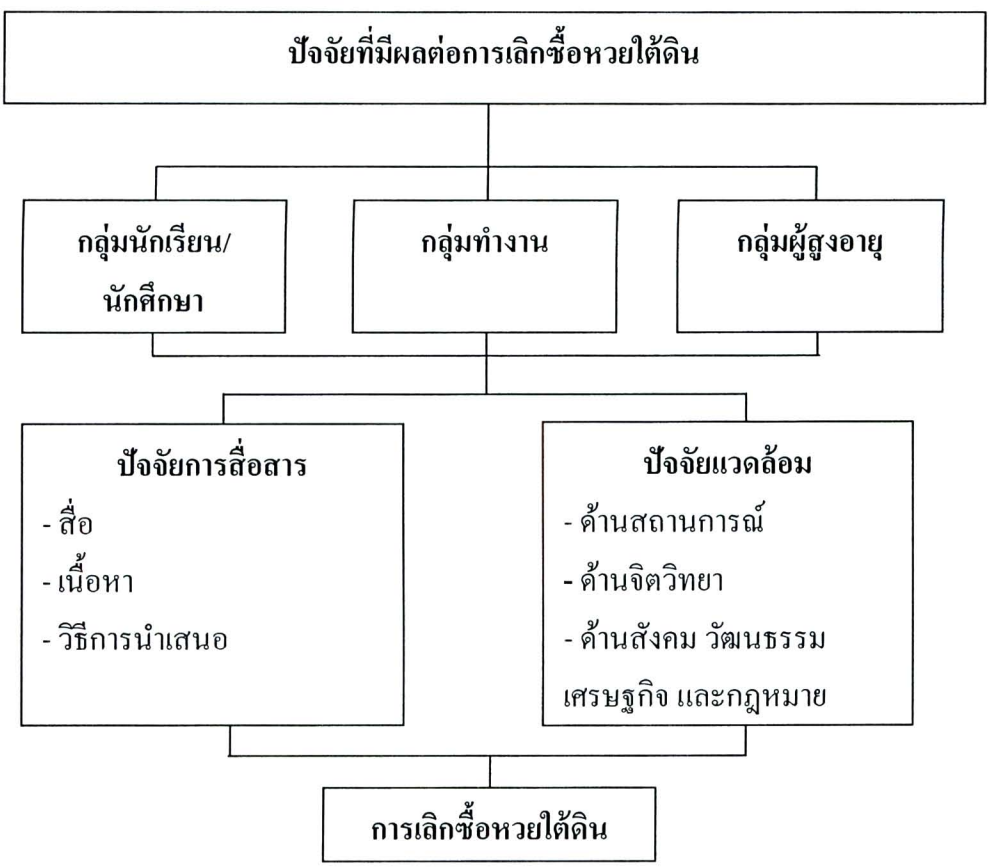

ภาพ 12 ผังอภิปรายปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน

ตาราง 13 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เลิกซื้อหวยใต้ดิน

นามแฝง	เพศ	อายุ	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	ระดับการศึกษา	เลิกซื้อ (ปี)	คนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน
1. นายจอม	ชาย	23	นักศึกษา	8,000	ป.ตรี	2	แม่
2. น.ส.กุล	หญิง	29	พนักงาน	32,500	ป.ตรี	4	แม่ พี่สาว
3. นางหน้อย	หญิง	76	รับจ้าง	2,000	ป.4	3	ไม่มี

1. นายจอม อายุ 23 ปี ประกอบอาชีพนักศึกษา มีรายได้จากเงินสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครอง เดือนละ 8,000 บาท ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี เลิกซื้อหวยใต้ดินมา 2 ปี โดยปัจจุบันมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน คือ แม่

2. นางสาวกุล อายุ 29 ปี ประกอบอาชีพพนักงานมหาวิทยาลัย มีรายได้เงินเดือน เดือนละ 12,500 บาท และรายได้จากอาชีพเสริมคืออาชีพขายตรงประมาณ 20,000 บาท จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เลิกซื้อหวยใต้ดินมา 4 ปี โดยปัจจุบันมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดิน คือ แม่ และพี่สาว

3. นางหน้อย อายุ 76 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้จากการประกอบอาชีพเดือนละ 1,500 บาท เงินผู้สูงอายุ 500 บาท จบการศึกษาระดับชั้น ป.4 เลิกซื้อหวยใต้ดินมา 3 ปี และไม่มีคนในครอบครัวคนใดซื้อหวยใต้ดินเลย

ปัจจัยที่ผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน

เมื่อนำแนวคิดแบบจำลองแมทริกซ์การสื่อสาร (Wittaya's communication matrix model) มาใช้วิเคราะห์ผู้ซื้อหวยใต้ดินแต่ละราย ได้ผลการวิจัย ดังนี้

กรณีนายจอม

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง เพื่อน
เนื้อหา	ความสะดวกในการซื้อ (ขาดการติดต่อสื่อสารกับผู้ขาย) ความเชื่อ และประสบการณ์ของตนเอง
วิธีนำเสนอ	จูงใจให้ไปเล่นการพนันชนิดอื่น

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นไม่มีผู้ซื้อ
ด้านจิตวิทยา	ตัดสินใจเลิกแล้วไม่ต้องการกลับซื้ออีก

นายจอมกล่าวว่า

> ...ไม่มีใครบอกเลยครับ คือ มันไม่ได้ซื้อเลย ผมเข้ามาเรียนที่เชียงใหม่ เข้ามาเรียนก็ไม่รู้จะไปซื้อที่ไหน นาน ๆ จะกลับบ้านที่ก็ไม่ได้ซื้ออีกเลย คือจะโทรสั่งก็ไม่รู้จะฝากใคร ปกติก็ไปซื้อเองตลอด ไม่ครับ มีแต่แม่ซื้อ ผมก็ไม่ อืม ไม่ฝาก ก็เกรงใจ เราก็ขอเงินเขาอยู่ก็เลยไม่ซื้อ แรก ๆ ผมก็เสียดายเหมือนกันครับ กลัวมันออก พอผ่านไปงวดสองงวดมันก็ไม่ออก มาถึงตอนนี้ ก็ 2 ปีแล้วเลขที่ซื้อก็ยังไม่ออกเลยครับ ก็เลยเลิก

ซื้อแบบถาวรแล้ว มันก็อยากได้เงินอะไร อยู่หรอก แต่คือเราเลิกมาแล้ว ตอนนี้ก็เล่นบอลครับ ก็เล่นบ้างกับเพื่อน ก็เราชอบดูบอล เพื่อนมันก็ชอบก็ดู ๆ เพื่อนมันก็แทง มาอยู่ที่นี่ไม่ไม่ค่อยมีเงินเท่าไร กู้เงินด้วย ตำรวจเหรอ ไม่เกี่ยวมั่ง ไม่งั้นผมจะเล่นบอลเหรอ เมื่อก่อนหวยก็ไม่เกี่ยวเลยซื้อปกติ ใครๆก็ซื้อกัน... (สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน / นักศึกษาที่เลิกซื้อหวย กรณีนายจอม)

กรณีนางสาวกุล

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	ตนเอง
เนื้อหา	ไม่มีเวลา ขาดความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับคนขาย หันไปประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่า
วิธีการนำเสนอ	จูงใจด้วยการประกอบอาชีพเสริมอื่น

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านสังคม	สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นไม่มีผู้ซื้อ
ด้านเศรษฐกิจ	มีอาชีพที่สร้างรายได้มากกว่าการเล่นหวย

นางสาวกุล กล่าวว่า

...อืม ที่เลิกซื้อเหรอ ก็เมื่อก่อนทำงาน ที่ทำงานเค้าซื้อกัน เราก็เล่นกับเขา เมื่อก่อนก็ซื้อที่พี่ พี่จิต เขามาขายให้กับเพื่อนที่ร้านก่อน เขาก็มาทุกทุกงวด เราก็เห็นเขาซื้อกัน ก็เลยลอง ไม่รู้เหมือนกันเห็นเขาเล่นกันมั่ง เพราะเมื่อก่อนที่บ้านแม่กุลก็ซื้อนะ เราก็ไม่ได้ซื้อตาม อายด้วยมั่ง แต่มาที่ทำงานเขามาขาย เราก็ลอง ซื้อทุกงวดเลย คือเขามาขายแบบหวยใบที่มันเลขได้หลายอย่างนะ เราก็ลองซื้อใบสองใบ ลองขำ ๆ นะ พอถูกมันได้ร้อยสองร้อย ก็เริ่มลองซื้อย่างอื่นมั่ง เป็นหวยสองตัวบนมั่ง สองตัว ล่างสามตัว ก็ซื้อหมด ตั้งแต่ย้ายมา แล้วมาทำงานขายตรงก็ไม่ซื้ออีกเลย ไม่มีเวลา มันก็อยากได้เงินอะไร อยู่หรอก แต่คือเราเลิกมาแล้ว ไม่ซื้อก็ไม่เป็นไร ก็เอาเวลามาขายขอทำธุรกิจดีกว่า ตอนนี้ก็มาทำอาชีพขายตรงอยู่ ไม่มีเวลาเลยได้เงินเยอะกว่าเราไปหาลูกค้าดีกว่า เพิ่งจะมารู้นะว่าเอาเงินซื้อหวย เอาเวลาซื้อหวยมาทำงานตรงนี้ดีกว่า ฝันอะไรเดี๋ยวนี้ก็ไม่ซื้อคือถ้าคิดออกก็ซื้อหวยรัฐหนึ่งใบไม่มีเวลาแล้วล่ะ เมื่อก่อนนี้คือ

ไม่เกี่ยวเลยนะ ตำรวจอะไรนี่ ไม่เคยสนแค่เรา ไม่พกบิลไปมา ก็โอแล้ว ตั้งแต่ย้ายมาทำงานที่นี่ ไม่มีใครซื้อกัน แรก ๆ ก็โทรสั่งที่เดิมนะสนิทกัน แต่ตอนจ่ายเงินสิ มันจ่ายให้เขายาก บางทีต้องขอเพื่อนที่สนิทที่ทำงานเดิมจ่ายให้ก่อน เราก็เกรงใจ ก็เลยซื้อบ้างไม่ซื้อบ้าง อีกอย่างพองานเริ่มเข้าที่งานเข้า บ่อยๆ งานยุ่ง ก็เลยไม่มีเวลาซื้อ พอลืม บ้าง บ่อย ๆ ก็ไม่ได้ซื้อเองเลย... (สัมภาษณ์กลุ่มคนทำงานที่เลิกซื้อหวยใต้ดิน กรณีนางสาวกุล)

กรณีนางหน้อย

ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่

สื่อบุคคล	บุตร
เนื้อหา	บังคับให้เลิกซื้อ
วิธีการนำเสนอ	จูงใจโดยการเปรียบเทียบเรื่องหากถูกจับและให้นำเงินไปใช้เรื่องอื่น ๆ

ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ	ความจำเป็นในการใช้เงิน
ด้านกฎหมาย	เกรงกลัวข้อกฎหมาย

นางหน้อย กล่าวว่า

...ลูกไม่ให้ซื้อ เล่นมาตั้งแต่เป็นสาวๆ แล้วนะ แต่มันก็ได้ก็ไม่มาก เล่นแค่สนุก มันบอกเก็บเงินไว้ให้ลูกให้หลานดีกว่า อีกอย่างเราก็แก่แล้ว ออกไปไหนก็ไม่ได้ คนขายก็ไม่เข้ามาลูกมันบอกเขาว่าไม่ต้องมา แก่แล้วเลิกซื้อแล้ว ก็ทำไงได้ก็ลูกมันเลี้ยงเรา ทุกวันนี้ก็เอาเงินคนชรา ไว้กินขนมข้าวต้ม ไม่รู้จะเอาเงินไหนมาช่วงที่มีตำรวจมาจับเยอะๆ ลูกมันก็กลัวมันบอกว่า แม่เลิกซื้อใช่ไหม เขาจับกันโครมๆ ไม่กลัวหรือ ถ้าเขาเอาไปติดคุกจะทำยังเงินแก่แล้วนะ มันขู่ ไม่ต้องการอะไรหรอกอยู่กับลูกกับหลานแค่นี้ก็พอแล้ว..คือเราก็กลัวด้วย แก่แล้ว ไปติดคุก ลูกหลานก็ไปเอา สงสารมันก็ไม่มีเงินด้วยเราไม่ได้หาเงินได้เหมือนแต่ก่อน เข้าแต่โรงบาลนี่สิบ่อยกว่า เสียค่าสามล้อ ก็หลาย สิบแล้วฝันก็ฝันไปอย่างงั้นแหละ คือไม่ ไม่เกี่ยวแล้ว ฝันก็คือฝัน เราก็สวดมนต์ ไปทำบุญวันพระก็พอ... (สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เลิกซื้อหวยใต้ดิน กรณีนางหน้อย)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อเลิกการซื้อหวยใต้ดินพบว่า สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว และคนขาย มีส่วนช่วยทำให้เลิกซื้อหวย เนื้อหาในการนำเสนอที่สำคัญ คือ ความสะดวกในการซื้อ และวิธีการนำเสนอที่มีผลต่อการเลิกซื้อได้แก่ คนขายไม่สามารถติดต่อหรืออำนวยความสะดวกได้ เนื่องจากผู้ซื้อย้ายที่อยู่ทำให้การจ่ายเงินลำบาก และครอบครัวสั่งให้เลิกอย่างจริงจัง

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการเลิกซื้อได้แก่ ด้านจิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ และกฎหมาย ได้แก่ ผู้ซื้อไม่ต้องการเงินรางวัล ไม่อยากซื้อเพราะกลัวติดคุก บุคคลรอบข้างไม่มีใครซื้อหวยใต้ดิน ไม่มีรายได้ และมีช่องทางในการหาเงินที่ดีกว่าทำให้ไม่มีเวลาในการซื้อ

วิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน คือสื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว และคนขาย สาเหตุที่สำคัญคือไม่สามารถติดต่อซื้อขายกับคนเดินโพยได้เช่นเดิม ทั้งในเรื่องของการอำนวยความสะดวกในการสั่งซื้อ และการชำระเงิน เนื่องจากผู้ซื้อย้ายที่อยู่ใหม่ หรือที่ทำงานใหม่ บางกรณีครอบครัวไม่ส่งเสริมให้ซื้อหวยใต้ดินอย่างจริงจัง นอกเหนือจากนั้นแล้วปัจจัยแวดล้อม มีส่วนช่วยทำให้ผู้ซื้อเลิกซื้อหวยใต้ดินโดยโดยเด็ดขาด เช่น ผู้ซื้อเองไม่ต้องการเงินรางวัล ไม่อยากซื้อ สังคมที่ตนเองในปัจจุบันอยู่ไม่มีใครซื้อหวยใต้ดิน ไม่มีรายได้ และมีช่องทางในการหาเงินที่ดีกว่า ทำให้ไม่มีเวลาในการซื้อ เช่น การประกอบอาชีพเสริม การขายตรงที่มีรายได้มากกว่าการเสี่ยงโชคจากซื้อหวยใต้ดิน และหันไปเล่นการพนันชนิดอื่นที่มีโอกาสได้เงินรางวัลมากกว่าการซื้อหวยใต้ดิน จากผลการศึกษาในแต่ละกลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียน/นักศึกษา ถึงแม้จะสามารถเลิกซื้อหวยใต้ดินได้ แต่กลับไปเล่นการพนันชนิดอื่น เนื่องย้ายที่อยู่ ทำให้ห่างไกลจากสังคมที่มีการซื้อขายหวย แต่กลับอยู่ในสังคมใหม่ที่มีการเล่นการพนันชนิดอื่น ทำให้ถูกจูงใจได้ง่าย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวหันไปเล่นการพนันฟุตบอลที่มีเงินเดิมพันสูง ส่งผลให้กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษามีโอกาสในการเกิดปัญหาการเงิน และปัญหาในสังคมตามมา จึงสะท้อนให้เห็นว่า เพื่อน เป็นบุคคลที่มีผลต่อการจูงใจ เนื่องจากมีความใกล้ชิด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างคล้อยตามและดำเนินชีวิตไปในทางที่ผิดด้วย ส่วนกลุ่มคนทำงาน พบว่า การตัดสินใจด้วยตนเองในการเลิกซื้อ สืบเนื่องจากมาจากไม่มีเวลาในการซื้อ เพราะหันไปทำธุรกิจอื่นที่มีรายได้สูงกว่าผลตอบที่ได้จากการเล่นหวย โดยให้เหตุผลว่าการนำเวลาที่เสียไปกับการเล่นหวยไปใช้ในการทำธุรกิจดีกว่า ซึ่งจะเห็นว่าเป็นการแก้ปัญหาในทางที่ดี เพราะกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มองย้อนกลับไปสามารถวิเคราะห์ถึง

ข้อเสียของหวยใต้ดินได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การหันไปทำกิจกรรมอื่นที่สร้างสรรค์ สามารถตอบสนองความต้องการเงินรางวัลได้ ซึ่งเป็นการเลิกซื้อหวยใต้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุ ครอบครัวถือว่าส่วนสำคัญที่ทำให้เลิกซื้อหวยใต้ เนื่องจากการปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ซื้อหวย มีการเอาใจใส่ดูแล และมีการจูงใจให้เลิกซื้ออย่างจริงจัง ก็ทำให้สามารถเลิกซื้อหวยใต้ดินได้เช่นกัน นอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เลิกซื้อหวยใต้ดิน คือ สังคมที่อยู่ปัจจุบัน หากเราไม่ได้อยู่ในสังคมที่มีการซื้อหวยแล้ว โอกาสในการเลิกซื้อหวยใต้ดินมีสูงมากเช่นกัน

ตาราง 14 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยการสื่อสาร	ปัจจัยแวดล้อม
นักเรียน/ นักศึกษา	สื่อบุคคล คือ ตนเอง เพื่อน มีเนื้อหา คือ ขาดความสะดวกในการซื้อ (ขาดการติดต่อสื่อสารกับผู้ขาย) วิธีนำเสนอ คือ จูงใจให้ไปเล่นการพนันชนิดอื่น	ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นไม่มีผู้ซื้อ ด้านจิตวิทยา ได้แก่ เลิกมาแล้วไม่อยากกลับไปซื้อ
คนทำงาน	สื่อบุคคลคือ ตนเอง มีเนื้อหาคือ ไม่มีเวลา ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับคนขาย หันไปประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่า	ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นไม่มีผู้ซื้อ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ มีอาชีพที่มีรายได้มากว่าการเล่นหวย
ผู้สูงอายุ	สื่อบุคคล คือ บุตร มีเนื้อหา คือ บังคับให้เลิกซื้อ วิธีการนำเสนอ คือ จูงใจโดยการเปรียบเทียบเรื่องหากถูกจับและให้นำเงินไปใช้เรื่องอื่นๆ	ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้เงิน ด้านกฎหมาย ได้แก่ เกรงกลัวข้อกฎหมาย

นอกจากผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน ได้แก่คนเดินโพย และเจ้ามือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินในภาพรวม ตั้งแต่ที่มาของการประกอบอาชีพ วิธีการติดต่อลูกค้า ช่องทางในการติดต่อ ช่วงเวลาในการติดต่อ วิธีการดึงดูดลูกค้า การสร้างความแตกต่าง ข้อดี ข้อด้อย รวมถึงทัศนะเกี่ยวกับหวยใต้ดินในอนาคต โดยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

พฤติกรรมการซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินในทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ที่มาของการประกอบอาชีพ

จากการศึกษาที่มาของการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินเริ่มจากการผู้ที่ซื้อหวยใต้ดินมาก่อน ต่อมาจึงผันตัวมาเป็นผู้ขาย โดยมีสาเหตุมาจากต้องการหารายได้เพิ่มเติม ต้องการทำเป็นอาชีพเสริม และอยู่ในภาวะตกงาน เนื่องจากเห็นว่า ธุรกิจหวยใต้ดินมีผลต่อแทนในการขายสูง มีผู้ซื้อจำนวนมาก และมีโบนัสในการทำงาน

นางแต กล่าวว่า

> ...ก็เคยขายของในตลาด แล้วขายไม่ได้ ไปขายไม่ได้ ก็ไม่รู้จะไปทำอะไรที่มันขายได้ง่ายๆ ก็เลยมาเป็นคนเดินโพยหวย เพราะคนแทงมันเยอะ เปอร์เซ็นต์ขายก็สูง ได้ตั้งร้อยละ 20 แต่เดี๋ยวนี้เขาเพิ่มขึ้น ให้เป็นร้อยละ 25 ขายได้100 ก็ได้ 25 บาทแล้วไง แล้วคนคนหนึ่งแทงก็ไม่ใช่น้อยแล้วนี่ใช่ไหม ก็เริ่มแรก ก็ไปเซิฟเซิฟ ถามเขานะสิ ก็ถามคนขายที่เราเคยซื้อนั่นแหละ จะขาย จะเดินโพย ได้ไหม รับอยู่ไหม เขาก็พาเราไปหาเจ้ามือ เจ้ามือเขาก็เอาเลย เพราะเขาอยากได้รายได้อยู่แล้วใช่ไหม เขาจะเอากี่คนก็แล้วแต่ เพราะเขาให้เปอร์เซ็นต์เท่านั้นอยู่แล้ว มันก็แล้วแต่กำลังของเรา กำลังของเราที่เราขาย เราเป็นคนในชุมชนอยู่แล้ว เขาก็รู้ประวัติเราก่อนอยู่แล้ว ก็รู้มาจากคนขายก่อนนี่แหละก็ญาติกันอยู่แล้ว อีกอย่างไม่มีรักษายอดนะ แต่สมมุติว่า ว่างวดนี้จะขายได้เยอะใช่ไหม ส่วนมากที่จะขายได้สนุกมากนะ ก็จะเป็นปีใหม่เมือง กับปีใหม่ไทย เขาจะเชื่อกันว่า ต้อนรับปีใหม่เผื่อจะได้โชคได้ลาภ ก็จะแทงเยอะมากเป็นพิเศษงวดนั้นนะ ปีใหม่เมืองยิ่งแล้วใหญ่เปอร์เซ็นต์เราก็จะสูง ยอดขายเราก็จะได้เยอะอยู่แล้วเน๊าะ เปอร์เซ็นต์เราก็ได้ตามยอดขาย แต่มันจะมีพิเศษว่า ถ้างวดนั้นนะ เราขายได้เยอะ แล้วไม่ค่อยมีคนถูกหรือว่าไม่ถูกเลย เราจะได้พิเศษ เต๊ะเอีย ต่างหาก... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็กกล่าวว่า

...ก่อนนั้น ป้าก็เย็บผ้า มานานมาก ก็หลายสิบปีเลยนะ ตอนนั้นก็ซื้อกับเขาในโรงงาน เขาก็มีขาย เป็นพวกหวยกระด้าง ได้ของเป็นผ้านวม เป็นของใช้ ก็เล่นสนุกๆ ส่วนแถวบ้านเขาก็มีขายหวยใต้ดินก็ซื้อ ..ซื้อมานานมาก ตั้งแต่เป็นสาว ๆ แล้วประมาณ 5 - 6 ปีก่อน โรงงานมันก็เจ๊ง เศรษฐกิจ ไม่ดี ป้าก็ไม่รู้จะทำอะไรต่อ จะเปิดร้านทำอะไรก็ไม่มีทุน ตอนนั้นคือออกมาก็ไม่ได้เงินซักบาท ได้แต่เงินเดือน อีกอย่างคือเราก็เริ่มทนไม่ไหว ที่โรงงานก่อนมันจะเจ๊ง มันก็แกล้งคนงานบ้าง คือ มันจะเอาเราออกว่างั้นเถอะ ก็ค่อยๆ เริ่มไม่ให้เรามาทำงาน ตอนนั้นเงินก็ไม่เยอะละ ลูกก็เรียนอยู่ พอเริ่มไม่ค่อยได้ไปทำงานที่โรงงาน ก็เลยมองหาอาชีพเสริม ก็เลยถามพี่นอม ว่าอยากขายหวย พี่นอมจะรับหรือไม่ เขาก็บอกรับ มาสิ มาขายกับเขา เดี๋ยวพี่เอาเปอร์เซ็นให้ ตอนนั้นก็ได้ ร้อยละ 25 ก็เลยมาขายกับเขา ก็เลยขายมาเรื่อย ๆ จนเดี๋ยวนี้แหละก็คือเดี๋ยวนี้ก็ขายขนมจีนด้วย ขายหวยด้วย... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...อืม ก็ เรา ก็อยู่ของเรามาแบบนี้ สมัยก่อนก็ปล่อยเงินกู้บ้าง ให้เช่าที่บ้าง และก็คือเห็นเขาซื้อหวยกันเยอะ สมัยก่อนนี้มันเยอะ ไปทางไหนก็ซื้อกัน เราก็เลยมาขาย รับเป็นเจ้ามือ แรกๆ ก็ขายคนเดียว ไม่มีใคร หลัง ๆ มาก็รับคนเดินโพย (แล้วรู้วิธีเล่นมาจากไหน) อ่อ ฮ่า ฮ่า แรก แรก เลยนี่ เราก็เป็นคนเล่นเลยเถอะ แล้วก็เล่นไป เล่นมาแล้วติดใจอย่างงี้สิ ตอนนั้นก็เล่นกันเยอะ กลางทุ่ง กลางนา ไปตลาด ก็ซื้อกัน มันไม่มีหวยรัฐเยอะ มันแพงด้วย แล้วเขาก็ซื้อหวยใต้ดินเหมือนกันหมด... (คำบอกเล่าของเจ้ามือ กรณีนางแดง)

2. วิธีการติดต่อลูกค้า/ ช่องทางในการติดต่อ

จากการศึกษาวิธีการติดต่อลูกค้า และช่องทางในการติดต่อ พบว่า เจ้ามือจะใช้วิธีการติดต่อกับลูกค้าโดยผ่านคนเดินโพย ซึ่งคนเดินโพยส่วนใหญ่จะมีสถานที่ขายประจำเป็นหลักแหล่งอยู่แล้ว ลูกค้าที่ต้องการซื้อด้วยตนเอง ก็สามารถมาซื้อได้ที่บ้านของคนเดินโพยตามความสะดวก และทุกงวดคนเดินโพยอำนวยความสะดวกโดยจะตระเวนขายตามบ้านของผู้ซื้ออีกด้วย

นางแต กล่าวว่า

...ทางโทรศัพท์ไม่ค่อยรับนะ ถ้าโทรมาก็ต้องมาเอาบิลและจ่ายเงินด้วย ปกติก็ไปขายให้ลูกค้าตามจุด ส่วนใหญ่ก็ขายประจำที่ข้างร้านลูก นั่งขายตรงนั้นนะ ประจำอยู่แล้ว มันเป็นร้านขายของชำ และก็ เป็นร้านขายอาหาร ตามข้างถนนนี่แหละ ตอนเย็นก็ขายเหล้า ก็แอบขายอยู่ข้างนั่นแหละ คนก็จะรู้เลย คนมาซื้ออาหารก็เข้ามาซื้อเลย นั่งประจำตำแหน่งตรงนั้นเลย (หัวเราะ) และก็ไปตามบ้านก็จะเป็นเจ้าประจำ ไปทุกงวด... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...ปกติก็คือป้าขายที่ร้านอยู่แล้ว ขายพร้อมขนมจีน ถ้าเขามาซื้อก็จะสั่งหวยด้วย แต่มันไม่เยอะหรอก ส่วนใหญ่จะเป็นพวกเด็กหนุ่ม ๆ พวกอี่ก้อย อี่ต่าย พวกนี้ ส่วนใหญ่ก็คือจะเป็นวันหวยออก ก่อนวันหวยออก วัน สองวัน อันนี้เยอะ แต่พวกเจ้าประจำ ซื้อเยอะ ๆนะ อันนี้เราจะไปเขาเองที่บ้าน ไปทุกงวดแหละ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...เดี๋ยวนี้ป้าไม่ค่อยขายแล้วนะ คือเราก็มีคนขายของเรานะ เฉพาะหมู่บ้านนี่ก็ 3 คนละ 3 คนนี่คือสายของเรานะ สายอื่นก็มีอยู่ อย่างสายของพี่แก้ว ป้าวัน อันนี้เขาส่งให้ที่ไหนน้า .. โน่นทางเจ้ามือ ทางหมู่ 14 นู้น (แล้วคนขายของป้าติดต่อคนซื้อยังไง) คือพวกนี้เขาจะมีงานของเขาอยู่แล้วนะ ต้นงวดเขาก็ขายไปเรื่อย ๆ ท้ายงวดโน้น พวกคนซื้อเขาก็จะมาหาเขา บางทีก็เห็นเขาไปหาตามบ้านเลย... (คำบอกเล่าของเจ้ามือ กรณีนางแดง)

3. ช่วงเวลา/ สถานที่ซื้อ

จากการศึกษาช่วงเวลา และสถานที่ซื้อ พบว่า ช่วงเวลาที่คนเดินโพยนิยมติดต่อซื้อขายกับลูกค้าคือ เย็นวันก่อนออกสลากกินแบ่งรัฐบาล 1-2 วัน ซึ่งคนเดินโพยจะตระเวนขายตามบ้านของลูกค้า ส่วนในตอนเช้าถึงเที่ยงของวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล จะเป็นขายนำตัวเลขที่ขายได้ทั้งงวดมาลงในโพย หากมีลูกค้ามาซื้อที่บ้านก็ยังคงเปิดรับการซื้อ มีคนเดินโพยบางรายเท่านั้นที่จะพกสมุดจดไปยังงานวัด เพื่อเสนอขายกับลูกค้า

นางแต กล่าวว่า

...เช้าวันหวยออกก็ตื่น ตีสี่ ตีห้า ไปนั่งตรงนั้น คนจะซื้อวันนั้นเยอะสุด คนแถวนี้ตื่นเช้า ต้องมีซื้ออาหารให้ลูกให้สามีแต่เช้า ใหม่ๆตอนมาขายก็ตะโกนบอกเขา ว่าป้าขายหวยนะ ถ้านี้สนใจก็มานะ แนะนำตัวก่อนใหม่ ๆ และก็ไปตามบ้านด้วย ก็จะเป็นเจ้าประจำ ไปทุกงวด จะเป็นวันสุดท้ายท้ายบ้าง หรือวันก่อนสุดท้ายซักวัน สองวัน นอกนั้นก็จะไปนั่งที่ร้านประจำ นอกนั้นก็เรื่อย ๆ ทำอย่างอื่นไปก่อน บางครั้งก็พกไปวัดด้วย เวลามีบุญใหญ่นะ เอาไปด้วย ไปร่วมทำบุญด้วย ไปวัดด้วยก็พกติดไปด้วย ใครจะซื้อก็ควักมาจดในนั้น ต้องมีติดตัวตลอดเวลานะ แต่ไม่เอาโพยไปนะ เพราะเสี่ยง แต่ความจริงเจ้ามือการันตีให้อยู่แล้ว จ่ายให้อยู่แล้ว ที่เอาไปเป็นกระดาษเปล่าๆ พกติดตัว จด จด เขียนชื่อไว้ เอาก็อบปี้ไปให้เขา ต้นฉบับเราเก็บไว้ ก็ขายเป็นใบเล็กใบน้อยแบบนี้ วันที่จะส่งหวยวันสุดท้ายถึงจะเอามาลงโพยทีเดียวทั้งหมด ก็จะลอกตั้งแต่ขายต้นเดือนใส่ลงไป ต้องใช้สมาธิอยู่นะ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...เวลาที่เขาซื้อเหรอ ก็เขาจะมาซื้อเรื่อยๆ เป็นพวกเด็ก พวกทำงานรายวันที่มาซื้อ มันมากินขนมจีน แต่ถ้าคนมากินขนมจีนเยอะ ๆ ป้าก็ไม่ขายให้มันมาเย็น ๆ เอา เราไม่มีเวลา แต่พวกเจ้าประจำอันนี้ป้าจะไปหาเอง นู้น ใกล้วันหวยออกนู้น ก่อนซักวันนี่แหละ ถ้าไม่งั้นก็เช้า ๆ เลย ส่วนใหญ่ที่จะไปนี่คือ ตอนเย็นซัก สี่ ห้าโมง ถึงซักค่ำของก่อนหวยออก ก็จะไปเอาเลยที่เขา ส่วนเช้าวันหวยออกก็จะเอาเลขมาลงโพย อีกอย่างคือบางคนที่สนิท ถ้ามันฝันวันนั้นพอดี มันจะโทรมาสั่งที่บ้าน... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...ปกติคือเขาจะมาส่งหวยให้ป้า ซัก บ่ายสอง บ่ายสาม ก็มาส่งละ ถ้าไม่งั้นส่งหวยไม่ทัน เกิดลูกค้าออกเขาก็จะได้ซ่อมนะสิ แต่ถ้า ถามว่า พวกคนขายหวยหรือ ตามปกติคือป้าจะเห็นช่วงเย็น กับตอนเช้า เขาจะไปหาบ้านเป็นหลัง ๆ ในหมู่บ้าน ทีเป็นลูกค้าเขานี่แหละ ถ้าข้างบ้านมันเห็นมันใคร่ซื้อเขาก็ตะโกนบอกให้เขาไปหานะ มันเป็นบางคนแหละที่จะไปซื้อถึงบ้านจะเป็นพวกบ้านใกล้หรือว่าเด็ก ๆ พวกนี้... (คำบอกเล่าของคนเจ้ามือ กรณีนางแดง)

4. วิธีการดึงดูดลูกค้า

จากการศึกษาวิธีการดึงดูดลูกค้า พบว่า เจ้ามือจะมีการให้โบนัสพิเศษกับคนเดินโพยที่มียอดขายสูง ส่วนวิธีการดึงดูดลูกค้าจะเป็นหน้าที่ของคนเดินโพยเอง ซึ่งคนเดินโพยจะใช้วิธีการลดหรือการแถมขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า ส่วนคนเดินโพยบางรายก็มีการจ่ายผลตอบแทนให้กับลูกค้าที่สูงกว่าคนเดินโพยเจ้าอื่น นอกเหนือไปจากนั้นให้ลูกค้าประจำ หรือมีความน่าเชื่อถือเท่านั้นที่สามารถซื้อเชื่อได้ เนื่องจากคนเดินโพยบางรายมีประสบการณ์ที่ไม่สามารถเก็บเงินจากลูกค้าได้ และลูกค้าติดหนี้เป็นเวลานาน

นางแต กล่าวว่า

... ตอนนี้ไม่ขายเชื่อแล้วนะ เพราะเข็ด เก็บเงินไม่ได้ เขาเชื่อนาน และก็เปลี่ยนไปซื้อเจ้าอื่น เขาไม่มาซื้อที่เราแล้ว เขากลัวเราทวงอย่างนี้ และก็เสียไปเลย เราก็ต้องส่งเจ้ามือ ก็ต้องชดใช้ไป ก็เลยไม่ใช้เชื่อ จะให้เชื่อก็คือขาที่ชัวส์ แค่ 3 -4 วันเท่านั้นนะ เพราไม่มีเงินหมุน ตอนนี้ก็คือทุกรายซื้อสดหมด เดี๋ยวนี้ไม่มีส่วนลดและแถม แต่แม่จ่ายให้แพงกว่าที่อื่นนะ บาทละ 65 จ่ายแพงไป 5 บาท ที่อื่น 60 ที่อื่นแถมมันก็พอ ๆ กันนะ คนก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่อย่างอื่นก็เท่ากัน ยกเว้นสองตัวนี่แหละ อีกอย่างที่นี่จ่ายชัวส์กว่านะ เพราะคนที่ถูกแล้วชอบ อย่างคนที่ถูกไม่เยอะ ไม่ใช่หลักหมื่น หวยออกบ่าย ตอนเย็นจ่ายให้เลย สี่โมงจ่ายเลย รวดเร็วทันใจ ฉับไว เขาชอบ เขาก็จะซื้อ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...เมื่อก่อนเคยขายเชื่อนะ แต่เขาติด บางคนก็ไม่ใช้เรานะ หนีบ้างไปตามหาก็ไม่เจอ หลังๆ ซักปีสองมาปีนี้ คือ ถ้าคนที่เครดิตไม่ดี อันนี้ก็ไม่ให้เลย จะมีแต่พวกที่สนิท ๆ กัน เขาจ่ายตรงตลอด อันนี้งวดชนงวด และเราก็ลดให้เขาร้อยละ 5 นะ แต่ว่าถ้าจ่ายเงินสดนี่จะลดร้อยละ 10 หลังๆนี่คือเขาก็จะจ่ายสดเลย เพราะเขาได้ลด แต่ก็ยังมีหมู่ที่ไม่จ่ายนะงวดชนชนยังมีอยู่ ไอ่พวกที่เขาจ่ายเงินสดนี้คือเวลาถูกเขาจะไม่โดยหักหล่ม คือได้สตางค์แบบเต็มเม็ดเต็มหวยงั้นเหอะ คือเขาก็ซื้อเยอะนะ สมมุติเขาซื้องวดนี้ 800 ถ้าเกิดเขาถูกสองตัวยี่สิบบาท มันก็ได้พันสอง สมมุติว่าเขาไม่ได้จ่าย เชื่อไว้ ก็ได้คืนแค่ เท่าไรนะ ก็ ก็ได้คืนแค่ 400 ก็เลยเหมือนมันได้น้อย เขาเลยจ่ายสดกัน ส่วนพวกที่ไม่ใช่ขาประจำแล้วเชื่อนี่ มันเป็นพวกทำงานเป็นรายเดือน เขาก็กลัวไม่มีตังค์ใช้ถึงสิ้นเดือน ก็เลยยังไม่จ่ายนะ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...สำหรับป้านี่คือ เต็มที่นะ ให้คนขายป้า นี่คือร้อยละ 25 เลย เขาขายได้เท่าไหร่ เขาก็จะเอาโพยมาแล้วก็หักตรงนั้นเลย คือเขาก็จ่ายเงินสดส่งเราวันนั้น นับเงินตรงหน้าเลย ส่วนเขาจะไปชวนลูกค้ายังไงก็แล้วแต่เขา บางคนก็ลดให้คนซื้อ 5 บาท 10 บาท บางคนก็แถม อันนี้มันแล้วแต่เขา... (คำบอกเล่าของเจ้ามือกรณีนางแดง)

5. การสร้างความแตกต่าง

จากการศึกษาการสร้างความแตกต่าง พบว่า เจ้ามือจะมีการสร้างแรงจูงใจกับคนเดินโพยโดยการนำเสนอโบนัสจากยอดขาย มีสิ่งของตอบแทนในโอกาสพิเศษ สร้างความน่าเชื่อถือด้วยหลักประกันกับคนเดินโพยหากถูกตำรวจจับ และให้ความช่วยเหลือในกรณีที่มีความเดือดร้อน ส่วนคนเดินโพยจะสร้างความแตกต่าง คือ หากลูกค้าถูกรางวัลจะมีการจ่ายผลตอบแทนที่รวดเร็ว จ่ายผลตอบแทนให้ลูกค้าในช่วงเย็นของวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล คนเดินโพยบางรายมีการนำเสนอรูปแบบ วิธีการเล่น และผลตอบแทนที่น่าสนใจกับลูกค้า เช่นการออกหวยกระด้างที่มีรางวัลเป็นทองคำ เป็นต้น นอกจากนั้นคนเดินโพยบางรายยังมีการนำเสนอเลขเด็ดกับลูกค้า

นางแต กล่าวว่า

...แต่อย่างแม่นะ แม่รับหวยช้าสุดก็วันหวยออก ช้าสุดไม่เกินเที่ยง ถ้าอยู่ใกล้เจ้ามือก็ชั่วโมงเดียวก็ยังรับอยู่ แต่ของแม่อยู่ไกล เจ้ามือจะรับไม่เกิน 3 โมง กว่าแม่จะเอามาเขียนลงโพยอีก กลัวไม่ทัน อย่างแม่ปิดรับแค่เที่ยง กว่าจะลงโพยอีกเป็นชั่วโมง ไปส่งก็บ่ายสองแล้ว เคยมีครั้งหนึ่งนะ เคยส่งสองเจ้ามือ อยากได้โบนัสสิ้นปีสองที แบ่งส่งเอา เราจะขายข้ามหมู่บ้านก็ไม่ได้นะ ถิ่นใครถิ่นมันแล้วคนซื้อก็ไม่กล้าซื้อที่เราด้วย อีกอย่างของแม่นี่ออกหวยทองเองด้วย หวยกระด้างคนก็ซื้อกันนะ บางทีก็เป็นชุดผ้าน่วมนะ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...ก็คือ เรามีส่วนลดไง ซื้อสดก็ลดไปเลย 10 บาท ร้อยละ10 และอีกอย่างคือมันจะมีขาประจำเขาบอกว่า เรามีดวงกับเขา อันนี้คือมันเยอะเหมือนกัน สนิทกัน ที่สำคัญคือป้าจ่ายตรงให้เขา คือถ้าถูกก็จ่ายเย็นนั้นเลย แต่เป็นพวกถูกสักหลักพันนะ จ่ายตอนเย็นเลย แต่ถูกเยอะ ๆ เป็นหมื่น ๆ ต้องไปเอาที่เจ้ามือก่อน ไม่เกิน

3 วันก็ได้แล้ว อีกอย่างคือเราไม่ขี้เหนียวนะ ถ้ามีเลขอะไรดี ๆ ก็จะบอกเขา อย่างตอนนั้นไอ่ยันมันเคยเป็นหนี้เรา โห เป็นปีนะ ไม่ตามเอาเงินมันก็ไม่มีจ่าย มันติดหลายที ก็เลยเอ็นดูมัน เห็นเป็นลูกเป็นหลาน ก็เลยบอกจะเอาเลขให้ ถ้าถูกก็เอามาใช้ป้านะ ปรากฏว่า มันถูกจริง ๆ มันก็เอามาใช้คืน ป้านี่คือ หลายรายแล้วนะ เอาเลขให้เขา แล้วเขาถูก บางคนที่ไม่ถูกคือเราบอกจะเอาให้ จะแถมให้แล้วไม่เอา... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...ถ้าเขาเดือนร้อน อะไร เราก็ช่วยเขา ให้ยืมเงินบ้าง ปีใหม่ก็มีโบนัสให้เป็นของขวัญ เป็นเงิน หรือว่าถ้างวดไหนมันขายได้เยอะ ๆ เช่น ปีใหม่เมือง ปีใหม่ไทย อันนี้มีโบนัสให้มันก็แล้วแต่เขาขายได้เยอะได้น้อย แล้วหวยที่มันออกที่เราจ่ายออกไป มันเยอะมันน้อย ก็จะแบ่งให้เขาบ้าง และอีกอย่างคือถ้าโดนตำรวจป้าก็จะไปประกันไปจ่ายให้เขา อันนี้คือการันตีให้... (คำบอกเล่าของเจ้ามือ กรณีนางแดง)

6. ข้อดี - ข้อด้อย

จากการศึกษาข้อดีของหวยใต้ดินในทรรศนะของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ พบว่า หวยใต้ดินมีสิ่งล่อใจสูง ผลการออกรางวัลอ้างอิงกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือ มีโอกาสถูกรางวัลสูงกว่าหวยรัฐบาล มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย ไม่มีจำนวนเงินขั้นต่ำในการซื้อ เมื่อถูกรางวัลไม่ถูกหักค่าธรรมเนียม และผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าการทำกิจกรรมอื่น ส่วนข้อด้อยเห็นว่า หวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมายถูกจับ เมื่อตรวจพบ

นางแต กล่าวว่า

...อ่อ สิ่งล่อใจมันสูงนะ ถ้าสามตัวก็ได้ตั้ง ห้าร้อย แต่ถ้าเป็น “ไฮโล” มันเร็วเกินไป อันนี้มันได้ลุ้นบ้าง 15 วัน มันมีหลักฐานที่แน่นอน ใครก็โกงใครไม่ได้มันออกจากรัฐบาล มันตายตัว อย่าง “ไฮโล” มันซ่อนได้ มันล็อคกันได้ เขาลักเลขไว้ เขาใส่ไม่ครบเราจะรู้ได้อย่างไร มันก็จ่ายให้เยอะดีนะถ้าพูดถึงนะ แต่การันตีได้ไหม ก็ไม่ได้ มัน ที่ชอบก็คือ เขาเรียกว่า เปอร์เซ็นต์ถูกมันเยอะกว่าหวยรัฐบาล รัฐบาลถ้าไม่เข้า 6 ตัวก็ไม่ได้ใช่ไหม ถ้าเข้าสองตัวก็ได้แค่ล่างใช่ไหม บนก็ไม่ได้แล้ว มันไม่มีบน ไม่มีเลย ถ้าถูกสามตัวท้ายรางวัลที่หนึ่ง ก็ไม่มี ไม่มีโต๊ดอีกต่างหาก ต้องเต็งอย่างเดียว ส่วนใหญ่คนที่ซื้อก็จะเป็นเทศกาล งานศพ คนตาย

และก็มีสิ่งประหลาดที่เกิดขึ้น โห...คนชอบมาก บางครั้งก็บอกคนซื้อบ้าง ว่าเขาว่ามีเลขนั้น จูงใจคนซื้อนะ เพราะอยากได้เปอร์เซ็นต์สูง แต่ส่วนใหญ่ ก็จะซื้อ แต่ก็จะซื้อไม่เยอะ พ่วงไปนิดหน่อย ก็มีคนบอกไปแล้ว

ข้อด้อย ของมันก็คือ มันไม่ถูกกฎหมาย แค่นั้น คือเดี๋ยวนี้ใครพกติดกระเป๋าก็ไม่ได้นะ เขาต้องเอาซ่อนกัน เพราะเคยมีนะ คนที่ซื้อเป็นหวยเก่า ติดกระเป๋าจะเน่าอยู่แล้ว ตำรวจจับ ขอค้น ปรากฏว่าเจอเอาไปขึ้นโรงขึ้นศาล เนี๊ยะ ๆ มันเป็นจุดอ่อน ขอถามหน่อยเถอะว่า คนพวกนั้นเขาใช่ว่าจะเลิก เขาโดนจับ เขาก็ยังมาซื้อคนเราใคร ๆ ก็อยากรวย ถ้าเขามีเลขของเขา เขารักของเขา แล้วหวยรัฐมันไม่มีขาย เขาก็ต้องมาซื้อเชื่อเถอะ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...หวยใต้ดินนี่นะ มันมีหลายแบบ เราอยากเล่นอะไร เท่าไร บาทสองบาทก็เล่นได้หมด แล้วมันถูกง่ายด้วย อย่างหวยรัฐบาลก็ช่าง หวยอะไรนะ หวยออนไลน์ ใช่ไหม อ่อ หวยบนดิน หวยพวกนี้บางคนเขาก็ไม่เล่นกัน ไปซื้อมันยาก ถูกก็อยาก อย่างเราไปซื้อหวยรัฐบาล เดี๋ยวนี้เขาขายใบละ 100 มันแพง เขาก็ซื้อกันนะ แต่ซื้อกันก็ไม่เยอะ ใบ สองใบ ติดไว้แค่นั้นแหละ เพื่อถูกแจ็คพอตรางวัลใหญ่ ซื้อมา ถ้าเล็งไม่ถูกก็ไม่ถูกเลย ทิ้งไปเลย อีกอย่างคือเลขที่เราอยากได้บางทีมันเป็นเลขดัง เลขล็อคบ้าง ไปหาซื้อให้ตายเถอะ มันซื้อไม่ได้ แต่หวยใต้ดินนี่รับแทงอยู่ บางเลขงั้นแหละที่รับแทงก็จ่ายให้ครึ่งเดี๋ยว แต่ก็รับแทงอยู่ เขาก็ยังถูกกันอยู่ มันง่าย

ข้อเสียของมันก็คือ มันเป็นหวยเถื่อน เขาว่ามันเถื่อน ไม่ถูกกฎหมาย มันเป็นการพนัน แต่ไม่รู้นะป้าว่า ก็หวยรัฐบาลไม่มีนี่ เขาอยากซื้อจะให้ไปซื้อที่ไหน ข้อไม่ดีมันก็มีอย่างเดียวนะ... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...หวยใต้ดินมันเล่นง่าย คนที่ไม่เคยเล่นก็มาหัดมารู้ไม่ยาก อีกอย่างมันก็มีหลายแบบ เงินนิดเดียวก็เล่นได้แล้ว เราอยากเล่น 2ตัว บาท สองบาท ก็เล่นได้แล้ว ถูกก็ได้เงินเยอะ ได้เล่นไม่ต้องยุ่งยาก ไปแลก ไปอะไร ดู ดูอย่างหวยรัฐซื้อก็แพง เดี๋ยวนี้ใบละตั้ง 100 เกิดถูกสองตัว ได้เงิน 1,000 เดียว ไปแลกก็โดนหักอีก ร้อยละ 2 หรือ 3 บาท ไม่รู้นะ ไม่เคยถูก ก็คือไม่ไม่คุ้ม ซื้อตั้ง 100 เหลือ

เงินไม่กี่ร้อย แต่อย่างหัวใต้ดินถ้าเราซื้อ 40 ซื้อได้ทั้งบน ทั้งล่าง ถ้าถูกก็ได้ 20 บาท บาทมันก็ 60 อย่างนี้นะ ถูกก็ได้ตั้ง 1200 ได้เยอะว่าหวยรัฐอีก ไม่โดนหักด้วย ถูกพัน สองพัน ก็ได้เงินตอนเย็นเลย ข้อด้อยก็คือ เพราะมันไม่ถูกกฎหมาย นั่นแหละ มันก็มีแค่นั้นแหละ... (คำบอกเล่าของเจ้ามือ กรณีนางแดง)

7. หวยใต้ดินในอนาคต

จากการศึกษามุมมองของหวยใต้ดินในอนาคตในทรรศนะของผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ พบว่า หวยใต้ดินยังคงอยู่ในสังคมไทย ยังคงเป็นมีคนซื้อต่อรุ่นต่อรุ่น หวยรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้ และนโยบายการออกรางวัล หรือรูปแบบการเล่นใหม่ เช่น หวยออนไลน์ หวยบนดินมีข้อจำกัด

นางแต กล่าวว่า

...มันไม่มีทางยุบหรอก เปอร์เซ็นต์เจ้ามือมันได้เยอะอยู่แล้ว หวยออนไลน์ก็สู้ ไม่ได้หรอก เพราะออนไลน์ บนดินอะไรนั่นนะ มันมีเวลาจำกัดใช่ไหม มันให้แค่เวลาไม่เกินกี่โมงนะ หรือว่ามันขายแค่ก่อนวัน อีกวันมันไม่ขายแล้วนะ เพราะเขาจะส่งเข้าระบบไม่ทันนะ แล้วมันก็ได้ ไม่ตายตัวนะ ได้บาทละ 60 มันก็ไม่ได้ 60 จริง มันเอาการขายหมดคิด มันมีจำกัด ถ้าเล่มมันหมด ก็หมดเลย แล้วมันก็จ่ายไม่ตรงด้วย สมมุติว่า แทง 20 บาทนะ แล้วงวดนี้รัฐบาลขายไม่ดี คิดว่าได้กำไรน้อย มันก็จ่ายตามอัตราส่วนที่รายได้รวมที่ขายได้ ครั้งก่อนเขาว่าอย่างนั้น... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางแต)

นางเล็ก กล่าวว่า

...มันก็มีอยู่อย่างนี้นะ จนกว่าคนเรามันจะรวย มีกินมีใช้เหมือนกันหมด แต่จะว่าไป บางทีคนรวยเขาก็ซื้อกัน ก็อย่างคนกรุงเทพก็รวยกัน บางทีเขาก็โทรมาสั่งคนนั้นคนนี้บ้านเขาบ้าง คือยังไงมันก็มีอยู่นะ แต่ว่าถ้ามีหวยออนไลน์นี่ มันก็ไม่แน่ ก็ต้องดูก่อนว่ามันจะเป็นยังไง (แล้วตอนนั้น ตอนที่มีหวยบนดินมีคนซื้ออยู่ไหม) มีอยู่ ก็ยังมีอยู่แถวบ้านนอกนี่ คนเขาไม่ไปทางไหน คนแก่ คนเฒ่าหมู่เดียวกันก็ซื้ออยู่ แต่ตอนนั้นก็ลดไปบ้าง เราก็พกไปขายก็ยาก ตำรวจเยอะ มันก็ลด ลดบ้าง แต่บางคนเขาก็ยังซื้ออยู่ ถึงเขาจะซื้อหวยพวกนั้นนะ อีกอย่างถ้าเราโดนจับ โดนอะไรนี่ เจ้ามือรับอยู่แล้ว โห เจ้ามือเดือนหนึ่ง เดือนหนึ่งเสียเยอะ

ปีใหม่เมือง ปีใหม่ไทย ก็ต้องเอาให้เขา เราก็รู้สึกปลอดภัยด้วย... (คำบอกเล่าของคนเดินโพย กรณีนางเล็ก)

นางแดง กล่าวว่า

...ไม่รู้นะ แต่ขายมาก็หลายสิบปี แล้วก็ยังขายได้อยู่ คนไทยไม่มีวันเลิกหรอก รุ่นหนึ่งไป รุ่นใหม่ก็มา ของมันซื้อขายกันง่าย ก็เห็น เห็นกันอยู่ เกิดมาเด็กบางคนก็เห็นแล้ว เอาแค่ลูกมันเริ่มหัดพูด ลูกมันก็เหมือนต้องมาเล่นหวยละก็พ่อ แม่มันถามงวดนี้ออกอะไร คือมันยากนะ ที่ว่าหวยจะยุบ มันเป็นเรื่องธรรมดา อย่างที่เขาบอกคนจนเล่นหวย คนรวยเล่นหุ้นมันจริง ส่วนพวกหวยออนลง ออนไลน์ ป้าไม่รู้นะว่ามันเป็นอย่างไง ที่มันบอกจะเป็นหวยตู้ คนบ้านนอกมันกดไม่เป็นหรอก มันยาก ขนาดสมัยก่อนมีหวยบนดินเขาก็ยังมาซื้อใต้ดินอยู่ดี แต่หวยใต้ดินเราไม่อั้นจะซื้อเลขอะไรมันมีหมด ไปซื้อหวยรับอยากได้เลขนั้น เลขนี้ไม่มี ก็ต้องกลับมาซื้อหวยใต้ดิน ก็คนมันอยากรวยนี่ อ่อ อีกอยากไม่รู้เป็นไงนะหลัง ๆ มาหวยมันออกเลขเบิ้ล เลขหามกัน เจ้ามือเจ๊งหลายราย บางรายก็ไม่รับ บางเจ้าก็จ่ายครึ่งหนึ่งบ้าง ป้าก็ว่าเริ่ม หนาว ๆ ถ้ามันออกอย่างนี้บ่อย ๆ ป้าก็ว่าจะจ่ายครึ่งเดียวบ้าง สายป้าที่ขายเรายังรับอยู่ ส่วนถ้าเลขมันจริง ๆ อย่างเลขพระเจ้าอยู่หัว ป้าคงจะงดนะ แต่ทุกวันนี้คือ ถ้ามันมาเยอะเราต้องแบ่งไปให้เจ้ามืออื่นนะ ก็จะโทรคุยกันเอง ช่วงเวลาประมาณ 3 - 4 โมงเย็นนี้แหละ แล้วถึงเวลาก็จะรีบคัดตรวจเฉพาะเลขหนัก ๆ ที่เขาแทงเป็นพัน ๆ ดูว่ารับไหวหรือไม่ไหว ถ้ามันมีเลขซ้ำหลายเลขก็จะตัดเลขส่งให้เจ้ามืออื่น... (คำบอกเล่าของเจ้ามือ กรณีนางแดง)

ตาราง 15 พฤติกรรมการซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินในทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นในการศึกษา	ผลการวิจัย
1. ที่มาในการประกอบอาชีพ	- เป็นผู้ซื้อหวยใต้ดินมาก่อน - ตกงาน ต้องการหารายได้ ทำเป็นอาชีพเสริม - ธุรกิจที่มีผลตอบแทนสูง ผู้ซื้อมีจำนวนมาก และมีโบนัส
2. วิธีการติดต่อ/ ช่องทางในการติดต่อ	- เจ้ามือติดต่อลูกค้า โดยให้คนเดินโพยเป็นตัวแทน - คนเดินโพยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เป็นคนในพื้นที่ - อำนวยความสะดวกกับลูกค้าโดยตระเวนขายตามบ้าน
3. ช่วงเวลา/ สถานที่ซื้อ	- บ้านของลูกค้าในช่วงเย็นก่อนวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล 1-2 วัน และช่วงเช้าถึงเที่ยงของวันออสลากกินแบ่งรัฐบาล
4. วิธีดึงดูดลูกค้า	- เจ้ามือแบ่งรายได้ให้คนเดินโพยสูง ประมาณร้อยละ 20 - 30 จากยอดขาย และมีโบนัสพิเศษในแต่ละโอกาส - คนเดินโพยแต่ละราย อาศัยรายได้จากยอดขายมาใช้ในการเป็นส่วนลด หรือแถมให้กับลูกค้า และให้สิทธิพิเศษในการซื้อเชื่อกับลูกค้าประจำ
5. การสร้างความแตกต่าง	- เจ้ามือมีโบนัสจากยอดขาย มีสิ่งของตอบแทนในโอกาสพิเศษ ให้หลักประกันหากถูกจับ และให้ความช่วยเหลือกับคนเดินโพยหากมีความเดือดร้อน - คนเดินโพยจะจ่ายผลตอบแทนให้ลูกค้ารวดเร็วกว่าเจ้าอื่น นำเสนอรูปแบบ วิธีการเล่น และผลตอบแทนที่น่าสนใจ
6. ข้อดี – ข้อด้อย	- ข้อดีคือ มีสิ่งล่อใจสูง ผลการออกรางวัลมีความน่าเชื่อถือ โอกาสถูกรางวัลสูงกว่าหวยรัฐ รูปแบบการเล่นหลากหลาย ไม่มีเงินขั้นต่ำ ไม่ถูกหักค่าธรรมเนียม และความคุ้มค่า ข้อด้อย คือ เป็นสิ่งผิดกฎหมาย
7. หวยใต้ดินในอนาคต	- ยังคงอยู่ในสังคม มีคนซื้อรุ่นต่อรุ่น หวยรัฐบาลไม่ตรงกับความต้องการ และมีข้อจำกัดสูง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ พบว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินมีที่มาจากการเป็นผู้ซื้อหวยใต้ดินมาก่อน มีความจำเป็นที่ต้องการหารายได้เพิ่ม ทำเป็นอาชีพเสริม และทำเป็นธุรกิจของตน ในการติดต่อกับลูกค้านิยมการตระเวนขายไปตามบ้านแต่ละบ้านในท้องถิ่นของตน หากผู้ซื้อคนใดต้องการมาซื้อที่บ้านก็สามารถทำได้ ช่วงเวลาที่ติดต่อนิยมไปรับยอดซื้อในช่วงเย็นก่อนวันออกสลากกินแบ่ง 1 -2 วัน และช่วงเช้าถึงเที่ยงวันออกสลากกินแบ่ง วิธีการดึงดูดลูกค้าจะใช้วิธีการลด การแถม การจ่ายผลตอบแทนที่สูงกว่า และการให้ซื้อเชื่อโดยจะขึ้นอยู่กับคนเดินโพยในแต่ละพื้นที่ ผู้เกี่ยวข้องกับหวยจะสร้างความแตกต่างโดยใช้วิธีการจ่ายผลตอบแทนให้ภายในเย็นวันออกสลากินแบ่ง ผู้ขายแต่ละรายอาจมีรูปแบบหวยที่มีผลตอบแทนที่ท่าสนใจ เช่นหวยกระด้างที่มีผลตอบแทนเป็นทองคำ เครื่องใช้ภายในบ้าน ส่วนข้อดีของหวยใต้ดินเห็นว่า มีสิ่งล่อใจสูง ผลการออกรางวัลอ้างอิงกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือ มีโอกาสถูกรางวัลสูงกว่า เล่นได้ไม่จำกัดรูปแบบ ไม่มีจำนวนเงินซื้อขั้นต่ำ เมื่อถูกรางวัลไม่ถูกหักค่าธรรมเนียม และผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าทำกิจกรรมอื่น ส่วนข้อด้อยเห็นว่า หวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และถูกจับเมื่อตรวจพบ และมุมมองเกี่ยวกับหวยใต้ดินในอนาคต ว่า หวยใต้ดินยังคงมีอยู่ในสังคมไทย ยังคงเป็นสิ่งที่สืบทอดของคนในชนบทรุ่นต่อรุ่น หวยรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้ และนโยบายการออกรางวัลหรือรูปแบบวิธีการเล่นใหม่ของรัฐบาล เช่น หวยออนไลน์ หวยบนดิน มีข้อจำกัดสูง มีผลเพียงช่วยลดผู้ซื้อหวยใต้ดิน แต่ไม่สามารถทำให้หวยใต้หมดไปได้

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ พบว่า มาจากการเป็นผู้ซื้อหวยใต้ดินมาก่อน ต่อมาความจำเป็นที่ต้องการหารายได้เพิ่ม ทำเป็นอาชีพเสริมและทำเป็นธุรกิจของตน จะเห็นว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดินมีการพัฒนาการตนเองจากการเป็นผู้ซื้อ เมื่อเห็นช่องทางการหารายได้ที่มีผลตอบแทนจำนวนมากซึ่งผันตัวเป็นผู้จำหน่าย หรือเรียกว่า “คนเดินโพย” หากมีสถานะการเงินดีก็พัฒนาตนเองเป็นเจ้ามือในที่สุด เนื่องจากหวยใต้ดินมีผู้นิยมซื้อเป็นจำนวนมาก และมีทุกชนชั้นในสังคม และมีลักษณะประชากรที่มีความแตกต่างกัน เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนา นิพิทสุขการ (2545: 85 - 87) พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัท หรือลูกจ้าง จะเห็นว่า

ผู้ซื้อมาจากหลากหลายอาชีพ จึงทำให้ในวงการหวยใต้ดินมีจำนวนผู้ซื้อมากที่ส่งผลต่อวงเงินในการแทงทั้งประเทศสูง สอดคล้องกับงานผลการวิจัยของผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2543: 150-152) พบว่า หวยใต้ดินเป็นธุรกิจผิดกฎหมาย เป็นการพนันที่ยึดถือผลการออกสลากกินแบ่งโดยรัฐบาลไทยเป็นหลัก หวยใต้ดินเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ธุรกิจนี้มีผู้เกี่ยวข้องในฐานะเป็นคนขายหวย คนเดินโพยและเสมียนพนักงานทั่วประเทศที่ทำงานอื่นด้วยหลายล้านคน

การติดต่อกับลูกค้านิยมการตระเวนขายตามบ้านของผู้ซื้อแต่ละบ้านในท้องถิ่นของตน หากผู้ซื้อคนใดต้องการมาซื้อที่บ้านก็สามารถทำได้ ช่วงเวลาที่ติดต่อนิยมไปรับยอดซื้อในช่วงเย็นก่อนวันออกสลากกินแบ่ง 1 -2 วัน และช่วงเช้าถึงเที่ยงวันออกสลากกินแบ่ง จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าคนเดินโพยใช้วิธีการอำนวยความสะดวกกับลูกค้า โดยทำอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ลูกค้าเกิดความคุ้นเคย รู้กำหนดเวลาในการมารับยอดซื้อ และสามารถเตรียมความพร้อมในการจดบันทึกตัวเลขที่ซื้อก่อนล่วงหน้าได้

วิธีการดึงดูดลูกค้าจะใช้วิธีการลด การแถม การจ่ายผลตอบแทนที่สูงกว่า และการให้ซื้อเชื่อโดยจะขึ้นอยู่กับคนเดินโพยในแต่ละพื้นที่ จากผลการวิจัยจะเห็นว่าคนเดินโพยอาศัยปัจจัยการตลาดในการจูงใจผู้ซื้อ ทำให้ผู้ซื้อกับคนเดินโพยแต่ละเจ้าอย่างต่อเนื่อง เกิดการซื้อซ้ำและเป็นลูกค้าประจำในที่สุด ซึ่งทำให้ยอดขายหวยใต้ดินของแต่ละเจ้าสูงขึ้น

การสร้างความแตกต่างโดยใช้วิธีการจ่ายผลตอบแทนให้ภายในเย็นวันออกสลากกินแบ่ง ผู้ขายแต่ละรายอาจมีรูปแบบหวยที่มีผลตอบแทนที่น่าสนใจ เช่นหวยกระด้างที่มีผลตอบแทนเป็นทองคำ เครื่องใช้ภายในบ้าน หวยแอร์หรือใบละสี่สิบที่สามารถตรวจผลรางวัลได้หลากหลาย ทำให้มีโอกาสในการซื้อ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า คนขายหรือคนเดินโพยเองได้มีการสร้างความแตกต่างเพื่อจูงใจในการซื้อ สร้างทางเลือกใหม่ให้กับลูกค้าอยู่เสมอมีผลทำให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินกับเจ้ามือนั้น ๆ เพราะหากไปซื้อที่อื่นก็ไม่มีขายในรูปแบบนี้ นอกจากนั้นยัง พบว่าหวยใต้ดินรูปแบบดังกล่าวยังมีเฉพาะในบางพื้น ในแต่ละพื้นที่มีรางวัล มีผลตอบแทนที่แตกต่างกันและลูกค้าสามารถเลือกได้ตามความต้องการของแต่ละคน จึงเป็นข้อมูลเน้นย้ำว่า คนขายหรือคนโดนโพยมพัฒนารูปแบบการเล่นให้มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของลูกค้าอยู่เสมอ ซึ่งรูปแบบ หรือผลตอบแทนดังกล่าวไม่สามารถหาซื้อได้จากผู้ขายหรือคนเดินโพยทั่วไป และหวยรัฐบาลก็ไม่มีขาย สอดคล้องกับงานวิจัยของลีนีนาฎ ธรรมณี (2547: 119) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มคนที่ซื้อหวยบนดินควบคู่หวยใต้ดิน เนื่องจากหวยใต้ดินมีรูปแบบจำหน่าย และรูปแบบการออกรางวัลหลากหลายกว่าหวยบนดิน อีกทั้งหวยบนดินยังมีส่วนลดในการซื้อ บางแห่งไม่ต้องจ่ายเงินทันที

ข้อดีของหวยใต้ดินในทรรศนะของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ พบว่า หวยใต้ดินมีสิ่งล่อใจสูง ผลการออกรางวัลอ้างอิงกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือ มีโอกาสถูกรางวัลสูงกว่าหวยรัฐบาล มีรูปแบบการเล่นที่หลากหลาย ไม่มีจำนวนเงินขั้นต่ำในการซื้อ หากถูกรางวัลไม่ถูกหักค่าธรรมเนียม และผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าการทำกิจกรรมอื่นสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชระ คงพินิจบรรจง (2552: 48 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยเถื่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการเล่นหวยเถื่อนว่า มีวิธีการเล่นง่าย ไม่เสียเวลา เล่นได้ทุกโอกาส ไม่เหมือนการพนันชนิดอื่น ไม่ต้องเข้าบ่อน และต้องติดตามผลตลอดเวลา และเห็นว่าการพนันหวยเถื่อนยากต่อการจับกุม เนื่องจากไม่มีหลักฐาน พยาน วิธีการเลือกแทงเลขหวย ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้หวยใต้ดินสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เนื่องจากหวยใต้ดินมีข้อได้เปรียบหลากประการเมื่อเทียบกับกับหวยรัฐบาล และอาจกล่าวได้ว่าหวยใต้ดินเป็นหวยทางเลือกของประชาชนที่อยู่คู่กับหวยรัฐบาล ส่วนข้อด้อยเห็นว่า หวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และถูกจับเมื่อตรวจพบ ถึงแม้หวยใต้ดินจะเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ข้อมูลในการวิจัย พบว่าเจ้ามือได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับคนเดินโพย โดยมีการรับรองว่า หากถูกจับก็จะประกันให้ ซึ่งทำให้คนเดินโพยมีความมั่นใจที่จะดำเนินการขายหวยใต้ดินต่อไป และไม่คิดที่จะเลิกขาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2543: 331-333) เรื่อง "อุตสาหกรรมการพนันและนโยบายสาธารณะ" กล่าวว่า ผู้ที่ดำเนินการจัดการจะได้รับผลตอบแทนสูงทำให้เจ้ามือพร้อมจ่ายสินบนให้ตำรวจ เพื่อป้องกันการตรวจจับ อีกทั้งธุรกิจหวยใต้ดินยังมีส่วนในการซื้อเสียง จึงกล่าวได้ว่าเจ้ามือรายใหญ่เป็นผู้ที่มีอำนาจในทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของชวนวล คณานุกูล (2542: บทคัดย่อ) เรื่อง "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน" กล่าวว่า หวยใต้ดินยังดำเนินไปอย่างมั่นคงโดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนส่งผลให้หวยใต้ดินเจริญรุ่งเรืองแม้จะเป็นธุรกิจนอกกฎหมายก็ตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชระ คงพินิจบรรจง (2552: 48 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยเถื่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่" พบว่า ปัญหาในการขายหวยเถื่อนคือ ตำรวจ ซึ่งเจ้ามือสามารถแก้ปัญหาด้วยการจ่ายส่วยเดือนละ 1 ครั้ง ข้อมูลจากผลการวิจัยนอกพบว่ามีการจ่ายส่วยหรือติดสินบนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว ยังพบว่าเจ้าหน้าที่เอง มีการเรียกรับสินบนในเทศกาลต่าง ๆ เช่นเทศปีใหม่ไทย หรือวันสงกรานต์เป็นต้น ซึ่งเจ้ามือจะให้ในลักษณะสิ่งของตอบแทนในการจัดเลี้ยง อาจเป็นได้ทั้งสุรา ของรางวัล ก็ได้

มุมมองเกี่ยวกับหวยใต้ดินในอนาคต ว่า หวยใต้ดินยังคงมีอยู่ในสังคมไทย ยังคงเป็นสิ่งที่สืบทอดของคนในชนบทรุ่นต่อรุ่น เนื่องจากเห็นว่า วิถีชีวิตของคนเกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อมีความสัมพันธ์กับตัวเลข โดยสามารถสืบทอดผ่านการดำเนินชีวิต เช่น เมื่อลูกเริ่มพูดได้ ผู้ซื้อหวย

จะมีความเชื่อว่า หากถามเลขหวยจากลูก เมื่อลูกพูดตัวเลขขึ้นจะมา ตัวเลขนั้นจะทำให้เขาถูกรางวัล เป็นต้น หรือแม้กระทั่งในสังคมนั้นมีการซื้อขายหวย ก็มีโอกาสทำให้คล้อยตาม และซื้อหวยในที่สุด นอกจากนั้นยังเห็นว่า หวยรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้ นโยบายการออกรางวัล หรือรูปแบบวิธีการเล่นใหม่ของรัฐบาล เช่น หวยออนไลน์ หวยบนดิน ซึ่งมีข้อจำกัดสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของลีนีนาฎ ธรรมณี (2547: 119) ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่า ผู้ซื้อหวยบนดินส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่สามารถซื้อหวยบนดินได้จนถึงวันออกรางวัล ไม่สามารถซื้อเชื่อได้ และไม่มีส่วนลด นอกจากนั้นหากศึกษาข้อมูลจากผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า หวยทางเลือกของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นหวยบนดินที่ถูกระงับไปแล้ว หรือหวยออนไลน์ที่กำลังจะเกิดขึ้น มีผลทำให้ลดจำนวนผู้ซื้อหวยใต้ดิน แต่ไม่สามารถลดจำนวนผู้เล่นหวยหมดไปได้ แต่กลับเป็นการเพิ่มจำนวนผู้เล่นหวยเพิ่มมากขึ้น ด้วยเป็นการเพิ่มช่องทางในการซื้อ และทำธุรกิจผิดกฎหมายให้อยู่บนความถูกต้อง สามารถซื้อหาได้ง่ายมากขึ้น ส่วนหวยใต้ดินเนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ผลตอบแทน อยู่เสมอถึงแม้จะเป็นสิ่งผิดกฎหมายแต่คนยังคงนิยมซื้อต่อไป เนื่องจากหวยรัฐบาลมีข้อจำกัดสูง หวยใต้ดินเข้าถึงกลุ่มผู้ซื้อได้มากกว่า อีกทั้งตำรวจยังรับสินบนกับเจ้ามือ ทำให้ยากต่อการจับกุม หวยใต้ดินก็จึงไม่สามารถหมดไปจากสังคมได้ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชระ คงพินิจบรรจง (2552: 48 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยเถื่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่" พบว่า ผู้ซื้อหวยใต้บนดิน เห็นว่าหวยบนดินไม่สามารถแก้ปัญหาหวยเถื่อน หรือหวยใต้ดินได้